

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jaroslav Ženíšek

**Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států a
vývoj jeho vlivu v důsledku soudního
výkladu**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Doc. JUDr. Radim Seltenreich

Katedra právních dějin

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 12. 12. 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 238 486 znaků včetně mezer.

Jaroslav Ženíšek

V Českých Budějovicích dne 12. 12. 2021

Poděkování

Děkuji tímto vedoucímu mé diplomové práce doc. JUDr. Radimu Seltenreichovi za jeho vstřícnost, ochotu a přínosné rady při zpracování této práce.

Obsah

Úvod	1
1. Čtrnáctý dodatek Ústavy USA	2
2. Oddíl prvý: čtyři klíčové klauzule	22
2.1. Občanství	22
2.2. Svobody nebo výsady	27
2.3. Řádný proces	36
2.4. Stejná ochrana zákona	40
3. Oddíl druhý až pátý	48
3.1. Oddíl druhý: Zastoupení v Kongresu	48
3.2. Oddíl třetí: Nezpůsobilost k úřadu	53
3.3. Oddíl čtvrtý: Státní dluh a kompenzace	56
3.4. Oddíl pátý: Vynutitelnost	58
4. Historický vývoj soudní interpretace	65
4.1. Inkorporace Bill of Rights vůči státům	66
4.2. Vzestup doktríny substantivního řádného procesu	72
4.3. Éra Warrenova soudu: segregace a volební právo	76
4.4. Čtrnáctý dodatek jako základ pro nová občanská práva	83
4.5. Bush v. Gore: Nejvyšší soud rozhoduje prezidentské klání	90
Závěr	92
Seznam použitých zdrojů	93
Abstrakt	104
Klíčová slova	104
Abstract	105
Keywords	105

Úvod

Mezi doposud dvaceti sedmi ratifikovanými dodatky Ústavy Spojených států amerických patří čtrnáctý dodatek bezesporu k těm zcela nejvýznamnějším. Zejména díky svému prvému oddílu představuje čtrnáctý dodatek nejen významnou historickou změnu v období po americké občanské válce, ale zůstává dodnes klíčovou součástí Ústavy, zasahující do nejrůznějších celospolečenských otázek ve Spojených státech. Tato práce se zabývá analýzou dodatku a popisem jeho postupně se zvyšujícího vlivu v důsledku jeho proměnlivé interpretace ze strany Nejvyššího soudu USA. Cílem práce je nejen rozbor jednotlivých částí dodatku, ale také komparace původního významu textu dodatku s významem přisuzovaným mu Nejvyšším soudem, jehož výklad doznával v průběhu času mnohdy dramatických změn. První část práce se zabývá kontextem přijetí čtrnáctého dodatku, jeho historickým pozadím, obecnou charakteristikou a také problematikou původního významu textu, kterou nelze vzhledem k evoluci interpretace dodatku ponechat stranou. Druhá část poté obsahuje podrobnější popis jednotlivých oddílů dodatku s důrazem na čtyři klauzule prvního oddílu-klauzule o občanství (*citizenship clause*), svobodách nebo výsadách (*privileges or immunities clause*), řádném procesu (*due process clause*) a stejné ochraně zákona (*equal protection clause*). Největší pozornost je věnována vystoupením zákonodárců ve 39. Kongresu při projednávání návrhu dodatku za účelem zjištění jeho zamýšleného účelu, opomenuty nejsou ani okolnosti ratifikace ve státech Unie. Třetí část práce následně popisuje nejdůležitější změny v chápání dodatku v jednotlivých obdobích od jeho ratifikace až do dnešních dní se závěrečným nastíněním možného budoucího vývoje některých aktuálně hojně diskutovaných právních oblastí, pojících se s čtrnáctým dodatkem.

1. Čtrnáctý dodatek Ústavy USA

Poté, co 9. dubna 1865 oficiálně kapitulovala jižanská vojska generála Roberta E. Lee u Appomatoxu, bylo jasné, že čtyři roky trvající občanská válka mezi jižanskými státy Konfederace a severními státy Unie je definitivně u konce. S koncem války však neskončily také všechny problémy a konflikty. Boje na bitevních polích ustaly, započaly však nové boje politické. Spojené státy vstoupily do tzv. období Rekonstrukce, které s sebou přineslo nejen klíčové společenské a politické změny, ale rovněž přelomové změny právní. Vedle hospodářské obnovy válkou zdevastované země bylo zcela nezbytné vyřešit zásadní otázku znovuzáclenění států bývalé Konfederace zpět do Unie. Názory na to, jakým způsobem by obnova federace měla proběhnout, se velmi různily a odrážely prakticky politické rozdělení ve Washingtonu D.C.: od nejumírnějších proudů, projevujících vůči Jihu největší shovívavost a vidících jižní státy jako vzbouřené, ale po celou dobu náležející do Unie, přes centristické skupiny, až po radikální proud, volající hlasitě po potrestání jižních států a prosazující nekompromisní, tvrdý postup směrem k těmto “dobytým provinciím”¹, které dle nich svým odtržením fakticky pozbyly existence coby státy Unie a úprava jejich nového postavení je tak plně v diskreci federálního Kongresu.²

Na straně umírněných stál i prezident Abraham Lincoln, který svůj postoj k otázce poválečného uspořádání vyjádřil ve svém druhém inauguračním projevu pod dnes již slavným heslem “bez zášti vůči komukoli a se shovívavostí vůči všem”.³ V duchu této zásady Lincoln realizoval své praktické kroky již během války, kdy představil návrh tzv. desetiprocentního plánu, formálně nazvaný “Prohlášení o amnestii a rekonstrukci” (*Proclamation of Amnesty and Reconstruction*), jehož podstatou bylo prominutí rebelie všem, kdo složí přísahu věrnosti Unii (mimo nejvyšší představitele Konfederace) a znovupřijetí všech států, v nichž alespoň deset procent oprávněných voličů složí stejnou přísahu a jejichž politická reprezentace se zaváže respektovat emancipaci černošského obyvatelstva.⁴ Lincolnova snaha však byla v ostrém kontrastu s postoji radikálního proudu tzv. radikálních Republikánů v Kongresu, jejichž nejprominentnějšími členy byli ve sněmovně reprezentantů kongresman Thaddeus Stevens a v senátu senátor Charles Sumner, kteří se hlasitě

¹ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan: *Dějiny angloamerického práva*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011, s. 400.

² JOHNSON, Paul: *Dějiny amerického národa*. Praha: LEDA, 2014, s. 396.

³ Great inaugural addresses: Abraham Lincoln's two speeches. In: National Constitution Center [online]. 18. 1. 2017 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://constitutioncenter.org/blog/great-inaugural-speeches-abraham-lincoln>

⁴ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 400.

vymezovali proti benevolentnějšímu přístupu k jižním státům a požadovali kladení striktnějších požadavků pro znovupřijetí do Unie.⁵ Z aktivity této skupiny “radikálů” vzešel protinávrh k Lincolnovu desetiprocentnímu plánu v podobě tzv. Wade-Davisova zákona (*Wade-Davis bill*) z roku 1864. Tento návrh požadoval, aby přísahu věrnosti v jižních státech musela složit většina oprávněných voličů, aby se státy explicitně zřekly secese a přijaly nové státní ústavy, zakotvující zrušení otroctví.⁶ Lincoln návrh zákona vetoval a podařilo se mu tak alespoň dočasně přibrzdit úsilí radikálů. Po atentátu na Lincolna 15. dubna 1865 se jeho nástupcem ve funkci stal dosavadní viceprezident Andrew Johnson, který se rozhodl navázat na politiku svého předchůdce. V rámci svého rekonstrukčního programu jmenoval v jižních státech dočasné guvernéry s pokynem zajistit, aby státy ratifikovaly třináctý dodatek federální Ústavy, zakazující otroctví a zřekly se splacení dluhu po Konfederaci.⁷ S výjimkou Texasu a Mississippi⁸ tak učinily všechny, což Johnson považoval za dostatečný důvod proto, aby v roce 1866 Vyhlášením míru (*Proclamation of Peace*) oficiálně deklaroval rebelii Jihu za ukončenou.⁹ Ani tento krok ovšem zdaleka neznamenal konec sporů v otázce znovupřijetí jižních států.

Otázka obnovy federace nebyla jediným palčivým problémem, se kterým bylo nutné se v rámci rekonstrukce vypořádat. Stále nevyřešenou otázkou zůstávalo postavení osvobozené černošské populace-označované jako “propuštěnci” (*freedmen*)-v jednotlivých státech, která sice díky přijetí třináctého dodatku v roce 1865 získala oficiálně svobodu, avšak tuto úpravu jejího právního postavení šlo jen těžko považovat za dostatečnou. Státy bývalé Konfederace si byly vědomy, že ve sporu o otroctví prohrály, nehodlaly se však smířit s pokračováním procesu zrovnoprávnění černošského obyvatelstva a jakékoli snahy o přiznávání další právní ochrany byly rezolutně odhodlány zastavit. K tomuto účelu sloužily zejména tzv. “černé zákoníky” (*black codes*)¹⁰. Tyto kodexy byly zaměřeny proti osvobozeným *freedmen* tak, aby se jejich postavení od stavu otroctví lišilo co možná nejméně a bývalé otrokářské státy si mohly zachovat široký prostor pro přijímání

⁵ JOHNSON, Paul, *op. cit.*, s. 396.

⁶ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 400.

⁷ JOHNSON, Paul, *op. cit.*, s. 396.

⁸ Texas dodatečně ratifikoval třináctý dodatek v roce 1870, Mississippi poté až v roce 1995 jako úplně poslední ze států Unie, navíc po ratifikaci v Mississippi nedošlo k zaslání rezoluce o ratifikaci Archiváři Spojených států, z tohoto důvodu tak formálně došlo k potvrzení procesu ratifikace až v roce 2013, 148 let po přijetí třináctého dodatku.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 402.

nejrůznějších omezujících opatření: např. stát Mississippi ve svém “černém zákoníku” zakazoval uzavírání manželství mezi propuštěnci a bělochy, umožňoval komukoli zadržet propuštěnce, který bez pádného důvodu před uplynutím sjednané doby opustí své místo u zaměstnavatele a přivést takového propuštěnce zaměstnavateli zpět¹¹, doplněny byly rovněž zákony o potulce tak, aby všichni propuštěnci bez zaměstnání nebo neplnící jinou povinnost byli považováni za tuláky a jako takoví mohli být sankcionováni pokutou či dokonce uvězněním¹², v Jižní Karolíně poté takovýto zákoník např. umožňoval soudci v případě, že odsuzoval propuštěnce k trestu nucených prací, jeho “pronajmutí” vlastníku farmy, zákon dále užívá pro pracovní poměr mezi propuštěncem a jeho zaměstnavatelem pojmy jako “služebník” (*servant*) a “pán” (*master*).¹³ Ač odlišné stát od státu, společným jmenovatelem těchto zákonů bylo odsunutí propuštěnců do role občanů druhé kategorie.¹⁴

Na federální úrovni bylo na činnost jižních států reagováno jednak vytvořením Úřadu pro uprchlíky, osvobozené otroky a opuštěnou půdu, známým jako *Freedmen's Bureau*, zaměřeným především na pomoc bývalým otrokům v podobě poskytnutí obydlí, stravy a právní pomoci a také přijetím zákona o občanských právech z roku 1866 (*Civil Rights Act of 1866*). Zákon byl Kongresem přijat i přes veto prezidenta Johnsona. Právě v otázce přístupu k propuštěncům a jejich ochrany-Johnson vedle zákona z roku 1866 vetoval i rozšíření pravomocí Úřadu pro uprchlíky-nastal největší konflikt mezi prezidentem a republikánským Kongresem. Poté, co došlo k obnovení a posílení Úřadu, označil Johnson přední Republikány v Kongresu (jmenovitě dvojici Stevens-Sumner) za “zrádce”¹⁵ a spor mezi ním a většinou v Kongresu se nadále vyostřoval. V roce 1867, opět přes další Johnsonovo veto, došlo k přijetí série zákonů o vojenské obnově (*Military Reconstruction Acts*), jejichž důsledkem bylo rozdělení Jihu na vojenské distrikty pod vojenskou správou guvernérů a byly stanoveny nové přísnější podmínky pro znovupřijetí států do Unie (a tedy zároveň obnovení jejich zastoupení v Kongresu), přičemž jako pojistku¹⁶ proti případnému přezkumu ústavnosti těchto zákonů Nejvyšším soudem Kongres zrušil část zákona, kterým byla Nejvyššímu soudu přiznána

¹¹ An Act to Confer Civil Rights on Freedmen, and for other Purposes (1865)

¹² An Act to Amend the Vagrant Laws of the State (1865)

¹³ An Act to Establish and Regulate the Domestic Relations of Persons of Color and to Amend the Law in Relation to Paupers and Vagrancy (1865)

¹⁴ JOHNSON, Paul, *op. cit.*, s. 397.

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ JOHNSON, Paul, *op. cit.*, s. 398.

příslušnost rozhodovat o odvolání ve věcech vydání writu *habeas corpus*. Nejvyšší soud sám poté jednomyslně ústy předsedy Salmona Chase potvrdil, že Kongres má Ústavou¹⁷ explicitně danou pravomoc k tomuto rozhodnutí o zbavení příslušnosti a soudu nepřísluší zkoumat motiv zákonodárce k takovému kroku.¹⁸ Vojenská správa Jihu nakonec trvala po dobu ještě dalších deseti let a skončila až roku 1877 jako důsledek tzv. “kompromisu roku 1877”, kdy jednou z podmínek této neformální dohody, která zaručila vítězství v prezidentských volbách Republikánu Rutherfordu B. Hayesovi, byl i odchod vojsk z jižních států.¹⁹ Vyvrcholení napětí, které ve Washingtonu panovalo, nastalo v únoru roku 1868, kdy byl Johnson podroben procesu *impeachmentu* poté, co odvolal ministra války Stantona, dle Kongresu v rozporu se zákonem o funkčním období (*Tenure of Office Act*)²⁰. Celkem jedenáct článků obžaloby prošlo sněmovnou, v senátu však scházel ke zbavení Johnsona úřadu jediný hlas senátora Edmunda G. Rosse, který, ač Republikán, hlasoval pro zproštění a zapsal se tak do historie coby “muž, který zachránil prezidenta”.²¹

Odporu prezidenta Johnsona navzdory, rekonstrukční období s sebou přineslo množství významných změn v právním postavení černošského obyvatelstva. Tou bezpochyby nejvýraznější bylo přijetí třech ústavních dodatků mezi lety 1865-1870, které zásadním způsobem ovlivnily americkou společnost. Mezi tyto tzv. rekonstrukční dodatky (*reconstruction amendments*) patří vedle čtrnáctého dodatku (1868) dodatek třináctý (1865), zakazující otroctví a dodatek patnáctý (1870), garantující volební právo bez ohledu na rasu, barvu pleti nebo předchozí otroctví. Význam těchto dodatků nelze podceňovat. Jde o dodatky svou povahou natolik přelomové, že bývají označovány za “druhou americkou revoluci”²², přičemž zejména dodatek čtrnáctý a jeho první oddíl jsou nadčasovou úpravou, zachovávající si především vlivem činnosti a rozličné interpretace Nejvyššího soudu velký vliv i v dnešních dnech. Čtrnáctý dodatek představuje pomyslný právní

¹⁷ Ústava Spojených států amerických, článek III., oddíl 2.

¹⁸ *Ex Parte McCardle*, 74 U.S. 506 (1868).

¹⁹ KUST, Jan: *Nejvyšší soud USA*. Praha: Ústav práva a právní vědy, o.p.s., 2013, s. 91.

²⁰ Zákon o funkčním období z roku 1867 limitoval prezidenta v odvolávání úředníků, jmenovaných se souhlasem senátu, dle tohoto zákona měl poslední slovo ve věcech odvolání úředníků z jejich funkcí právě senát, jehož souhlas podmiňoval možnost prezidenta danou osobu odvolat. Zajímavostí v tomto ohledu je, že daný zákon, jehož porušení ze strany prezidenta Johnsona vedlo k jeho impeachmentu, byl z ústavního hlediska povahy velmi pofiderní, jak ostatně potvrdil Nejvyšší soud o několik desítek let později ve většinovém stanovisku sepsaném předsedou Taftem v kauze *Myers v. Spojené státy* (272 U.S. 52 (1926)), kde byla dotčená ustanovení zákona z roku 1867 výslovně označena za “porušující Ústavu a neplatná”.

²¹ KENNEDY, John Fitzgerald: *Portréty odvahy*. Praha: Argo, 2013, s. 147.

²² MCGINNIS, John O., RAPPAPORT, Michael B.: *Originalism and the Good Constitution*. Cambridge, Londýn: Harvard University Press, 2013, s. 69.

vrchol období rekonstrukce-dodatek třináctý lze chápat jako určitý “odrazový můstek”, nezbytný základ pro další právní vývoj, ty nejpodstatnější společenské proměny od okamžiku zrušení otroctví však přicházejí s dodatkem čtrnáctým, konkrétně jeho již zmiňovaným prvním oddílem. Dodatek se skládá z celkem pěti oddílů: prvního, obsahujícího čtyři klauzule, upravující občanství, ochranu práv a svobod a zajištění rovného zacházení, druhého, řešícího otázku zastoupení v Kongresu, třetího, upravujícího podmínky způsobilosti zastávání úřadu, čtvrtého, týkajícího se některých aspektů, souvisejících s bývalou Konfederací a konečně pátého, svěřujícího Kongresu pravomoc vynucovat dodržování oddílů předcházejících.

Ještě před čtrnáctým dodatkem byl však o dva roky dříve přijat federální zákon o občanských právech. Šlo o vůbec první federální zákonnou úpravu chránící individuální svobody v amerických dějinách²³, která byla zároveň určitým “předvojem” čtrnáctého dodatku, se kterým sdílela řadu podobností a s nímž byla úzce provázána²⁴; až do jaké míry a zda dokonce nedochází ke vzájemnému překrývání zákonné a ústavní úpravy, je předmětem diskuzí a na odpovědi na tuto otázku nepanuje konsenzus.²⁵ Zákon byl v každém případě důležitou úpravou, která s sebou nově přinesla hned několik právních garancí. Primárně jde o potvrzení občanství Spojených států pro “všechny osoby narozené na území Spojených států a nepodléhající cizí moci s výjimkou Indiánů neplatících daně”, s nímž se pojí záruka rovnosti v právech, jejichž výčet je v zákoně obsažen a která náleží všem občanům bez ohledu na “rasu, barvu pleti a předchozí otroctví s výjimkou nucených prací coby trestu, uloženého po řádném soudním procesu” a mezi něž patří kupříkladu právo uzavírat smlouvy, právo podávat žaloby, právo dědit, svědčit u soudu, nabývat a disponovat s majetkem, být podroben stejným trestům a pokutám a obecně právo “plně a rovně využívat všech zákonů a ustanovení, chránících osoby a jejich majetek tak, jak je dovoleno občanům bílé pleti”.²⁶ Jak již bylo popsáno, zákon o občanských právech byl odpovědí na jižní “černé zákoníky”, usilující o návrat propuštěnců do stavu faktického otroctví. Senátor Lyman Trumbull z Illinois, autor textu zákona a jeden z radikálních Republikánů, jenž byl zároveň spoluautorem třináctého dodatku,

²³ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 402.

²⁴ BERGER, Raoul: *Government by Judiciary: The Transformation of the Fourteenth Amendment*. Second Edition. Carmel: Liberty Fund, 1997, s. 32.

²⁵ Názory na vzájemný vztah mezi zákonem o občanských právech a čtrnáctým dodatkem jsou velmi různorodé, jde jen o jeden z dílčích diskutovaných aspektů dodatku, související s interpretací jeho prvního oddílu. Existuje široká škála náhledů na tuto otázku, od názoru, že zákon a dodatek jsou prakticky zaměnitelné a jejich význam je identický, až po postoj kategoricky odmítající ztotožňování obsahu zákona s prvním oddílem dodatku. Detailní pozornost je tomuto tématu věnována v dalších částech této práce.

²⁶ Civil Rights Act (1866)

během debat v Kongresu uvedl, že účelem zákona je “zničení veškeré diskriminace”²⁷, kterou s sebou “černé zákoníky” nesly. Nejdříve však bylo nutné dospět ke shodě na správné formulaci zákonných ustanovení, aby zákon splnil svůj zamýšlený účel, ale zároveň nevykazoval přílišnou míru obecnosti, která by dala v budoucnu prostor pro připisování extenzivnějšího významu, než jaký zákon ve skutečnosti měl. Právě za tímto účelem obsahuje zákon ve svém prvním oddílu onen výčet práv, náležejících všem občanům bez rozdílu.²⁸

Pro pochopení významu zákona o občanských právech a rovněž tedy i jej následujícího čtrnáctého dodatku a jejich provázanosti je nutné věnovat se také kontextu, za jakého byl zákon přijat a situaci, v jaké se americká společnost (zákonodárce v Kongresu nevyjímaje) po konci občanské války nacházela, zejména co se vztahu k nově svobodnému černošskému obyvatelstvu týče. Osvobození všech otroků a ústavní zákaz onoho strašlivého institutu otroctví, vyvolávajícího v USA vášně a diskuze již od dob rané americké republiky²⁹, by mohlo vyvolat mylný dojem panujícího konsenzu na potřebě absolutního zrovnoprávnění. Realita poválečné Ameriky však byla této podobě velmi vzdálena, což reflektovaly i debaty zákonodárců o zákonu o občanských právech a později o čtrnáctém dodatku Ústavy. Nejen jižní státy totiž vykazovaly vůči propuštěncům značnou míru animozity; hojnou půdu nacházel rasismus a obavy z konsekvencí emancipace černošského obyvatelstva i na antiotrokářském Severu.³⁰ Jak poznamenává již De Tocqueville:

*“[...] bílí na Severu se odvracejí od černochoů tím více, čím méně je stanoveno zákonem, jaké přehrady mají mezi nimi existovat. [...] Když se na Severu bílí obávají začít volně mísit s černochoy, mají obavy z nějakého pomyslného nebezpečí.”*³¹

V době, kdy byl projednáván Trumbullův návrh zákona o občanských právech, Republikáni měli v Kongresu dominantní většinu. I mezi nimi však bylo více názorových proudů, které zaujímalý k otázce právní ochrany propuštěnců rozdílné postoje; patřili sem jak radikálové naklonění rovnoprávnosti, tak umírnění a konzervativní zákonodárci vyznávající zdrženlivější, opatrnější

²⁷ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 35.

²⁸ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 37.

²⁹ LARSON, Edward J., WINSHIP, Michael P.: *Constitutional Convention: A Narrative History from the Notes of James Madison*. New York: The Modern Library, 2005, s. 85.

³⁰ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 13.

³¹ DE TOCQUEVILLE, Alexis: *Demokracie v Americe*. Praha: LEDA spol. s.r.o, 2012, s. 342.

přístup z obavy před opětovným vzestupem jižních států a jim nakloněných členů Demokratické strany ve státech severních.³² Jak ukázaly debaty o zákonu o občanských právech i později ty o čtrnáctém dodatku, koalice umírněných měla v Kongresu převahu³³, díky čemuž mohla uplatnit rozhodující vliv na podobu nových právních úprav i přes opozici “radikálů” na jedné straně a Demokratů na straně druhé. Tento fakt slouží rovněž jako vodítko při hledání původního významu textu zákona a dodatku, obě úpravy byly výsledkem politického kompromisu a je třeba tak na ně pohlížet při výkladu rozsahu jejich ustanovení.

Původní návrh zákona obsahoval oproti schválenému finálnímu znění navíc vedle termínu “obyvatelé”, později nahrazeného slovem “občané”³⁴ jednu podstatnou formulaci: “Je zakázána veškerá diskriminace v občanských právech nebo výsadách”.³⁵ Tato velmi obecně znějící věta byla nakonec z návrhu vypuštěna. Proč se nakonec zákonodárci rozhodli pro její odstranění? Kongresman James F. Wilson z Iowy, zastávající návrh zákona, vysvětlil svým kolegům, jak chápe dotčené spojení on:

*“Co tyto pojmy [občanská práva a výsady] znamenají? Znamenají, že ve všech záležitostech občanských, společenských, politických si všichni občané bez ohledu na rasu či barvu pleti mají být rovni? V žádném případě je nelze takto chápat. [...] Chápu občanská práva jednoduše jako absolutní práva jednotlivců jako právo na osobní bezpečnost, osobní svobodu a právo nabývat a disponovat s majetkem.”*³⁶

John Bingham, kongresman z Ohia a autor textu čtrnáctého dodatku³⁷, navrhl vypuštění pojmů “občanská práva a výsady” (*civil rights and immunities*) z textu zákona s tím, že jde o “represivní a

³² BERGER, Raoul, *op.cit.*, s. 15.

³³ LASH, Kurt T.: *The Fourteenth Amendment and the Privileges and Immunities of American Citizenship*. New York: Cambridge University Press, 2014, s. 114.

³⁴ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 115.

³⁵ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 33.

³⁶ BICKEL, Alexander M.: *The Original Understanding and the Segregation Decision*. Harvard Law Review [online]. 1955, Vol. 69, No. 1, s. 16 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/3972/

³⁷ Binghamovým stanoviskům a vystoupením v Kongresu je v této práci věnována zvýšená pozornost. Coby dlouholetý abolicionista přesvědčený nejen o potřebě zrušení otroctví, ale zároveň také o potřebě ochrany práv propuštěnců, Bingham se po ustavení 39. Kongresu stal centrální postavou politicko-právního dění, kdy se jako jeden z členů parlamentního výboru, zabývajících se rekonstrukcí v jižních státech, podílel na výsledné podobě čtrnáctého dodatku, jehož text sám navrhl. Ač přesvědčením Republikán, Bingham byl zároveň i mužem Ústavy, ctícím ideu federalismu, o čemž vypovídá zejména jeho opozice vůči zákonu o občanských právech z roku 1866.

nespravedlivá ustanovení”³⁸, neboť “péče o majetek, svobodu a životy občanů” náleží jednotlivým státům, nikoli federální vládě.³⁹ Bingham, navzdory svému přesvědčení, že ochrana “občanských práv” ve státech je žádoucí⁴⁰, odmítal zákon, který by dle něho znamenal “reformu občanskoprávních a trestněprávních předpisů všech států” bez ústavního zmocnění Kongresu takový zákon přijmout.⁴¹ Podle Binghamova pojem “občanská práva” znamenal *všechna* práva vyplývající z občanství⁴² a zákonný zákaz diskriminace v oblasti těchto práv by navíc znamenal porušení principu federalismu a práv jednotlivých států Unie, garantovaných desátým dodatkem Ústavy.⁴³ Jinými slovy dle Binghamova bylo možné diskriminaci odstranit jen prostřednictvím nového ústavního dodatku, nikoli pouze zákonem.⁴⁴ Kongresman Samuel Shellabarger z Ohia, jeden z “radikálů” v reakci na obavy, že zákonný termín “občanská práva a výsady” je příliš obecný a dává prostor k budoucí extenzivní interpretaci, že zahrnuje i politická práva jako právo volební a další práva v zákoně neuvedená, uvedl, že

*“Účelem [zákona o občanských právech] není přiznat nebo regulovat práva, ale zajistit, aby jakékoli z práv v zákoně vyjmenovaných, v případě, že je státním právem přiznáno, bylo přiznáno všem občanům bez rozdílu nehledě na rasu, barvu pleti nebo předchozí otroctví.”*⁴⁵

K definitivnímu rozptýlení nejistoty ohledně rozsahu zákona byl nakonec přijat pozměňovací návrh Jamese Wilsona, který větu o “občanských právech a výsadách” odstranil.⁴⁶ Jak Wilson poznamenal:

³⁸ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 125.

³⁹ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 127.

⁴⁰ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 128.

⁴¹ Ibid.

⁴² BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 46.

⁴³ Desátý dodatek, coby poslední z prvních deseti dodatků známých jako Listina práv (*Bill of Rights*) zakotvuje ochranu dualistického uspořádání Spojených států, postaveného na federalismu, kdy “*Pravomoci nesvěřené Ústavou Spojeným státům, ani nezakázané státům, náleží státům nebo lidu.*”

⁴⁴ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 129.

⁴⁵ CURTIS, Michael Kent: *No State Shall Abridge: The Fourteenth Amendment and the Bill of Rights*. Durham: Duke University Press, 1986, s. 78.

⁴⁶ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D.: *The Original Meaning of the Fourteenth Amendment*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2021, s. 123.

“[...] náš pozměňovací návrh vyškrtává všechny obecné pojmy a ponechává v zákoně pouze práva v něm specifikovaná”.⁴⁷

Navzdory vynechání pojmů “občanská práva a výsady” z konečného textu zákona John Bingham návrh nepodpořil. Ačkoli šlo pro Binghamu o “nejméně nepřijatelnou” verzi, stále z jeho pohledu šlo o překročení pravomoci a nepřipustný zásah do práv jednotlivých států. Mnozí z Binghamových kolegů ovšem nesdíleli jeho postoj a domnívali se, že Kongres pravomoc k přijetí zákona má; jeden z umírněných Republikánů, kongresman Martin Russell Thayer z Pensylvánie, kupříkladu argumentoval druhým oddílem třináctého dodatku, umožňujícím Kongresu vynutit dodržování dodatku skrze příslušnou legislativu a rovněž pátým dodatkem⁴⁸, stejně tak James Wilson odmítal Binghamův argument s poukazem na klauzuli o řádném procesu⁴⁹ pátého dodatku⁵⁰. Z výše uvedeného lze každopádně vyvodit, že ať už pravomoc zákon přijmout Kongresu náležela či nikoli, zákon o občanských právech neznamenal novou státní povinnost nediskriminace u politických či společenských práv, znamenal zákaz diskriminace jen vzhledem k těm základním právům, která byla v zákoně vyčtena (uzavírat smlouvy, dědit, svědčit u soudu apod.).⁵¹

Po úspěšném schválení oběma komorami Kongresu narazil zákon o občanských právech na veto prezidenta Johnsona. Johnson ve svém odůvodnění veta zkritizoval schválenou úpravu jak jako “nemoudrou”⁵² z politického hlediska, tak z hlediska právního, kdy podobně jako někteří ze zákonodárců vyjádřil přesvědčení, že podobným zákonem Kongres překračuje svou pravomoc a zasahuje nepřipustně do práv států.⁵³ I přes konečné vítězství Kongresu v podobě přehlasování prezidentova veta, námitky vznesené Johnsonem mezi zákonodárci rezonovaly. Zákon vešel v účinnost 9. dubna 1866, pochyby o pravomoci zákon přijmout, spojené s obavami z možného budoucího zásahu Nejvyššího soudu⁵⁴ ale přetrvávaly a vedly k upevnění přesvědčení o potřebě nové úpravy na úrovni ústavní. Již v době, kdy byl zákon projednáván, se zároveň postupně rodila

⁴⁷ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 134.

⁴⁸ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 79.

⁴⁹ Klauzule o řádném procesu (*due process*) pátého dodatku Ústavy zakazuje zbavení kohokoli života, svobody či majetku bez řádného procesu.

⁵⁰ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 80.

⁵¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 39.

⁵² LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 138.

⁵³ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D., *op. cit.*, s. 124.

⁵⁴ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 144.

podoba čtrnáctého dodatku Ústavy. 39. Kongres, který přijal zákon o Úřadu pro uprchlíky, zákon o občanských právech a později schválil čtrnáctý dodatek, se poprvé sešel 4. prosince 1865. O devět dní později došlo z popudu kongresmana Stevense k vytvoření Společného výboru pro rekonstrukci (*Joint Committee on Reconstruction*), v němž zasedlo patnáct zákonodárců z obou komor (9 kongresmanů a 6 senátorů). Spolupředsedy výboru byli za sněmovnu Thaddeus Stevens a za senát William Pitt Fessenden, vlivný umírněný Republikán z Maine, jeden z republikánských senátorů, kteří hlasovali proti zbavení prezidenta Johnsona úřadu. Výbor měl za úkol analyzovat podmínky v jednotlivých státech bývalé Konfederace a usnést se, zda jsou všechny nebo alespoň některé z nich způsobilé k tomu být zastoupeny v Kongresu. Právě v tomto patnáctičlenném výboru se zrodil nový- v pořadí čtrnáctý-ústavní dodatek.

Výbor dostal průběžně k posouzení hned několik návrhů nového dodatku, jedním z nich byl i návrh kongresmana Johna Bingham. Bingham představil svůj návrh výboru 3. února 1866, přičemž jeho znění bylo následovné:

“Kongres má právo vydávat všechny zákony nutné k tomu, aby pro občany kteréhokoli státu byly zajištěny všechny svobody a výsady, kterým se těší občané ostatních států (Čl. 4, odd. 2) a všem osobám v jednotlivých státech stejná ochrana života, svobody a majetku (5. dodatek).”⁵⁵

Návrh prošel hlasováním ve výboru poměrem 9:4. Jak lze pozorovat, Bingham v původním návrhu odkazuje na dvě existující ústavní ustanovení, a sice klauzuli o řádném procesu pátého dodatku a také klauzuli o svobodách a výsadách, obsaženou ve čtvrtém článku, tzv. *comity clause*, případně též *privileges and immunities clause*. Tato klauzule je jednou z mála v původní Ústavě, směřující nikoli vůči federálním orgánům, nýbrž proti jednotlivým státům; doslova stanovuje, že

“Občané kteréhokoli státu mají nárok těžit se všem svobodám a výsadám, jako občané ostatních států.”⁵⁶

Otázka, která se pochopitelně nabízí, je *jaké* jsou ony svobody a výsady, o nichž klauzule hovoří. V odpovědi na ni se liší nejen akademici, ale lišili se v ní rovněž zákonodárci 39. Kongresu, jak ukazují jejich disputace o podobě čtrnáctého dodatku. Jednu z interpretací klauzule předložil v roce 1823 soudce Nejvyššího soudu Bushrod Washington v kauze *Corfield v. Coryell*, v níž byl pro rozpor s Ústavou napadán zákon státu New Jersey, zakazující mimo jiné všem osobám z jiných

⁵⁵ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 57.

⁵⁶ Ústava Spojených států amerických, článek IV., oddíl 2.

států sběr ústřic ve vodách New Jersey. Vedle rozporu s klauzulí prvního článku Ústavy o regulaci obchodu (*commerce clause*)⁵⁷ byl namítán také rozpor s klauzulí o svobodách a výsadách čtvrtého článku. Washington, zasedající coby soudce obvodního federálního soudu⁵⁸, shledal, že zákon New Jersey je ústavně konformní, neboť regulace rybařství je pravomocí každého státu, která nebyla delegována na Kongres Spojených států. Tím nejpodstatnějším z Washingtonova stanoviska však dodnes zůstává *dictum* k oněm “svobodám a výsadám” občanů států. Tyto mají svou povahou být “základní, patřící právem občanům všech svobodných států a kterým se vždy těšili občané států, tvořících tuto Unii od doby, kdy se tyto státy staly svobodnými, nezávislými a svrchovanými”.⁵⁹ Tato obecná charakterizace je následně konkretizována demonstrativním výčtem těchto jednotlivých “svobod a výsad”, mezi něž dle Washingtona spadají:

*“Ochrana ze strany státu, užívání života a svobody s právem nabývat a vlastnit majetek jakéhokoli druhu a sledovat a dosahovat štěstí a bezpečí; tyto nicméně podléhají omezením ze strany státu, spravedlivě uloženým v zájmu obecného dobra celku. Právo občana jednoho státu projíždět či pobývat v jakémkoli jiném ze států za účelem obchodu, zemědělství, profesních nebo jiných cílů, právo domáhat se writu habeas corpus, podávat žaloby jakéhokoli druhu u státních soudů, získávat, držet a zbavovat se majetku, ať už nemovitého nebo movitého a vynětí z daní nebo poplatků vyšších, než jaké jsou placeny občany státu; tyto lze zmínit jako některé ze svobod a výsad občanů, jež jsou jednoznačně chápány jako základní a k nimž lze přiřadit i volební právo tak, jak je zakotveno a upraveno zákony či ústavou státu, v němž má být vykonáváno.”*⁶⁰

Washingtonův výklad klauzule si zachoval velký vliv na desetiletí dopředu a odkazováno na něj bylo i členy 39. Kongresu, projednávajícími návrh čtrnáctého dodatku kongresmana Bingham. Jeho stanovisko nicméně stále umožňuje chápat klauzuli alternativními způsoby; je možné ji vidět jako garanci rovného zacházení, tedy nediskriminace mezi občany jednoho státu Unie a občany z ostatních států, kteří daný stát navštíví, ale také jako určitý národní či dokonce přirozenoprávní

⁵⁷ Tzv. *commerce clause* je obsažena v článku prvním, oddílu osmém Ústavy jakožto jedna z pravomocí Kongresu, který je na základě ní nadán pravomocí regulovat obchod s cizími národy, mezi státy federace nazvájem a obchod s indiánskými kmeny.

⁵⁸ V době, kdy byl případ *Corfield* projednáván, existovaly v rámci soudní soustavy na federální úrovni obvodní soudy (*circuit courts*), které byly jednak první instancí v některých občanskoprávních a trestněprávních věcech a jednak odvolacími soudy nadřízenými federálním soudům okrskovým. Každý soudce Nejvyššího soudu měl přidělen obvod, který “objížděl” (*circuit riding*) a ve kterém rozhodoval. Tato praxe trvala oficiálně až do roku 1911, kdy byly původní obvodní soudy zrušeny a jejich pravomoc přešla na okrskové a obvodní odvolací soudy.

⁵⁹ *Corfield v. Coryell*, 6 F.Cas. 546 (1823)

⁶⁰ *Corfield v. Coryell*, 6 F.Cas. 546 (1823)

standard, tedy že v jakémkoli státu Unie, který občan jednoho ze států navštíví, má určitý-státý přesahující-soubor práv, označený Washingtonem za “základní” a následně demonstrativně vyčtený.⁶¹ V pasáži následující výčet práv Washington explicitně dodává, že klauzule *neznamená*, že občané ostatních států mají “nárok užívat *všech* práv, patřících výlučně občanům daného státu jen proto, že jsou užívána těmito občany”.⁶² To znamená, že vedle “základních” práv existují i práva, vycházející ze státního občanství, která nebyla tradičně přiznána občanům z jiných států. Seznam práv či svobod a výsad z případu *Corfield* zahrnuje oprávnění nejrůznějšího druhu, jde ovšem o práva, která historicky občanům státu garantovaly “vždy”, respektive od doby, kdy se tyto státy “staly svobodnými, nezávislými a svrchovanými”. Je proto možné učinit závěr, že tato práva dle Washingtona vycházejí z historické tradice a zkušenosti a pojí se s principem lidu coby suveréna.⁶³ Washingtonovo stanovisko v kauze *Corfield* vykazuje silně přirozenoprávní optiky, skrze kterou soudce na klauzuli o svobodách a výsadách nahlížel. Jeho výklad lze shrnout tak, že existuje soubor tradičních svobod a výsad/práv, jejichž příklady uvádí a která díky klauzuli náleží všem občanům bez rozdílu ve všech státech. Vedle těchto poté existují další práva, povahou nikoli základní a tradičně uznaná, na něž občan jednoho státu v jiném státu Unie automatický nárok nemá.⁶⁴

Výklad klauzule o svobodách a výsadách od soudce Washingtona nebyl jediným z předválečného období; Joseph Story, neopomenutelná postava amerických právních dějin a Washingtonův kolega na Nejvyšším soudu, analyzoval druhý oddíl čtvrtého článku jakožto klauzuli, jejímž účelem bylo udělit občanům států “obecné občanství a zprostředkovat všechny svobody a výsady, na něž by občané týchž států měli nárok za obdobných okolností”.⁶⁵ Jinými slovy o klauzuli lze hovořit jako o limitovaném procedurálním ustanovení, zajišťujícím rovnou aplikaci v určitých situacích. Vedle Storyho výkladu je dále třeba zmínit další dvě soudní rozhodnutí z předválečného období. Tím

⁶¹ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, s. 11 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

⁶² *Corfield v. Coryell*, 6 F.Cas. 546 (1823)

⁶³ UPHAM, David R.: *Corfield v. Coryell and the Privileges and Immunities of American Citizenship*. Texas Law Review [online]. 2005, Vol. 83, s. 1517 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://constitutionallawreporter.com/wp-content/uploads/2015/09/Corfield-v.-Coryell.pdf>

⁶⁴ UPHAM, David R.: *Corfield v. Coryell and the Privileges and Immunities of American Citizenship*. Texas Law Review [online]. 2005, Vol. 83, *op. cit.*, s. 1525 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://constitutionallawreporter.com/wp-content/uploads/2015/09/Corfield-v.-Coryell.pdf>

⁶⁵ STORY, Joseph: *Commentaries on the Constitution of the United States*. Volume III. New York: Cossimo Classics, 2020, s. 674-675.

prvním je *Campbell v. Morris*, v němž předseda Nejvyššího soudu státu Maryland a pozdější soudce Nejvyššího soudu Samuel Chase charakterizuje klauzuli jako nechránící “právo volit, právo zastávat úřad, právo být volen”, nýbrž slouží jako ochrana “osobních práv”, zejména práva občanů jiných států Unie nabývat a disponovat v určitém státu s majetkem a nebýt podroben daním nebo jiným břemenům, kterým nejsou podrobeni občané onoho státu.⁶⁶ Druhým případem je *Abbot v. Bayley*, řešený před Nejvyšším soudem státu Massachusetts. V něm se soud rovněž vyjádřil k významu klauzule o svobodách a výsadách, když shledal, že státy Unie jsou “suverény” a dotčená klauzule je svým rozsahem “omezená”, neboť každý stát může pro občany ostatních států podmínit výkon práv, náležejících jeho občanům, splněním určitých požadavků.⁶⁷ Oba případy byly později společně s verdiktem v případě *Corfield* citovány během parlamentních debat o čtrnáctém dodatku.⁶⁸ Oproti stanovisku soudce Washingtona je v nich však klauzule interpretována úžeji a odpovídá významu, jaký jí přiřkl Joseph Story; tedy že jde pouze o antidiskriminační ustanovení, zavazující státy “zprostředkovat všechny svobody a výsady, na něž by občané týchž států měli nárok za obdobných okolností”, nikoli o ustanovení, samo implicitně obsahující určitá práva.⁶⁹ *Dictum* z *Corfield v. Corryell* bylo citováno i v rozpravách o zákonu o občanských právech. Předkladatel zákona senátor Trumbull uvedl, že “základem” zákona je jednak odstranění diskriminace v občanských právech na základě rasy a dále zajištění, aby obyvatelé každé rasy měli právo uzavírat smlouvy, žalovat, nabývat a disponovat s majetkem a právo na stejný prospěch ze všech zákonů na ochranu osoby a majetku.⁷⁰ K výčtu svobod a výsad v pojetí soudce Washingtona poté prohlásil, že zahrnutím volebního práva “zachází dále než tento návrh”.⁷¹ Jak lze tedy pozorovat, navzdory nezpochybnitelnému vlivu, který si odůvodnění v kauze *Corfield* získalo, nepanovala všeobecná shoda na tom, že jde o přesný výklad klauzule o svobodách a výsadách.

⁶⁶ *Campbell v. Morris*, 3 Md. 535 (1797)

⁶⁷ *Abbot v. Bayley*, 23 Mass. 89, 6 Pick. 89 (1827)

⁶⁸ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 17 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

⁶⁹ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 12 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

⁷⁰ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 15-16 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

⁷¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 41.

První návrh čtrnáctého dodatku Johna Bingham, mající zajistit “všechny svobody a výsady”, kopíroval terminologii druhého oddílu čtvrtého článku Ústavy. Bingham sám ovšem *nikdy* během svých vystoupení v Kongresu při projednávání podoby čtrnáctého dodatku na stanovisko soudce Washingtona v *Corfield v. Corryell* neodkazoval.⁷² Radikální Republikáni v Kongresu spatřovali v jeho původním návrhu úpravu, poskytující nově federální pravomoc vymezit a chránit “základní práva”, tj. ta, o nichž ve svém odůvodnění hovoří soudce Bushrod Washington.⁷³ Naproti tomu umírnění členové Republikánské strany interpretovali Binghamův návrh jako umožňující Kongresu vynucovat rovný přístup k určitým státům vymezeným a uznaným právům.⁷⁴ Bingham sám ovšem sledoval jiný cíl; dle něho klauzule o svobodách a výsadách obsahovala “elipsu”, spočívající v tom, že-ač nevýslovně-spojením “svobody a výsady občanů v ostatních státech”⁷⁵ evidentně hovoří o svobodách a výsadách *občanů Spojených států*.⁷⁶ To pro Bingham znamenalo, že mezi svobody a výsady patří zároveň prvních osm dodatků federální *Bill of Rights*.⁷⁷ Tuto ideu vyjádřil Bingham již před občanskou válkou v roce 1859, kdy Kongres rokoval o přijetí Oregonu jako nového státu Unie. Oregon zařadil do své nové ústavy, jinak zakazující otroctví, ustanovení, které zakazovalo černošským obyvatelům příchod do státu a těm, kteří na území státu již žili, nařizovalo do dvou let stát opustit.⁷⁸ Bingham společně s dalšími Republikány horoval proti přijetí Oregonu jako nového státu, jelikož zmíněné ustanovení dle něho odporovalo federální Ústavě, která v případě, že přiznává občanům určitá práva, limituje *ipso facto* i jednotlivé státy.⁷⁹

Proti Binghamově prvnímu návrhu vzešla opozice z radikálních i konzervativních kruhů. Konzervativní zákonodárci očekávaně namítali, že návrh zachází příliš daleko, naproti tomu kongresman Giles Hotchkiss z New Yorku překvapivě vyčítal Binghamově návrhu nikoli, že je příliš radikální, ale že *nedostatečně* realizuje deklarované cíle:

⁷² LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 103.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ V původním znění “*Privileges and Immunities of Citizens in the several States*”.

⁷⁶ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D., *op. cit.*, s. 130.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ BICKEL, Alexander M.: *The Original Understanding and the Segregation Decision*. Harvard Law Review [online]. 1955, Vol. 69, No. 1, *op. cit.*, s. 37 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/3972/

⁷⁹ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 60.

“Dle mého porozumění, záměrem [kongresmana Bingham] při návrhu tohoto dodatku je zajistit, aby žádný stát nemohl diskriminovat mezi občany a přiznat jedné skupině občanů větší práva než jiné. Pokud by toto tento dodatek zabezpečil, hlasoval bych pro něj s velkým nadšením již dnes, ale protože ho nevidím jako trvale zabezpečující tato práva, budu hlasovat pro odložení jeho projednávání, [...] dokud nebudeme schopni přijít s prostředky, kterými zajistíme tato práva bez pochybností.”⁸⁰

Hotchkissovo vystoupení ukazuje na nesrozumění Binghamových kolegů s jeho “teorií elipsy”; ať už souhlasili s Binghamovou perspektivou, že státy jsou nebo mají být vázány federální *Bill of Rights*, či nikoli, zjevně v textu Binghamova návrhu nespátřovali nic, co by tuto tezi potvrdovalo. Jak Hotchkiss vysvětloval svým kolegům:

“[...] Domnívám se, že gentleman z Ohia [John Bingham] není dostatečně radikální ve svých postojích v této otázce. [...] Chci, aby přešel k jádru věci. Jeho dodatek není tak silný, jako je v současnosti Ústava. Ta nyní poskytuje do určité míry všem občanům rovná práva. Tento dodatek stanovuje, že Kongres má pravomoc přijímat zákony k vynucení dodržování těchto práv.”⁸¹

Hotchkiss viděl první část Binghamova navrženého dodatku jako pouze dávající Kongresu novou pravomoc vynucovat rovnost ve svobodách a výsadách druhého oddílu čtvrtého článku, zato část druhou, poskytující stejnou ochranu života, svobody a majetku jako naopak mnohem extenzivnější ustanovení, než Bingham zamýšlel a než byli ochotni odsouhlasit většinoví umírnění Republikáni v Kongresu.⁸² V důsledku široké opozice nakonec Bingham svůj první návrh dodatku stáhl. Poté, co byl v dubnu roku 1866 schválen zákon o občanských právech, obrátila se pozornost Kongresu zpět k odloženému projednání navrženého dodatku. Druhý návrh nového dodatku, skládající se z pěti oddílů, vzešel z debat Společného výboru pro rekonstrukci mezi 21.-28. dubnem, předkladatelem byl spolupředseda výboru Thaddeus Stevens. Původní podoba prvního oddílu druhého návrhu zněla:

“Oddíl 1. Je zakázána jakákoli diskriminace v občanských právech ze strany jakéhokoli státu nebo Spojených států na základě rasy, barvy pleti nebo předchozího otroctví.”⁸³

⁸⁰ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D, *op. cit.*, s. 135.

⁸¹ LASH, Kurt T., *op. cit.* s., 111.

⁸² LASH, Kurt T., *op. cit.* s., 112.

⁸³ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 41 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

Toto znění navrhl John Bingham doplnit o další klauzuli:

*“rovněž nesmí žádný stát odeprít jakékoli osobě, podléhající jeho pravomoci, stejnou ochranu zákona, nebo odejmout soukromý majetek k veřejnému užívání bez spravedlivé náhrady.”*⁸⁴

Tento pokus Binghamovi ve výboru nevyšel, předložil proto jiný doplňující návrh:

*“Žádný stát nesmí vydat nebo vynucovat zákon, který by omezoval svobody nebo výsady občanů Spojených států; žádný stát nesmí zbavit jakoukoli osobu života, svobody nebo majetku bez řádného soudního procesu; rovněž nesmí odeprít jakékoli osobě, podléhající jeho pravomoci, stejnou ochranu zákona.”*⁸⁵

Poté, co bylo toto doplnění nejprve výborem schváleno, prosadil senátor George Williams z Oregonu, aby bylo z prvního oddílu připravovaného dodatku vyškrtnuto. Bingham reagoval podnětem k tomu, aby byla dotčená část zařazena do dodatku jako samostatný oddíl, k čemuž nejprve ve výboru nezískal dostatečnou podporu, avšak 28. dubna přednesl výboru návrh, aby byl Stevensův koncept prvního oddílu zcela odstraněn a kompletně nahrazen právě jeho verzí-úspěšně.⁸⁶ Po nejedné komplikaci tedy nakonec Bingham prosadil svůj návrh a budoucí první oddíl nového dodatku získal novou podobu. Zahrnoval klauzuli o svobodách *nebo* výsadách (*privileges or immunities clause*), klauzuli o řádném procesu (*due process clause*) a klauzuli o stejné ochraně zákona (*equal protection of the laws clause*). Finální návrh byl následně předložen oběma komorám Kongresu ke schválení. Nejprve byl návrh projednáván ve sněmovně, kde jako první vystoupil spolupředseda výboru Thaddeus Stevens se svou obhajobou předkládané úpravy. Jak sdělil svým kolegům, pro Stevensův návrh dodatku představoval prostředek, kterým by Kongres mohl “napravovat nespravedlivou legislativu států”.⁸⁷ Dodal, že je “částečně pravda”, že zákon o občanských právech zajišťoval to samé, nicméně “zákon je zrušitelný pouhou většinou”.⁸⁸ Názor

⁸⁴ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D, *op. cit.*, s. 137.

⁸⁵ Toto znění se nakonec stalo prvním oddílem čtrnáctého dodatku, přidána byla později ještě klauzule o občanství, co se však týče svobod a výsad, řádného procesu a stejné ochrany zákona, k dalším změnám již nedošlo.

⁸⁶ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 42 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

⁸⁷ WALKER, Jr., Frank H.: *Was it Intended That the Fourteenth Amendment Incorporate the Bill of Rights?* North Carolina Law Review [online]. 1964, Vol. 42, No. 4, s. 930 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.unc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6079&context=nclr>

⁸⁸ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 86.

kongresmanů na povahu předkládané úpravy se lišil; někteří považovali navržený dodatek za konstitucionalizovaný zákon o občanských právech, tedy že jeho obsah byl se zákonem identický, jiní v něm spatřovali určité *ex post* potvrzení či dodání pravomoci Kongresu zákon přijmout, další se domnívali, že Ústava v její tehdejší podobě již obsahovala garance, které měl poskytovat nový dodatek.⁸⁹ John Bingham vystoupil jako jeden z posledních řečníků v poslední den projednávání dodatku ve sněmovně. Jeho vystoupení se vedle popisu účelu úpravy věnovalo také obavám o zachování federalistické struktury:

*“Tento dodatek neodnímá žádnému státu žádné právo, které mu kdy náleželo. Žádný stát nikdy neměl právo, pod rouškou zákona, nebo jinak, omezovat svobody nebo výsady žádného občana republiky.”*⁹⁰

Po skončení rozpravy hlasovala komora o návrhu dodatku; výsledkem byl úspěch návrhu poměrem 128 hlasů ku 37, 19 kongresmanů nehlasovalo.⁹¹

Senát započal debatu o návrhu dodatku 23. května 1866. Dodatek odprezentoval senátorům Jacob M. Howard, republikánský senátor z Michiganu, zastupující tou dobou nemocného spolupředsedu výboru, senátora Fessendena. Ve svém obsáhlém projevu Howard představil senátu první oddíl dodatku jako “omezující moc států a donucující státy vždy respektovat základní garance” v podobě svobod a výsad občanů Spojených států.⁹² O týden později pak Howard navrhl doplnění předloženého textu o klauzuli, znějící:

*“Všechny osoby narozené ve Spojených státech a podléhající jejich jurisdikci jsou občany Spojených států a státu, jehož jsou obyvateli.”*⁹³

Toto znění, upravené ještě tak, aby zahrnovalo i osoby naturalizované, bylo bez dalších průtahů schváleno oběma komorami Kongresu a dodatek tak bylo možné předložit v jeho výsledné podobě jednotlivým státům k ratifikaci. V témže roce, kdy měly státy rozhodnout o přijetí či odmítnutí

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D, *op. cit.*, s. 328.

⁹¹ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 54 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

⁹² CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 89.

⁹³ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 171.

nového dodatku k federální Ústavě, se zároveň konaly volby do obou komor Kongresu⁹⁴, z nichž měl vzejít nový 40. Kongres. Obě strany-jak Demokraté, tak Republikáni-chápaly volební klání jako faktické referendum o čtrnáctém dodatku, které by v případě neúspěchu pro Republikány znamenalo pohromu v podobě konce nadějí na ovlivnění procesu ratifikace ve státech federace.⁹⁵ Proti dodatku se rázně postavil prezident Johnson, který nejen odmítal dodatek jako takový, ale napadl také legitimitu samotného 39. Kongresu, v němž stále nezasedalo 11 bývalých států Konfederace⁹⁶, což Johnson využil k uplatnění svého politického vlivu na probíhající volební kampaň.⁹⁷ Předvolební měsíce roku 1866 byly mimořádně vyhroceným obdobím a čtrnáctý ústavní dodatek byl jeho centrálním tématem. Republikánské snahy se střetávaly s představami jižních států a konzervativních Demokratů ze severu, podporovaných z Bílého domu prezidentem Johnsonem. V prvních měsících po předložení dodatku státům k ratifikaci byla celostátní debata o nové úpravě orientována obecnějším směrem a vyhýbala se jádru věci, tj. samotnému obsahu dodatku a konsekvencích, jaké měl přinést. Republikáni akcentovali především v obecné rovině klauzuli o řádném procesu a potřebu ochrany rovnosti před zákonem, demokratická opozice se pro změnu soustředila na kritiku načasování nové úpravy, její nepotřebnosti a obecnosti, pod kterou se dle nich mělo skrývat garantování volebního práva černošskému obyvatelstvu.⁹⁸ Události druhé poloviny roku 1866 se neobešly bez násilí. Již v květnu došlo k výtržnostem a fyzickým střetům v Memphisu v Tennessee, kde společenské napětí kulminovalo v útok bělošských davů, složených z velké části z bývalých příslušníků Konfederace, proti osvobozeným *freedmen*, jehož výsledkem byly zhruba čtyři desítky mrtvých a stovky raněných. Ještě brutálnější průběh pak měly události, ke kterým došlo 30. července v New Orleans. Louisiana přijala v roce 1864 novou státní ústavu, rušící otroctví. Republikáni svolali nový ústavní konvent s úmyslem rozšířit práva černošského obyvatelstva a odstranit diskriminační legislativu louisianských “černých zákoníků”. Odpůrci konventu namítali jeho nezákonnost a rozhodli se proti němu zakročit skrze soudem vydaný zatykač na účastníky konventu, přičemž zástupce guvernéra Albert Voorhies, podporující odpůrce konventu,

⁹⁴ Volby v roce 1866 byly tzv. *midterm elections* (zkráceně “*midterms*”). Pojmenování vzešlo z doby konání voleb, která odpovídá přibližně polovině probíhajícího čtyřletého funkčního období prezidenta USA. V těchto volbách dochází k celkové obměně sněmovny reprezentantů a částečné obměně senátu (konkrétně 1/3 senátorů v souladu s čl. I. oddílem 3 Ústavy a sedmnáctým dodatkem).

⁹⁵ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 176.

⁹⁶ Jako první z jižních států byl do Unie znovupřijat stát Tennessee ještě v červenci roku 1866. Missouri a Kentucky, ač nominálně reprezentovány na vlajce Konfederace i v jejím zákonodárném sboru, nebyly oficiálně považovány Severem za vzbouřené.

⁹⁷ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 190.

⁹⁸ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 191.

se obrátil na prezidenta Johnsona s dotazem, zda federální vojenské složky zakročí proti provedení zatýkacího rozkazu. Po negativní odpovědi od prezidenta, rovnající se faktickému posvěcení k zákroku, zaútočili odpůrci konventu, podporovaní policií na účastníky shromáždění. Následoval masakr, který si vyžádal desítky mrtvých a stovky zraněných (mezi nimi byli i černoští veteráni bojující v občanské válce za severní armádu); útočníky nezastavila ani skutečnost, že se jim shromáždění černoští účastníci pochodu na podporu konventu vzdávali.⁹⁹ Tato krvavá událost si získala velkou pozornost v republikánsky orientovaném tisku i mezi zákonodárci v Kongresu, z nichž někteří hlasitě vinili z masakru přímo prezidenta Johnsona; senátor Sumner kupříkladu označil Johnsona za “nejhoršího nepřítele republiky, hned za Jeffersonem Davisem”¹⁰⁰. Masakr v New Orleans ukázal v plném světle neschopnost i neochotu některých států poskytnout osvobozeným propuštěncům patřičnou ochranu. Veřejné mínění se po tomto hrozivém incidentu pohnulo silně na stranu Republikánů, podporujících čtrnáctý dodatek a zcela neadekvátní reakce prezidenta, zároveň odmítajícího nový dodatek, napomohla Republikánům k vítězství v podzimních volbách, díky čemuž byla cesta k ratifikaci otevřená.¹⁰¹ Andrew Johnson se pokusil o jeden poslední zoufalý vzdor, když navrhl Kongresu vlastní obměněnou verzi dodatku, nahrazující klauzuli o svobodách nebo výsadách občanů Spojených států formulací, odpovídající znění klauzule o svobodách a výsadách čtvrtého článku Ústavy; dle očekávání neúspěšně.¹⁰²

Šest států ratifikovalo dodatek již v roce 1866: Connecticut, New Hampshire, Tennessee, New Jersey, Oregon a Vermont.¹⁰³ Tennessee jako jediný ze států bývalé Konfederace souhlasilo s ratifikací čtrnáctého dodatku a bylo tak jako první znovupřijato do Unie. Odmítnutí dodatku v jižních státech motivovalo Kongres k přijetí již zmíněných zákonů o obnově (*Reconstruction Acts*) v roce 1867, které jako jednu z podmínek znovupřijetí států do Unie a obnovení jejich zastoupení v

⁹⁹ REYNOLDS, Donald E.: *The New Orleans Riot of 1866, Reconsidered*. Louisiana History: The Journal of the Louisiana Historical Association [online]. 1964, Vol. 5, No. 1, s. 15 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/4230742?read-now=1&refreqid=excelsio%3A3a7d614856823307e0ac359e101eeae7&seq=9#page_scan_tab_contents

¹⁰⁰ REYNOLDS, Donald E.: *The New Orleans Riot of 1866, Reconsidered*. Louisiana History: The Journal of the Louisiana Historical Association [online]. 1964, Vol. 5, No. 1, *op. cit.*, s. 27 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/4230742?read-now=1&refreqid=excelsio%3A3a7d614856823307e0ac359e101eeae7&seq=9#page_scan_tab_contents

¹⁰¹ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 228.

¹⁰² *Ibid.*

¹⁰³ Státy Oregon a New Jersey, podobně jako později Ohio svou ratifikaci následně stáhly, dodatek znovu ratifikovaly až v letech 1973 a 2003.

Kongresu stanovily ratifikaci čtrnáctého dodatku.¹⁰⁴ V průběhu roku 1867 došlo k ratifikaci dodatku v dalších šestnácti státech. Jižní státy nakonec pod tlakem ustoupily a dodatek postupně ratifikovaly během roku 1868. Poté, co byl dosažen potřebný počet států k ratifikaci¹⁰⁵, byl dodatek oficiálně 28. července 1868 prohlášen za přijatý a stal se tak novou součástí Ústavy.

S otázkou čtrnáctého dodatku-a Ústavy jako takové obecně-se pojí interpretační problematika původního významu. Interpretačních metod existuje větší počet, pro účely této práce je ovšem třeba zmínit na tomto místě jednu konkrétní, a to tzv. metodu originalistickou. Jde o jednu z nevlivnějších výkladových teorií, zastoupenou nejen v akademické sféře, ale rovněž mezi soudci státních i federálních soudů, včetně Nejvyššího soudu. Originalismus je teorie interpretace, založená na hledání a zkoumání tzv. původního významu textu (*original meaning*)¹⁰⁶ či původního chápání (*original understanding*)¹⁰⁷; Ústavu je dle originalistické filozofie třeba vykládat tak, jak byla chápána v době jejího přijetí. Originalista rozlišuje mezi významem *současným* a významem *původním*, přičemž pomocným vodítkem jsou mu historické dokumenty, napomáhající objasnit, jak byl daný text v době jeho přijetí původně chápán, jako jsou debaty zákonodárců, záznamy z ratifikačních shromáždění či komentáře zasvěcených autorů, znalých kontextu; jak zdůrazňuje zřejmě nejznámější propagátor originalismu na Nejvyšším soudu Antonin Scalia: “*kontext je vším*”.¹⁰⁸ Neméně významná postava originalismu, soudce Robert Bork, dále upřesňuje, že hledán není subjektivní záměr zákonodárce, hledán je objektivní význam slov, který v dané době měla, tedy jak by daný text chápala tehdy žijící veřejnost, reprezentovaná těmi, kdo Ústavu a její dodatky ratifikovali.¹⁰⁹ Cílem této práce není detailní rozbor originalistické metody a jejích variant ani obhajoba originalismu coby vhodného způsobu výkladu. Následující části práce se zabývají analýzou textu jednotlivých oddílů čtrnáctého dodatku a jeho následným výkladem ze strany soudů.

¹⁰⁴ JOHNSON, Paul, *op. cit.*, s. 398.

¹⁰⁵ Článek V. Ústavy stanovuje jako podmínku přijetí nových dodatků vedle přijetí Kongresem ratifikaci v alespoň 3/4 všech států, po ratifikaci se dodatky stávají součástí Ústavy. V době ratifikace čtrnáctého dodatku se Unie skládala z 37 států, potřebný počet pro ratifikaci tak čítal 28.

¹⁰⁶ MCGINNIS, John O., RAPPAPORT, Michael B., *op.cit.*, s. 1

¹⁰⁷ BORK, Robert Heron: *The Tempting of America: The Political Seduction of the Law*. New York: Touchstone, 1991, s. 143.

¹⁰⁸ SCALIA, Antonin: *A Matter of Interpretation: Federal Courts and the Law*. Princeton: Princeton University Press, 1997, s. 37.

¹⁰⁹ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 144.

Aby bylo možné provést srovnávací rozbor a popsat vývoj vlivu čtrnáctého dodatku, je ovšem nutné nejprve přiblížit původní význam jeho ustanovení, který je poté komparován s významem, který dodatku přisuzoval v průběhu času federální Nejvyšší soud.

2. Oddíl první: čtyři klíčové klauzule

2.1. Občanství

První z klauzulí úvodního oddílu čtrnáctého dodatku je klauzule, garantující občanství, doplněná k textu z iniciativy senátorů:

*“Všechny osoby narozené nebo naturalizované ve Spojených státech a podléhající jejich jurisdikci jsou občany Spojených států a státu, jehož jsou obyvateli.”*¹¹⁰

Podobnou formulaci obsahoval již zákon o občanských právech, který rovněž ve svém úvodním ustanovení přiznával občanství “všem osobám narozeným ve Spojených státech a nepodléhajícím cizí moci, s výjimkou indiánů, neplatících daně”.¹¹¹ Původní Ústava se k občanství vyjadřuje pouze velmi stručně, a to v článku prvním, kde jako jednu z vyčtených pravomocí Kongresu uvádí pravomoc stanovit jednotnou úpravu naturalizace¹¹², nedefinuje však nijak tento pojem ani jeho obsah. Přelom v otázce občanství však přinesl rok 1857. Hlavním aktérem tehdy byl Nejvyšší soud, konkrétně jeho verdikt v dnes již nechvalně proslulé kauze Dreda Scotta. Dred Scott byl otrokem, žijícím ve státě Missouri se svým pánem, armádním lékařem Johnem Emersonem. Missouri bylo přijato do Unie jako otrokářský stát v rámci tzv. missourského kompromisu (*Missouri Compromise*) z roku 1820. Kompromis řešil otázku územního rozšíření otroctví, předmět sporu mezi svobodnými a otrokářskými státy. Jeho výsledkem bylo přijetí Missouri jako státu otrokářského a zároveň Maine jako státu svobodného, přičemž byla zároveň stanovena geografická linie v území, získaném Spojenými státy v rámci louisianské koupě¹¹³, severně od níž bylo otroctví zakázáno.¹¹⁴ Emerson byl v roce 1833 povolán do služby ve Fort Armstrong ve státu Illinois, kde platil zákaz otroctví. Scotta vzal s sebou a společně s ním strávil ve svobodném Illinois přibližně dva roky. Následně v

¹¹⁰ Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států amerických, oddíl 1.

¹¹¹ Civil Rights Act (1866)

¹¹² Ústava Spojených států amerických, článek I., oddíl 8.

¹¹³ V rámci louisianské koupě v roce 1803 získaly Spojené státy od Francie území dnes odpovídající 15 státům federace od Texasu až po Montanu a zároveň část dnešního kanadského území.

¹¹⁴ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 394.

roce 1838 znovu společně se Scottem odjel do Fort Snelling, nacházejícím se na území teritoria se zákazem otroctví, kde Scott opět pobýval několik let. Po Emersonově smrti zdělila jeho majetek (včetně otroků) Emersonova manželka, vykonavatelem poslední vůle byl Emersonův švagr John Sanford. Poté, co vdova po Emersonovi odmítla Scottovu žádost o propuštění z otroctví, obrátil se Scott na soudy s tím, že v důsledku jeho několikaletého pobytu na svobodném území se z něho stal svobodný člověk. Případ dospěl až k Nejvyššímu soudu, jehož předsedou byl Roger Taney, který, stejně jako většina ostatních soudců na Nejvyšším soudu, byl nakloněn Jihu a případ viděl jako příležitost dokázat, že Ústava garantuje právo vlastnit otroky, čímž by mohl ukončit celonárodní spor o otroctví.¹¹⁵ Taney sám sepsal většinové stanovisko, které se zapsalo nezapomenutelným způsobem do americké (nejen právní) historie.

Jako první otázku soud řešil, zdali je vůbec Dred Scott aktivně legitimován k podání žaloby u soudu, či jak Taney otázku položil, zda se může

“[...] černocho, jehož předkové byli do této země přivezeni jako otroci, stát členem politické komunity, existující na základě Ústavy a jako takový mít nárok na všechna práva, svobody a výsady jí garantované občanům, jednou z nichž je i výsada podání žaloby u soudu Spojených států [...]?”¹¹⁶

Pro Taneyho byla odpověď jednoznačná:

“Žádný stát nemůže začlenit nového člena do politické komunity, vytvořené Ústavou Spojených států. Nemůže z něho učinit člena této komunity [USA] tím, že z něho učiní člena té svojí. A ze stejného důvodu nemůže začlenit osobu, která nebyla zamýšlena stát se součástí této nové politické rodiny, stvořené Ústavou, nýbrž která měla být vyloučena.”¹¹⁷

Potomci otroků byli dle Taneyho v době přijetí Ústavy považováni za “podřízenou a podřadnou třídu bytostí” a jako takoví se v souladu s původním záměrem tvůrců Ústavy nemohou nikdy stát rovnoprávními občany.¹¹⁸ Taney se ve svém odůvodnění odvolává na údajný původní záměr (*original intent*) tvůrců Ústavy, jeho stanovisko ale nepodporují historické důkazy. Ústava v žádné své části nezapovídá občanství bývalých otroků, v době přijetí Ústavy se v některých státech bývalí

¹¹⁵ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 30.

¹¹⁶ *Dred Scott v. Sandford*, 60 U.S. 393 (1856)

¹¹⁷ *Dred Scott v. Sandford*, 60 U.S. 393 (1856)

¹¹⁸ *Dred Scott v. Sandford*, 60 U.S. 393 (1856)

otroci účastnili procesu ratifikace, v pěti státech pak dokonce již disponovali volebním právem.¹¹⁹ Jak poté oponuje jeden ze dvou disentujících, soudce Benjamin Curtis, již Články Konfederace a trvalé Unie (*The Articles of Confederation and Perpetual Union*) garantovaly všem svobodným obyvatelům v každém ze států stejné svobody a výsady, jakým se těší svobodní obyvatelé v ostatních státech a restriktivnější formulace, která by bývalé otroky vylučovala, byla “záměrně odmítnuta”¹²⁰. Taney tak připisoval tvůrcům ústavního textu záměr, jehož skutečnost ale nelze podložit. Ačkoli výrokem o nemožnosti bývalých otroků nabýt občanství a s ním spojená práva Taney fakticky rozhodl o nedostatku žalobní legitimace na straně Dreda Scotta, čímž mohl případ skončit na procesním základě¹²¹, stanovisko pokračuje rozbořem ústavnosti samotného missourského kompromisu a s ním spojené otázky postavení Dreda Scotta v důsledku pobytu na svobodném území. Taney postavil svůj argument na premise, že Kongres coby zákonodárny sbor může v teritoriích, která jsou součástí Spojených států, vykonávat pouze ty pravomoci, které jsou mu dány Ústavou a je vázán všemi omezeními, které Ústava ukládá; nemůže odeprít lidu právo držet zbraň, nutit k sebeobviňování v trestním řízení apod. Z tohoto důvodu také nemůže nikoho zbavit života, svobody nebo majetku bez řádného procesu, jak ukládá pátý dodatek. Toto představuje jádro Taneyho argumentace: pokud Kongres zakáže otroctví v teritoriích nad kterými vykonává pravomoc a “občan Spojených států je zbaven svobody nebo majetku pouze proto, že [...] tento majetek přivezl s sebou na konkrétní teritorium Spojených států a neporušil nijak zákony”, pak to “lze jen ztěžít označit za řádný proces”.¹²² Jak ale podotýká Robert Bork:

“*Jak mohl Taney vědět, že vlastictví otroků je ústavní právo? Takovéto právo nelze nikde v Ústavě nalézt. Věděl to, protože byl vášnivě přesvědčen o tom, že právem být musí.*”¹²³

Taney ve svém stanovisku prakticky přetvořil procedurální ochranu pátého dodatku v *substantivní garanci*, chránící údajné právo, o němž však Ústava nehovoří a tou dobou již neplatný missourský

¹¹⁹ SUNSTEIN, Cass Robert.: *Constitutional Myth-Making: Lessons from the Dred Scott Case*. Occasional Papers [online]. 1996, No. 37, s. 11 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://dash.harvard.edu/handle/1/12942329>

¹²⁰ *Dred Scott v. Sandford*, 60 U.S. 393 (1856)

¹²¹ SUNSTEIN, Cass Robert.: *Constitutional Myth-Making: Lessons from the Dred Scott Case*. Occasional Papers [online]. 1996, No. 37, *op. cit.*, s. 8 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://dash.harvard.edu/handle/1/12942329>

¹²² *Dred Scott v. Sandford*, 60 U.S. 393 (1856)

¹²³ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 31

kompromis¹²⁴ *de facto* zpětně prohlásil za odporující Ústavě. Kromě chabého textualistického základu Taneyho stanovisko trpělo i dalším defektem: již v době, kdy byla kauza *Dred Scott v. Sandford* rozhodována, panovala dlouhodobě mezinárodněprávní doktrína, dle níž se pán, který svého otroka přiveze na svobodné území, vzdává svého vlastnického práva.¹²⁵ Verdikt soudu byl nicméně jednoznačný, pouze dva ze soudců disentovali-Benjamin Curtis a John McLean¹²⁶. Výsledek v případě Dreda Scotta znamenal další eskalaci celonárodního sporu o otroctví. Abraham Lincoln, v té době kandidující na post senátora za stát Illinois, ve svém slavném projevu o “v sobě rozděleném domě” kritizoval rozhodnutí soudu s tím, že Spojené státy nemohou nadále zůstat “napůl otrokářské a napůl svobodné”¹²⁷, v podobně kritickém duchu vůči Nejvyššímu soudu a nepřímě předsedovi Taneymu Lincoln pokračoval i ve svém prvním inauguračním projevu.¹²⁸ Abolicionisté rozhodnutí v *Dred Scott v. Sandford* nikdy nepřijali¹²⁹ a ke zvrácení verdiktu nakonec vedla cesta až skrze čtyřletou válku, po jejímž konci se otázka občanství stala právě vzhledem k precedentu z kauzy *Dred Scott* jednou z těch zcela zásadních, které Republikáni v Kongresu museli vyřešit.

Předlohou formulace klauzule o občanství čtrnáctého dodatku “podléhající jejich [USA] jurisdikci” bylo ustanovení zákona o občanských právech, hovořící o “nepodléhání cizí moci”. Senátor Trumbull, předkladatel návrhu zákona, vnímal “nepodléhání cizí moci” jako znamenající, že “všechny osoby narozené rodičům s bydlištěm ve Spojených státech, s výjimkou indiánů, neplatících daně, jsou občany Spojených států.”¹³⁰ Klauzule o občanství ve čtrnáctém dodatku hovoří jinými slovy, nicméně zákonodárci v Kongresu podle všeho chápali její znění jako upřesňující,

¹²⁴ Kompromis byl zrušen zákonem o Kansasu a Nebrasce z roku 1854, kterým Kongres umožnil, aby otázka otroctví byla v teritoriích ponechána na vůli lidu, který si sám zvolí, zda jeho stát bude otrokářským či svobodným.

¹²⁵ SUNSTEIN, Cass Robert.: *Constitutional Myth-Making: Lessons from the Dred Scott Case*. Occasional Papers [online]. 1996, No. 37, *op. cit.*, s. 9 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://dash.harvard.edu/handle/1/12942329>

¹²⁶ Curtis zanedlouho po této kauze rezignoval na funkci soudce Nejvyššího soudu, jeho motivy nejsou jednoznačné, ale hovoří se o zčásti finančních důvodech a zčásti o deziluzi z fungování Nejvyššího soudu a nepřeklenutelném rozporu s předsedou Taneym.

¹²⁷ House Divided Speech. In: Abraham Lincoln Online [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <http://www.abrahamlincolnonline.org/lincoln/speeches/house.htm>

¹²⁸ First Inaugural Address of Abraham Lincoln. In: The Avalon Project [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://avalon.law.yale.edu/19th_century/lincoln1.asp

¹²⁹ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 42.

¹³⁰ SHAWHAN, Mark: *The Significance of Domicile in Lyman Trumbull's Conception of Citizenship*. The Yale Law Journal [online]. 2010, Vol. 119, No. 6, s. 1353 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5211&context=yj>

nikoli obsahově pozměňující definici, obsaženou v zákoně o občanských právech.¹³¹ Senátor Howard prezentoval klauzuli jako “řešící velkou otázku občanství a rozptyluje pochyby o tom, které osoby jsou občany Spojených států a které nikoli”¹³² a pouze “deklaruje co již je právem země”.¹³³ Senátor Doolittle z Wisconsinu vyjádřil při debatě o navržené doplňující klauzuli o občanství obavu z vynechání spojení “s výjimkou indiánů, neplatících daně” z textu klauzule, které dle něho implicitně znaamenalo, že “divocí indiáni z plání” se stanou občany se všemi právy k občanství náležejícími.¹³⁴ Howard v reakci vyvracel Doolittleovy námitky vysvětlením, že indiáni “nejsou ve smyslu dodatku osobami, podléhajícími jurisdikci Spojených států”, protože “jsou a vždy byli považováni za kvazizahraniční národy”.¹³⁵

Ke klauzuli o občanství se po přijetí čtrnáctého dodatku vyjádřil i Nejvyšší soud. Nejprve tak učinil v roce 1873 v tzv. jatečních případech (*Slaughter-House Cases*), kde ve většinovém stanovisku soudce Samuel Miller vymezil klauzuli o občanství jako definující “nejen občanství Spojených států, ale také občanství jednotlivých států”¹³⁶, přičemž tato klauzule

*“ruší rozhodnutí v kauze Dreda Scotta tím, že přiznává občanství Spojených států všem osobám narozeným ve Spojených státech a podléhajícím jejich jurisdikci. [...] Účelem věty ‘podléhající jejich jurisdikci’ bylo vyjmout děti ministrů, konzulů a občanů cizích států, podléhajících moci cizích států, narozené ve Spojených státech.”*¹³⁷

V další kauze *Spojené státy v. Wong Kim Ark* z roku 1898 poté Nejvyšší soud řešil otázku občanství Wong Kim Arka, narozeného v San Francisku čínským občanům, jemuž byl následně po návratu z návštěvy Číny odepřen vstup do Spojených států. Soud zde judikoval, že navzdory narození cizím státním příslušníkům je Wong Kim Ark díky narození na americké půdě rodilým občanem (*natural*

¹³¹ SHAWHAN, Mark: *The Significance of Domicile in Lyman Trumbull’s Conception of Citizenship*. The Yale Law Journal [online]. 2010, Vol. 119, No. 6, *op. cit.*, s. 1353 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5211&context=yjl>

¹³² Congressional Globe, Senate, 1st Sess. 39th Cong. 2890. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹³³ *Ibid.*

¹³⁴ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 172.

¹³⁵ Congressional Globe, Senate, 1st Sess. 39th Cong. 2890. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹³⁶ *Slaughterhouse Cases*, 83 U.S. 36 (1872)

¹³⁷ *Slaughterhouse Cases*, 83 U.S. 36 (1872)

born citizen)¹³⁸ a k “podléhání jurisdikci Spojených států” konstatoval, že jde o podmínku, vztahující se jen na děti velvyslanců a diplomatů, osoby narozené na okupovaném území a indiánské kmeny, tradičně vyjmuté a odpověď na otázku

“[...] zda se dítě narozené ve Spojených státech rodičům čínského původu, kteří v době jeho narození podléhají jurisdikci čínského císaře [...] ale nejsou zaměstnáni v diplomatické nebo jiné oficiální funkci pod čínským císařem, stává okamžikem narození občanem Spojených států [...] musí být kladná.”¹³⁹

Úvodní klauzule prvního oddílu dokázala nadobro zvrátit neblahý precedent z případu Dreda Scotta a přiznat tak všem propuštěncům po občanské válce občanství na ústavní úrovni. Jak již bylo zmíněno, s občanstvím se zároveň pojí jistá práva, svobody a výsady. Jejich vymezení, rozsah a možné limity jsou však mimořádně obtížným tématem, jak ukazují již debaty zákonodárců 39. Kongresu o následující klauzuli dodatku o svobodách nebo výsadách, kterou lze označit za pravděpodobně nejkontroverznější a nejsložitější část textu čtrnáctého dodatku.

2.2. Svobody nebo výsady

Jak již bylo zmíněno, klauzule o svobodách *nebo* výsadách je svou formulací takřka identická s klauzulí o svobodách *a* výsadách druhého oddílu čtvrtého článku Ústavy. Avšak navzdory tomu, že se od tohoto ustanovení formálně liší pouze jednou spojkou, význam klauzule o svobodách nebo výsadách není jednoduché rozluštit a názory na její skutečný obsah jsou značně roztržštěné: někteří zastávají restriktivnější náhled, že smyslem klauzule bylo konstitucionalizovat zákon o občanských právech z roku 1866 a kromě povýšení jeho obsahu na ústavní úroveň nedošlo k dalším ústavním změnám¹⁴⁰, jiní se naopak domnívají, že klauzule v sobě kromě tradičních svobod a výsad, zmíněných v případě *Corfield* zahrnuje i prvních osm dodatků *Bill of Rights* a nově tedy znamenala vázanost států těmito garancemi federální Ústavy.¹⁴¹ V roce 1833 vydal Nejvyšší soud rozhodnutí v jedné z podstatných předválečných kauz *Barron v. Baltimore*. Město Baltimore zrealizovalo sérii

¹³⁸ Ústava Spojených států rozlišuje mezi občany (*citizens*) a rodilými občany (*natural born citizens*), kteří získali občanství Spojených států narozením na jejich území. Pouze rodilí občané jsou dle Ústavy oprávněni kandidovat na post prezidenta či viceprezidenta Spojených států. Diskuze o tom, zda stejné právo mají i osoby, narozené v zahraničí americkým občanům, zůstává otevřenou, naposledy byla vedena před prezidentskými volbami v roce 2020 v souvislosti s kandidaturou senátorky Harrisové na post viceprezidentky.

¹³⁹ *United States v. Wong Kim Ark*, 169 U.S. 649 (1898)

¹⁴⁰ MCGINNIS, John O., RAPPAPORT, Michael B., *op.cit.*, s. 110.

¹⁴¹ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 130.

stavebních úprav, v důsledku kterých došlo k proniknutí velkého množství odpadu a písku do městského přístavu. Barron byl jedním z vlastníků přístavních mol, kterému vznikla finanční újma z důvodu signifikantně snížené užitelnosti vody pro plavidla, rozhodl se proto město zažalovat pro odnětí majetku bez spravedlivé kompenzace v rozporu s pátým dodatkem Ústavy. Po několika odvoláních spor dospěl až k Nejvyššímu soudu. Předseda John Marshall sepsal jednomyslné stanovisko soudu, v němž rozhodl v neprospěch Barrona na základě neaplikovatelnosti *Bill of Rights*- a tedy i pátého dodatku-proti jednotlivým státům Unie. Marshall pokázal na fakt, že Ústava v některých svých částech obsahuje omezení pravomocí jednotlivých států, jako je např. zákaz států uzavírat mezinárodní úmluvy.¹⁴² Nicméně

*“Tento soud je toho názoru, že ustanovení pátého dodatku Ústavy, deklarující, že soukromý majetek nesmí být odňat bez spravedlivé náhrady, je zamýšleno jako omezení pouze vůči vládě Spojených států a není aplikovatelné vůči vládám jednotlivých států.”*¹⁴³

Jak Marshall poukazuje, po přijetí Ústavy konventy jednotlivých států byly těmito shromážděními k zajištění svobody doporučeny dodatky zabraňující zneužití moci a tyto dodatky vyžadovaly “ochranu proti hrozcím zásahům federální vlády, nikoli vlád lokálních” a neobsahují “nic, co by indikovalo záměr aplikovat je proti vládám států”.¹⁴⁴

Na základě precedentu z případu *Barron* se tedy ustálila doktrína neaplikovatelnosti *Bill of Rights* proti státům, které sice měly své ústavy s vlastními mechanismy ochrany práv a svobod, ale těmi, které obsahuje Ústava federální, nebyly vázány. Skutečnost, že ochrana práv a svobod byla historicky státní záležitostí, byla obecně uznávána i mezi tvůrci čtrnáctého dodatku.¹⁴⁵ Mezi zákonodárci byli ovšem i tací, kteří věřili, že verdikt z *Barron v. Baltimore* je nesprávný, rozhodnutí v kauze *Dreda Scotta* bylo fakticky zvráceno již přijetím třináctého dodatku a dodatek čtrnáctý ve svém prvním oddílu pouze deklaroval již existující právní stav.¹⁴⁶ Tito republikánští členové Kongresu byli ovlivněni filozofií předních abolicionistů jako byli Lysander Spooner, Joel Tiffany, William Goodell či Alvan Stewart, jejichž teze vycházely z přirozenoprávní nauky a anti-otokářské perspektivy, na základě níž považovali otroctví jako takové za protiústavní od samého počátku a

¹⁴² Ústava Spojených států amerických, článek I., oddíl 10.

¹⁴³ *Barron v. Mayor & City Council of Baltimore*, 32 U.S. 243 (1833)

¹⁴⁴ *Barron v. Mayor & City Council of Baltimore*, 32 U.S. 243 (1833)

¹⁴⁵ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 156.

¹⁴⁶ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 48.

zastávali názor, že Kongres má pravomoc zrušit otroctví nejen v teritoriích, ale i v jižních státech.¹⁴⁷ Republikáni patřící mezi frakci “radikálů” však naráželi nejen na opozici Demokratů a konzervativních Republikánů, ale také Republikánů umírněných, kteří s nimi sdíleli dlouhodobý odpor k otroctví, narozdíl od nich však také věřili, že nelze narušit federalistickou strukturu Spojených států a je nezbytné zachovat dělbu moci mezi federální vládou a jednotlivými státy, proto také není možné zacházet s procesem přiznávání práv propuštěncům příliš daleko.¹⁴⁸ Bez podpory těchto Republikánů radikálnější členové Kongresu neměli šanci na úspěch a museli se tak smířit s politickým kompromisem.¹⁴⁹

Původní návrh prvního oddílu čtrnáctého dodatku kongresmana Binghamu měl občanům kteréhokoli státu zajistit “všechny svobody a výsady” občanů ostatních států. Jak bylo popsáno, tento návrh byl odmítnut a Bingham sám ho po kritice vzal zpět. Jeho druhý pokus, který již byl úspěšný a stal se po doplnění klauzule o občanství druhou klauzulí prvního oddílu čtrnáctého dodatku, obsahoval ustanovení, zakazující státům vydání nebo vynucování jakéhokoli zákona, který by omezoval “svobody nebo výsady občanů Spojených států”. Základní otázkou je, *jaký* byl rozdíl mezi Binghamovým prvním a druhým návrhem. Již bylo zmíněno, že John Bingham zastával teorii jisté “elipsy” o tom, že svobody a výsady nejsou tvořeny jen souborem “základních práv”, obsažených implicitně v klauzuli o svobodách a výsadách, ale také všemi právy a svobodami prvních osmi dodatků Ústavy; teorii nepochopenou jeho kolegy. Během obhajoby svého prvního návrhu Bingham kongresmany ujišťoval, že

“Návrh předložený sněmovně je jednoduše návrh vyzbrojit Kongres pravomocí vynucovat bill of rights [sic] tak, jak je v Ústavě dnes. Má mít takovýto rozsah, nikoli širší.”¹⁵⁰

Toto Binghamovo vystoupení se jeví jako přesvědčivý důkaz o záměru aplikovat skrze dodatek *Bill of Rights* proti státům. Měl však John Bingham skutečně na mysli prvních osm dodatků, když

¹⁴⁷ BARNETT, Randy E.: *Whence Comes Section One? The Abolitionist Origins of the Fourteenth Amendment*. Georgetown Law Faculty Publications and Other Works [online]. 2011, Vol. 3, No. 1, s. 184, 197, 199, 225 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.georgetown.edu/facpub/476>

¹⁴⁸ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 81.

¹⁴⁹ *Ibid.*

¹⁵⁰ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 33 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

hovořil o “nesmrtelné bill of rights vtělené v Ústavě”?¹⁵¹ Fakt, že Bingham výslovně nehovořil o prvních osmi dodatcích, dává prostor k pochybám, zda pod termínem “bill of rights” nechápal spíše literární frázi označující garance klauzule o svobodách a výsadách čtvrtého článku ve spojení s ochranou života, svobody a majetku podle pátého dodatku, jak se ve své vlivné eseji z roku 1949 domnívá profesor Charles Fairman.¹⁵² Mezi prvním a druhým Binghamovým návrhem existuje jedna evidentní odlišnost: zatímco v původním návrhu Bingham užívá spojení “svobody a výsady” občanů ostatních států, kopírující druhý oddíl čtvrtého článku Ústavy, v druhém návrhu již užívá spojení “svobody nebo výsady *občanů Spojených států*”. Toto reflektuje Binghamovu “teorii elipsy” o tom, že klauzule čtvrtého článku o svobodách a výsadách *sama* pojednává o svobodách a výsadách občanů Spojených států, ale nečiní tak výslovně.

Bingham dále ve svém vystoupení pokračoval slovy, adresovanými odpůrcům jeho původního návrhu:

“Pánové uznávají sílu ustanovení bill of rights, že občané Spojených států mají nárok těžit se všem svobodám a výsadám, jako občané ostatních států a že nikdo nesmí být zbaven života, svobody nebo majetku bez řádného procesu, ale říkají “Jsme proti jejímu [bill of rights] vynucování zákony Kongresu na základě dodatku Ústavy tak, jak je navržen. Proč jsou proti vynucování bill of rights, jak je navrženo?”¹⁵³

Otázkou je, proč Bingham hovoří vedle svobod a výsad zvláště o klauzuli o řádném procesu pátého dodatku, namísto toho, aby hovořil o *všech* prvních osmi dodatcích, jak učinil až v roce 1871, když pronesl:

“Svobody a výsady občanů Spojených států, narozdíl od svobod a výsad občanů státu, jsou primárně definovány prvními osmi dodatky Ústavy Spojených států.”¹⁵⁴

¹⁵¹ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 36 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁵² FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 33-34 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁵³ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D, *op. cit.*, s. 133.

¹⁵⁴ AYNES, Richard L.: *On Misreading John Bingham and the Fourteenth Amendment*. The Yale Law Journal [online]. 1993, Vol. 103, s. 71 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=7516&context=ylij>

Bingham si byl vědom konsekvencí rozhodnutí v *Barron v. Baltimore* a z jeho komentáře tři roky po ratifikaci dodatku je patrné, že dle něho čtrnáctý dodatek tento precedent fakticky zvrátil:

“[...] tyto dodatky, vymezující a chránící práva lidí a občanů, limitovaly moc Kongresu, nikoli států [...] tato sněmovna může nyní bezpečně následovat příkladu tvůrců Ústavy a architektů této Republiky skrze přijetí zákonů, vynucujících všechny svobody a výsady občanů Spojených států tak, jak jsou garantovány doplněnou Ústavou a v ní výslovně vyčteny.”¹⁵⁵

Ač některá Binghamova vystoupení se jeví jako vágní, jeho vyjádření z let bezprostředně následujících ratifikaci čtrnáctého dodatku vnášejí do jeho výkladu klauzule o svobodách nebo výsadách více světla. Označení svobod a výsad občanů Spojených států za “výslovně vyčtené” v Ústavě indikuje, že jeho cílem skutečně bylo prosazení prvních osmi dodatků *Bill of Rights* proti státům¹⁵⁶ a že Binghamův druhý návrh spíše než pozměňující obsah pouze specifikoval záměr, sledovaný již návrhem prvním. Jistotu poté přináší další z Binghamových výroků z března 1871:

“Těchto osm článků [dodatků] nikdy nepředstavovalo omezení moci států, dokud toto nebylo změněno čtrnáctým dodatkem.”¹⁵⁷

Je ale zapotřebí analyzovat rovněž náhledy ostatních zákonodárců na Binghamem vytvořenou úpravu; subjektivní záměr Johna Bingham je jednou věcí, jak text chápali jeho kolegové, kteří ho schvalovali a rozhodovali o jeho předložení státům k ratifikaci, je věcí druhou. Thaddeus Stevens na adresu navrženého dodatku pronesl, že “umožňuje Kongresu napravit nespravedlivou legislativu států”, aby se “zákon, vztahující se na jednoho, vztahoval rovně na všechny”¹⁵⁸, neboť “Ústava limituje pouze Kongres, nikoli státy” a “tento dodatek napravuje tento defekt”.¹⁵⁹ Ve vztahu k zákonu o občanských právech dále uvedl, že “je částečně pravda”, že dodatek zajišťuje to samé, ale

¹⁵⁵ LASH, Kurt T.: *The Privileges or Immunities Clause and Unenumerated Rights*. Law & Liberty [online]. 21. 3. 2019 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://lawliberty.org/the-privileges-or-immunities-clause-and-unenumerated-rights/>

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ AYNES, Richard L.: *On Misreading John Bingham and the Fourteenth Amendment*. The Yale Law Journal [online]. 1993, Vol. 103, *op. cit.*, s. 74 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=7516&context=yjlj>

¹⁵⁸ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.* s., 86.

¹⁵⁹ AMAR, Akhil: *The Bill of Rights and the Fourteenth Amendment*. The Yale Law Journal [online]. 1992, Vol. 101, s. 1236 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2005&context=fss_papers

rozdílem je, že “zákon je zrušitelný prostou většinou”.¹⁶⁰ Kongresman William Higby, radikální Republikán z Kalifornie, okomentoval první Binghamův návrh ve sněmovně slovy, že je “již v Ústavě obsažen”, ale je natolik “roztržštěn po jejích různých částech, že nemá žádný život či energii”¹⁶¹ a to, co je jeho obsahem, zajistí “přesně” to, co je již obsaženo v osmém oddílu prvního článku¹⁶², druhém oddílu čtvrtého článku (klauzule o svobodách a výsadách) a pátém dodatku.¹⁶³ Podobně další z “radikálů” Frederick Woodbridge viděl jako účel dodatku dát Kongresu pravomoc vynucovat v případě potřeby poskytnutí občanům Spojených států, ať už se nacházejí v jakémkoli státě “ty svobody a výsady, které jsou garantovány Ústavou [článek IV] ... a takovou ochranu majetku, jaká je poskytnuta ostatním občanům daného státu [klauzule o řádném procesu]”.¹⁶⁴

Binghamův návrh se obecně setkal s velmi chladným přijetím ze strany zákonodárců; kupříkladu celá delegace kongresmanů za stát New York navržený dodatek odmítala¹⁶⁵; kongresman Hale, patřící do newyorské delegace, kriticky nazval návrh “extrémně neurčitým”¹⁶⁶. Když poté v květnu sněmovna poprvé rokovala o Binghamově druhém návrhu, který se nakonec stal-po senátním doplnění klauzule o občanství-prvým oddílem čtrnáctého dodatku tak, jak je dnes znám, mezi prvními řečníky byl i tehdy ještě kongresman James Garfield (pozdější dvacátý prezident Spojených států). Garfield hovořil o navrženém dodatku s uspokojením, neboť dle něho nedlouho předtím přijatý zákon o občanských právech “byl nyní součástí práva země”, ale přestalo by tomu tak být, pokud by se k moci dostala Demokratická strana a právě z toho důvodu podporoval “pozvednutí tohoto velkého a dobrého zákona mimo dosah politických svárů” a jeho “ukotvení v klidném nebi

¹⁶⁰ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 87.

¹⁶¹ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess. 39th Cong. 1054. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹⁶² Osmý oddíl prvního článku Ústavy upravuje pravomoci Kongresu, je uvozen větou “Kongres má právo” (“*Congress shall have power*”), následovanou taxativním výčtem, stejné uvození měl i první Binghamův návrh čtrnáctého dodatku.

¹⁶³ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess. 39th Cong. 1054. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹⁶⁴ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 161.

¹⁶⁵ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 162.

¹⁶⁶ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 29 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

Ústavy”.¹⁶⁷ Kongresman Broomall, Republikán z Pensylvánie, nesdílel Binghamův pohled na neústavnost zákona o občanských právech, ale domníval se, že

*“Pokud jsme zabezpečeni již díky zákonu o občanských právech, neuškodí zabezpečit se ještě efektivněji a zabránit tak prostě většině ve zrušení zákona a tudíž zmaření vůle loajálního lidu.”*¹⁶⁸

Stejný názor evidentně zastávali i sněmovní Demokraté, byť samozřejmě neochotně a se značnou nevolí; Andrew Rogers z New Jersey, jeden ze členů Společného výboru pro Rekonstrukci, z něhož návrh vzešel, zahořkle poznamenal, že první oddíl dodatku nepředstavuje “nic víc a nic méně než pokus vtěsnat do Ústavy ten nehorázný a mizerný zákon o občanských právech”.¹⁶⁹ Jak lze tedy pozorovat na reakcích Binghamových kolegů-podporovatelů či oponentů návrhu-panovalo mezi nimi přesvědčení, že nový dodatek by znamenal povýšení obsahu zákona o občanských právech z roku 1866 na ústavní úroveň. A zatímco Bingham v roce 1871 v Kongresu hovořil o dodatku, který inkorporoval dodatky *Bill of Rights* v souladu s jeho záměrem, James Garfield ve stejnou dobu popisuje dodatek jako diametrálně odlišný:

*“V následné dlouhé debatě byl tento oddíl [první oddíl čtrnáctého dodatku] považován za ekvivalentní prvému oddílu zákona o občanských právech, s tou výjimkou, že byla přidána nová pravomoc [klauzule o stejné ochraně zákona]. V průběhu debaty o něm bylo takřka bez výjimky hovořeno jako o omezení moci států přijímat legislativu, chránící nerovně život a majetek.”*¹⁷⁰

V senátu vystoupil v rozpravě o druhém návrhu dodatku jako první senátor Jacob Howard coby člen Společného výboru pro rekonstrukci, který oznámil kolegům záměr “velmi stručně” představit “postoje a motivy, jenž ovlivnily výbor” a “cíle, kterých se [dodatek] snaží dosáhnout”.¹⁷¹ Howard nejprve citoval pasáž z *Corfield v. Corryell* ve snaze osvětlit význam klauzule o svobodách nebo

¹⁶⁷ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess. 39th Cong. 2462. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹⁶⁸ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 46 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁶⁹ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess. 39th Cong. 2538. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹⁷⁰ BERGER, Raoul: *Incorporation of the Bill of Rights in the Fourteenth Amendment: A Nine-Lived Cat*. Ohio State Law Journal [online]. 1981, Vol. 42, s. 464 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://kb.osu.edu/handle/1811/65145>

¹⁷¹ LASH, Kurt T., *op. cit.* s., 155

výsadách, načež uvedl, že tyto svobody a výsady, o nichž hovoří druhý oddíl čtvrtého článku “nelze přesně a úplně vymezit” a k těmto by dále “měla být přidána osobní práva, garantována prvními osmi dodatky Ústavy” (Howard následně vyjmenoval jednotlivá práva a svobody jako svoboda projevu a tisku, právo držet zbraň, atd.).¹⁷² Howardova definice svobod a výsad občanů Spojených států zahrnovala jak ochranu rovnosti u státy přiznaných práv v souladu s klauzulí o svobodách a výsadách čtvrtého článku, *tak prvních osm dodatků federální Bill of Rights*.¹⁷³ Na Howardovo vystoupení reagoval republikánský senátor Poland z Vermontu, dle kterého však dodatek nezabezpečoval “nic mimo to, co bylo zamýšleno původním ustanovením v Ústavě [druhým oddílem čtvrtého článku]”.¹⁷⁴ Další řečník, senátor Doolittle, vyjádřil přesvědčení, že “předchůdcem tohoto dodatku byl zákon o občanských právech” a dodatek byl předložen proto, aby “mu dodal validitu”.¹⁷⁵ Tomuto náhledu oponoval spolupředseda výboru Fessenden, který se po nemoci vrátil do senátu:

*“At’ už byly motivy pana Binghamu jakékoli, navrhl [dodatek] předtím, než byl zákon o občanských právech vůbec projednáván [...] během diskuze ve výboru jsem nikdy neslyšel, že by cokoli bylo o zákonu o občanských právech řečeno v souvislosti s tím [s návrhem dodatku]. Byl [dodatek] položen na zcela odlišných základech.”*¹⁷⁶

Fessenden ale k prvnímu oddílu navrženého dodatku rovněž uvedl, že klauzule o svobodách nebo výsadách je “nepotřebná, neboť tentýž princip “je již obsažen ve čtvrtém článku” a že

*“jeho skutečným a jediným cílem je dát černochům občanství, podepřít zákon o občanských právech a dát jim přesvědčivější, ne-li odpodstatněný, nárok na jeho ustanovení.”*¹⁷⁷

¹⁷² FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 57 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁷³ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 158.

¹⁷⁴ BERGER, Raoul: *Incorporation of the Bill of Rights in the Fourteenth Amendment: A Nine-Lived Cat*. Ohio State Law Journal [online]. 1981, Vol. 42, *op. cit.*, s. 457 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://kb.osu.edu/handle/1811/65145>

¹⁷⁵ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 168.

¹⁷⁶ Congressional Globe, Senate, 1st Sess. 39th Cong. 2896. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹⁷⁷ BERGER, Raoul: *Incorporation of the Bill of Rights in the Fourteenth Amendment: A Nine-Lived Cat*. Ohio State Law Journal [online]. 1981, Vol. 42, *op. cit.*, s. 457 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://kb.osu.edu/handle/1811/65145>

Demokratický senátor Hendricks na závěr debaty shrnul, že “neslyšel žádného ze senátorů přesně definovat, co jsou svobody a výsady občanství”. Senátor Reverdy Johnson z Marylandu byl ohledně klauzule o svobodách nebo výsadách v obdobné nejistotě a navrhl dokonce její vypuštění se slovy: “[...] dle mého je dosti nevhodné, aby [prvý oddíl dodatku] stanovoval, že ‘žádný stát nesmí vydat nebo vynucovat zákon, který by omezoval svobody nebo výsady občanů Spojených států’, jednoduše proto, že nejsem srozuměn s tím, jaký by toto mělo dopad.”¹⁷⁸

Zatímco senátor Howard měl ohledně významu klauzule jasno, ostatní, pokud nezástavali výslovně názor opačný tomu Howardovu, byli minimálně na pochybách. Po potřebném souhlasu 2/3 obou komor Kongresu byl dodatek předložen státům. Debaty o dodatku si získaly pozornost i v tisku; periodika jako *New York Times* nebo *Philadelphia Inquirer* informovala podrobně zejména o projevu senátora Howarda.¹⁷⁹ Senátor Trumbull, autor zákona o občanských právech, propagoval dodatek ve svém vystoupení v domovském státě Illinois slovy, že první oddíl je “možná zbytečná deklarace, protože tato práva již teď náleží občanu”, ale “opakuje práva vyčtená v zákoně o občanských právech”.¹⁸⁰ Republikánský kongresman Robert Schenck z Ohia podobně vysvětloval smysl prvního oddílu na shromáždění v Daytonu tak, že jde o “odstranění pochyb o této otázce, tak, jak jsme se je pokusili odstranit odpovídajícím zákonem o občanských právech” a “vše, co je dodatkem sledováno, je, že všichni lidé si mají být rovni před zákonem”.¹⁸¹ Další zákonodárce z Ohia, senátor Sherman, hovořil o prvním oddílu jako o “ztělesnění zákona o občanských právech”.¹⁸² Toto však nebyl jediný náhled na dodatek, který se během procesu ratifikace objevil. V *New York Times* byla publikována esej, v níž autor pod pseudonymem “Madison”¹⁸³ hájí ratifikaci

¹⁷⁸ Congressional Globe, Senate, 1st Sess. 39th Cong. 3041. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=073/llcg073.db&recNum=11>

¹⁷⁹ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 188.

¹⁸⁰ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 72 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁸¹ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 74-75 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁸² FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 77 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁸³ Jde o odkaz na Jamese Madisona, jednoho z “otců zakladatelů” americké republiky a pozdějšího čtvrtého prezidenta, který během debat o ratifikaci původní Ústavy společně s Alexanderem Hamiltonem a Johnem Jayem publikoval sérii esejí, propagujících ratifikaci ve státě New York pod pseudonymem “Publius”, známou jako Listy federalistů.

dotatku a popisuje, že ve všech státech je odpůrci dodatku namítáno, že “dává Kongresu moc vynucovat proti státům *Bill of Rights*”.¹⁸⁴ Guvernér Missouri Thomas C. Fletcher pak viděl dodatek jako “zabezpečující všem osobám rovnost v ochraně života, svobody a majetku před zákony státu”.¹⁸⁵ Tato známá trojice “život, svoboda a majetek” a potřeba rovnosti v jejich ochraně se objevovaly ve vyjádřeních během ratifikačních debat pravidelně.¹⁸⁶ Velmi relevantní pohled přináší ve své analýze ratifikace dodatku Harold E. Flack, citovaný později i v disentu soudce Blacka v kauze *Adamson v. California*; dle něho “nevypadá to, že byl učiněn nějaký výrok o tom, zda mělo prvních osm dodatků být nově aplikovatelných proti státům“, ale “lze se domnívat, že pro ty, kdo považovali svobodu projevu, tisku, řádný soudní proces, včetně posouzení porotou, za zabezpečené dodatkem” šlo o “logický výsledek”.¹⁸⁷

Jak lze shrnout, otázka původního významu klauzule o svobodách nebo výsadách je mimořádně komplexní a lze nalézt racionální argumenty jak pro restriktivnější pojetí klauzule, tak pro teorii o inkorporaci *Bill of Rights* na státní úrovni. Vedle samostatného rozboru klauzule je nicméně potřeba nahlédnout na ni i v kontextu zbývajících částí prvního oddílu, kterými jsou klauzule o řádném procesu a stejné ochraně zákona.

2.3. Řádný proces

Stejně jako v případě klauzule o svobodách nebo výsadách i v případě třetí klauzule prvního oddílu o řádném procesu-tzv. *due process clause*-nalezneme v Ústavě velmi podobně znějící ustanovení; v tomto případě konkrétně v pátém dodatku, připojeném k původní Ústavě v roce 1791 jako součást prvních deseti dodatků *Bill of Rights*. Pátý dodatek vedle zajištění spravedlivé náhrady při odnětí majetku, zákazu nucení k sebeobviňování či zásady *ne bis in idem* v trestním řízení stanovuje, že

“Nikdo [...] nesmí být zbaven života, svobody nebo majetku bez řádného procesu”.¹⁸⁸

Klauzule o řádném procesu čtrnáctého dodatku je pak takřka totožná:

¹⁸⁴ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 217.

¹⁸⁵ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 146

¹⁸⁶ *Ibid.*

¹⁸⁷ FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1, *op. cit.*, s. 80 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

¹⁸⁸ Pátý dodatek Ústavy Spojených států amerických.

“žádný stát nesmí zbavit kohokoli života, svobody nebo majetku bez řádného procesu”.¹⁸⁹ Když v roce 1787 vystoupil Alexander Hamilton před newyorským shromážděním, vymezil pojem “řádného procesu” následovně:

*“Slova 'řádný proces' mají přesný technický význam a jsou aplikovatelná pouze na proces a postup soudů, nelze je vztahovat na akty zákonodárního sboru.”*¹⁹⁰

Jak vypovídá již samotné spojení “řádný proces”, jde o procedurální ustanovení, zaručující řádný soudní proces v souladu se zákonem a jako takové bylo před rokem 1866, kdy text čtrnáctého dodatku vznikl, chápáno, s čímž byli zákonodárci 39. Kongresu obeznámeni.¹⁹¹ Ještě na konci roku 1865 předložil John Bingham návrh na doplnění Ústavy tak, aby Kongres mohl nově vydávat “všechny zákony nutné k tomu, aby zabezpečil všem osobám v každém státu Unie rovnou ochranu v jejich právech na život, svobodu a majetek”.¹⁹² Na toto Bingham navázal nedlouho poté svým prvním návrhem čtrnáctého dodatku:

*“Kongres má právo vydávat všechny zákony nutné k tomu, aby pro občany kteréhokoli státu byly zajištěny všechny svobody a výsady, kterým se těší občané ostatních států (Čl. 4, odd. 2) a všem osobám v jednotlivých státech stejná ochrana života, svobody a majetku (5. dodatek).”*¹⁹³

Návrh popsal Bingham tak, že “každé slovo navrhovaného dodatku je dnes v Ústavě naší země, s výjimkou slov poskytujících výslovně pravomoc Kongresu Spojených států”.¹⁹⁴ Spojení “rovná ochrana” ovšem původní Ústava neobsahuje¹⁹⁵; Bingham, jak později vysvětlil, se domníval, že některá z jejích existujících částí odpovídá obsahově tomuto navrženému spojení; a tou byl

¹⁸⁹ Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států amerických, oddíl 1.

¹⁹⁰ New York Assembly. Remarks on an Act for Regulating Elections, [6 February 1787]. In: National Archives [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://founders.archives.gov/documents/Hamilton/01-04-02-0017>

¹⁹¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 227.

¹⁹² LASH, Kurt T.: *Enforcing the Rights of Due Process: The Original Relationship between the Fourteenth Amendment and the 1866 Civil Rights Act*. The Georgetown Law Journal [online]. 2018, Vol. 106, s. 1410 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.richmond.edu/law-faculty-publications/1490/>

¹⁹³ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 57

¹⁹⁴ LASH, Kurt T.: *Enforcing the Rights of Due Process: The Original Relationship between the Fourteenth Amendment and the 1866 Civil Rights Act*. The Georgetown Law Journal [online]. 2018, Vol. 106, *op. cit.*, s. 1428-1429 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.richmond.edu/law-faculty-publications/1490/>

¹⁹⁵ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 160.

konkrétně pátý dodatek.¹⁹⁶ Co se týče vymezení obsahu klauzule o řádném procesu pátého dodatku, pro Binghamu byl její význam jasný; tuto otázku “soudy již dávno vyřešily”, což znamená, že autor prvního oddílu spoléhal na ustálenou dosavadní judikaturu¹⁹⁷, která jednoznačně chápala “řádný proces” jako procedurální ochranu. Primárním rozdílem mezi klauzulí o řádném procesu čtrnáctého dodatku a její předlohou v dodatku pátém je *vůči komu* směřuje. Zatímco pátý dodatek, jak potvrdil precedent *Barron v. Baltimore*, byl aplikovatelný pouze na federální úrovni, čtrnáctý dodatek explicitně uvádí, že zbavit života, svobody nebo majetku bez řádného procesu nesmí “žádný stát”. Na tomto místě vyvstává otázka s ohledem na předcházející klauzuli o svobodách nebo výsadách; totiž že pokud tato inkorporovala *Bill of Rights* a s ní tedy i pátý dodatek, nečiní to klauzuli o řádném procesu ve čtrnáctém dodatku redundantní? Jak upozorňuje ve svém projevu senátor Howard, podstatná odlišnost mezi klauzulí o svobodách nebo výsadách a klauzulí o řádném procesu spočívá v tom, že zatímco první chrání svobody a výsady “občanů Spojených států”, druhá se vztahuje na *všechny osoby* (“nikdo nesmí být zbaven života, svobody nebo majetku bez řádného procesu”).¹⁹⁸ Toto nutně implikuje, že pokud svobody a výsady zahrnují *Bill of Rights* včetně pátého dodatku, vztahují se pouze na *občany*, zatímco klauzule o řádném procesu, jako jedna specifická garance pátého dodatku, byla do textu zvláště přidána proto, aby chránila *všechny osoby*.¹⁹⁹

Kontrast mezi pojmy “občan” a “osoba” se projevoval i v debatách o zákonu o občanských právech. Poté, co v textu jeho prvního oddílu došlo k nahrazení termínu “obyvatelé” slovem “občané”, vystoupil John Bingham s kritickým projevem:

*“Neprohlášíme tímto, že státy mohou diskriminovat proti cizincům v uplatňování spravedlnosti na ochranu života, nezávisle na rase nebo barvě pleti? Pane, toto je zakázáno Ústavou Vaší země.”*²⁰⁰

¹⁹⁶ LASH, Kurt T.: *Enforcing the Rights of Due Process: The Original Relationship between the Fourteenth Amendment and the 1866 Civil Rights Act*. The Georgetown Law Journal [online]. 2018, Vol. 106, *op. cit.*, s. 1429 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.richmond.edu/law-faculty-publications/1490/>

¹⁹⁷ *Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co.*, 59 U.S. 272 (1856)

¹⁹⁸ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2766. The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=072/llcg072.db&recNum=847>

¹⁹⁹ AMAR, Akhil: *The Bill of Rights and the Fourteenth Amendment*. The Yale Law Journal [online]. 1992, Vol. 101, s. 1225 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/1040/

²⁰⁰ LASH, Kurt T.: *Enforcing the Rights of Due Process: The Original Relationship between the Fourteenth Amendment and the 1866 Civil Rights Act*. The Georgetown Law Journal [online]. 2018, Vol. 106, *op. cit.*, s. 1437 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.richmond.edu/law-faculty-publications/1490/>

Bingham věřil, že život, svoboda a majetek jsou přirozená práva, náležející všem, nikoli pouze občanům; samotná klauzule o řádném procesu pátého dodatku hovoří ve stejných termínech. Vedle jeho výtky, že Kongres postrádá pravomoc zákon o občanských právech přijmout, byl toto další důvod, proč oponoval jeho schválení, protože zákon z jeho pohledu nespravedlivě odporoval pátému dodatku.²⁰¹ Toto Bingham zamýšlel napravit svým ústavním dodatkem; prostřednictvím klauzule o řádném procesu zajistit, že ochrana života, svobody a majetku bude náležet všem osobám, nejen občanům Spojených států a bude tak učiněno dodatkem, nikoli pouhým zákonem, jehož přijetí dle Binghamova přesahovalo pravomoci Kongresu.²⁰² Přes Binghamovu konzistentní obhajobu těchto “vrozených práv každé osoby”²⁰³, jeho kolegové nadále v souvislosti s dodatkem užívali užšího pojmu “občané”; kongresman Ephraim Eckley podporoval dodatek z důvodu jeho zabezpečení “života, svobody a majetku všem občanům”²⁰⁴, kongresman Thayer pak kvitoval návrh dodatku s tím, že dodatek inkorporuje ochranu zákona o občanských právech, poskytovanou “základním právům občanství”.²⁰⁵ Znění klauzule o řádném procesu je však zřejmé; zapovídá zbavení života, svobody nebo majetku bez řádného procesu “kohokoli”. Jak uvádí James Garfield v roce 1871, čtrnáctý dodatek byl co do klauzule o řádném procesu “okopírován z pátého” a tato klauzule představuje “nestranný soud dle zákonů země”.²⁰⁶ Při pohledu na klauzule o svobodách nebo výsadách a řádném procesu nelze přehlédnout výslovnou garanci druhé zmíněné všem osobám bez ohledu na občanství. Lze se tak domnívat, že účelem klauzule o řádném procesu byla ochrana základních práv-života, svobody a majetku²⁰⁷-a vzhledem k užšímu významu klauzule o svobodách nebo výsadách, vztahující se čistě na občany Spojených států, bylo zapotřebí jejím prostřednictvím rozšířit její garance-shrnuté pod trojici “život, svoboda, majetek”-na všechny osoby, přičemž

²⁰¹ LASH, Kurt T.: *Enforcing the Rights of Due Process: The Original Relationship between the Fourteenth Amendment and the 1866 Civil Rights Act*. The Georgetown Law Journal [online]. 2018, Vol. 106, *op. cit.*, s. 1437 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.richmond.edu/law-faculty-publications/1490/>

²⁰² LASH, Kurt T.: *Enforcing the Rights of Due Process: The Original Relationship between the Fourteenth Amendment and the 1866 Civil Rights Act*. The Georgetown Law Journal [online]. 2018, Vol. 106, *op. cit.*, s. 1438 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.richmond.edu/law-faculty-publications/1490/>

²⁰³ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 243.

²⁰⁴ *Ibid.*

²⁰⁵ *Ibid.*

²⁰⁶ BERGER, Raoul: *Paul Dimond Fails to "Meet Raoul Berger on Interpretivist Grounds"*. Ohio State Law Journal [online]. 1982, Vol. 43, No. 2, s. 301 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/65189/OSLJ_V43N2_0285.pdf

²⁰⁷ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 243.

dodatečnou ochranu měla poskytovat poslední z klauzulí prvního oddílu; klauzule o stejné ochraně zákona.

2.4. Stejná ochrana zákona

Narozdíl od předcházejících dvou klauzulí nemá původní Ústava v případě klauzule o stejné ochraně zákona (*equal protection of the laws clause* či *equal protection clause*) obdobně znějící ustanovení.²⁰⁸ Pojem “stejná ochrana zákona”, který čtrnáctý dodatek přináší, je pojmem zcela novým.²⁰⁹ Jaký byl ale účel této *prima facie* velmi obecně znějící klauzule a její obecné chápání v době ratifikace čtrnáctého dodatku? Zákon o občanských právech, přijatý v reakci na jižanské “černé zákoníky”, garantoval právo “plně a rovně využívat všech zákonů a ustanovení, chránících osoby a jejich majetek tak, jak je dovoleno občanům bílé pleti”²¹⁰ a zároveň zajišťoval, že propuštěnci budou “podrobeni stejným trestům, sankcím a pokutám a žádným jiným”, bez ohledu na to, co stanovovaly existující státní zákony. Jak vidíme, zákon obsahoval podobnou formulaci jako později čtrnáctý dodatek, narozdíl od dodatku však více konkrétní. Kongresman Shellabarger komentoval zákon tak, že

*“Jeho celý dopad je takový, že vyžaduje, aby jakékoli z těchto vyčtených občanských (nikoli politických) práv, které státy přiznají občanům jedné rasy nebo barvy pleti, bylo rovně přiznáno všem rasám.”*²¹¹

Co se diskriminace týče, dle Shellabargera zákon

“[...] nezakazuje [státům] diskriminovat mezi občany jedné rasy nebo různých ras ohledně toho, jaká mají jejich práva svědčit, dědit, atd. být. Ale pokud diskriminujete, nesmí se tak dít na základě “rasy, barvy pleti nebo předchozího otroctví”. To je vše. Pokud dovolíte bílému muži, který je bezvěrec, svědčit, musíte to povolit i běžvěrcům jiné barvy pleti.” [...] Zabezpečuje [první oddíl zákona]-nikoli všem občanům, ale všem rasám, všem, které jsou občany-rovnost v ochraně těch

²⁰⁸ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D., *op. cit.*, s. 130.

²⁰⁹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 200.

²¹⁰ V původním znění “full and equal benefit of all laws and proceedings for the security of person and property, as is enjoyed by white citizens”.

²¹¹ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 1293. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

vyčtených práv, která státy uznají za vhodné přiznat jakékoli rase.”²¹² James W. Patterson, Republikán z New Hampshire, se k zákonu vyjádřil tak, že je proti “každému zákonu, diskriminujícímu v zabezpečování a ochraně života, svobody, osoby a majetku”, ale “není připraven zajít dále”.²¹³ Prezident Johnson zjevně nebyl připraven zajít ani takto daleko, když v odůvodnění, proč zákon vetoval, uvedl, že zákon sleduje nastolení “dokonalé rovnosti” ras v “široké oblasti jurisdikce států Unie, pokryté těmito vyčtenými právy”.²¹⁴

První návrh čtrnáctého dodatku od Johna Bingham zaručoval “všem osobám v jednotlivých státech stejnou ochranu života, svobody a majetku”.²¹⁵ To, jak Bingham vyličil svým kolegům ve sněmovně, znamenalo

*“[...] poskytnutí pravomoci Kongresu dohlížet na to, aby ochrana, poskytnutá zákony států, byla stejná s ohledem na život, svobodu a majetek všech osob. [...] Toto zahrnují slova “stejná ochrana”, nic více.”*²¹⁶

Ke klauzuli o stejné ochraně ve finálním návrhu Bingham poté poznamenal, že dodatkem byl “konečně vyřešen jeden velký problém”, a to “rovnost všech před zákonem”, ačkoli “stejná a přesná spravedlnost pro všechny”, jak Bingham dodal, “nemůže být dosažena za den”.²¹⁷

S ohledem na klauzuli o stejné ochraně zákona se tak jeví, že jejím cílem bylo zajištění těch práv, která zákon o občanských právech obsahoval (uzavírat smlouvy, svědčit, dědit apod.) pro všechny bez ohledu na rasu, *pokud* jsou státy některé z ras přiznány.²¹⁸ Někteří autoři nicméně považují rozsah klauzule o stejné ochraně zákona za mnohem širší a domnívají se, že text klauzule nelimituje rozsah “zákona”, kterého se má stejná ochrana týkat a chrání-stejně jako klauzule o řádném procesu-všechny osoby, zatímco klauzule o “svobodách nebo výsadách” hovoří jen o

²¹² Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 1293. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²¹³ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2699. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²¹⁴ Veto of the Civil Rights Bill. In: Teaching American History [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://teachingamericanhistory.org/document/veto-of-the-civil-rights-bill/>

²¹⁵ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 57.

²¹⁶ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 1094. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²¹⁷ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 3979. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²¹⁸ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 207.

“občanech”.²¹⁹ I ti, kdo obecně nahlíží na klauzule čtrnáctého dodatku z perspektivy extenzivnějšího výkladu, však uznávají, že určité formy diskriminace-jakkoli nežádoucí-přesto nebyly zahrnuty do požadavku stejné ochrany v rámci čtrnáctého dodatku.²²⁰ Otázkou tedy je, jaký byl rozsah klauzule o stejné ochraně zákona ve vztahu k nerovnému zacházení a jaká práva zůstala mimo její dosah. Nutně se zde nabízejí práva politická; zahrnovalo chápání klauzule o stejné ochraně zákona v době přijetí dodatku i povinnost rovnosti v politických právech?

Někteří z Republikánů prosazovali udělení volebního práva propuštěncům; senátor Sumner hovořil o volebním právu jako o “jediné dostatečné garanci”²²¹, podobně smýšleli i kupříkladu senátor Pomeroy či kongresman Garfield.²²² V roce 1866 bylo však v Unii pouze pět států, které umožňovaly černošskému obyvatelstvu participovat na volebním procesu: Maine, Massachusetts, New Hampshire, Rhode Island a Vermont, přičemž tyto byly obývány zhruba 6% černošské populace v severních státech.²²³ Dokonce i Thaddeus Stevens si byl vědom toho, že “radikálové” “nemají většinu, ať už ve výboru či v Kongresu, pro okamžité udělení volebního práva” a nevěřil, “že státy již pokročily tak daleko, že by toto ratifikovaly”.²²⁴ Zákonomárci napříč spektrem až na výjimky vyjadřovali přinejmenším skepsi k přiznání volebního práva propuštěncům, v horším případě se otevřeně stavěli proti; během projednávání zákona o občanských právech vystoupil kongresman Patterson s projevem, v němž uvedl, že “údajní přátelé, prosazující politickou a společenskou rovnost” jsou dle něho “nejhorší nepřátelé barevné rasy”²²⁵. Autor zákona, senátor Trumbull, vysvětlil obsah zákona velmi jasně:

²¹⁹ DIMOND, Paul R.: *Strict Construction and Judicial Review of Racial Discrimination Under the Equal Protection Clause: Meeting Raoul Berger on Interpretivist Grounds*. Michigan Law Review [online]. 1981, Vol. 80, s. 467 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://repository.law.umich.edu/mlr/vol80/iss3/3/>

²²⁰ BAER, Judith A.: *Equality under the Constitution: Reclaiming the Fourteenth Amendment*. Ithaca: Cornell University Press, 1983, s. 89.

²²¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 72.

²²² *Ibid.*

²²³ VAN ALSTYNE, William W.: *The Fourteenth Amendment, the “Right” to Vote, and the Understanding of the Thirty-Ninth Congress*. Faculty Publications, William & Mary Law School [online]. 1965, s. 70 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/779/>

²²⁴ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 75.

²²⁵ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2699. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

*“Návrh se vztahuje výlučně na občanská práva. Není jím navrhována regulace politických práv jednotlivců: nemá nic společného s volebním právem, nebo s jakýmkoli jiným politickým právem [...]”*²²⁶

Koncept stejné ochrany zákona měl své kořeny v zákonu o občanských právech, jeho rozsah byl však velmi limitovaný.²²⁷ Toto dokládají i zmíněná slova Johna Binghamy; šlo o rovnost v ochraně “života, svobody a majetku”, “nic více”. Thaddeus Stevens o stejné ochraně v podání čtrnáctého dodatku pronesl následující:

*“[dodatek] umožňuje Kongresu napravit nespravedlivou legislativu států tak, aby zákon, dopadající na jednoho, dopadal rovně na všechny. Jakýkoli zákon, trestající bílého za zločin, bude trestat černého stejným způsobem a do stejné míry. Jakýkoli zákon, chránící bílého, bude poskytovat “stejnou” ochranu i černému. Jakékoli prostředky nápravy, které jsou poskytovány jednomu, budou poskytovány všem.”*²²⁸

Senátor Howard, sám nakloněný dle vlastních slov přiznání volebního práva “minimálně do určité míry”²²⁹, zhodnotil politickou realitu rekonstrukčního období tak, že klíčovou otázkou je, “co udělají legislativní sbory států, kterým bude dodatek předložen”.²³⁰ Postoj Společného výboru pro rekonstrukci shrnul Howard tak, že

*“Výbor byl toho názoru, že státy nejsou ještě připraveny provést tak fundamentální změnu, jakou by bylo přiznání volebního práva [...] Čas ukáže pravdu a já za sebe budu trpělivě vyčkávat pohnutí veřejného mínění o této velké a poutavé otázce. Ten čas přijde, věřím, že přijde, skutečně cítím hluboké přesvědčení, že není daleko, kdy i lid států samotných [...] bude souhlasit s přiznáním volebního práva.”*²³¹

²²⁶ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 599. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²²⁷ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 202.

²²⁸ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 89.

²²⁹ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2766. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²³⁰ Ibid.

²³¹ Ibid.

Aby rozptýlil obavy zákonodárců, neodhodlaných realizovat naplno ideu zrovnoprávnění, ujistil Howard explicitně své kolegy, že

*“[...] prvý oddíl navrženého dodatku nedává ani jedné z těchto tříd [osobám bílé či černé pleti] volební právo. Volební právo není jednou ze svobod nebo výsad takto chráněných Ústavou.”*²³²

Senátor Fessenden rovněž potvrzoval, že volební právo zůstalo mimo dosah dodatku, neboť “každý od dob založení [Spojených států] do dnešního dne uznává, že pravomoc upravovat kvalifikaci voličů zůstává u států”.²³³

Kongresu byla dobře známa situace s ohledem na problematiku volebního práva v jednotlivých státech²³⁴; realita poválečných let byla taková, že vůle prosadit rovné volební právo bez ohledu na rasu či barvu pleti nebyla dostatečná a bylo třeba pragmaticky přijmout kompromis, pokud mělo dojít alespoň k započetí procesu zrovnoprávnění. James Garfield glosoval tuto skutečnost stručně:

*“Ale jsem ochoten, jak jsem zde řekl již dříve, když nemohu dostat vše, co si přeji, přijmout alespoň to, co mohu dostat.”*²³⁵

Dalším problémem byl neblahý fenomén segregace, zejména segregovaných veřejných škol. Dotýkal se dodatek i této otázky? V době, kdy v Kongresu probíhaly debaty o návrhu zákona o občanských právech a jemu následujícím návrhu čtrnáctého dodatku, byla samotná senátní galerie segregována.²³⁶ Stejně jako v případě politických práv-a lze říci, že v případě změn, posilujících právní status černošského obyvatelstva obecně-i v otázce segregace panovala v Kongresu zdrženlivost; kongresman Thomas z Marylandu nepokrytě prohlásil, že bude hlasovat pro všechna opatření, která podmínky černošské populace “povýší” a díky kterým se bude moci “vzdělávat odděleně od bílých”.²³⁷ Řada států jak severních, tak států bývalé Konfederace měla své veřejné

²³² Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2766. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²³³ BERGER, Raoul, *op. cit.* s., 79.

²³⁴ VAN ALSTYNE, William W.: *The Fourteenth Amendment, the “Right” to Vote, and the Understanding of the Thirty-Ninth Congress*. Faculty Publications, William & Mary Law School [online]. 1965, *op. cit.*, s. 71 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/779/>

²³⁵ VAN ALSTYNE, William W.: *The Fourteenth Amendment, the “Right” to Vote, and the Understanding of the Thirty-Ninth Congress*. Faculty Publications, William & Mary Law School [online]. 1965, *op. cit.*, s. 72 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/779/>

²³⁶ BERGER, Raoul, *op. cit.* s., 139.

²³⁷ Ibid.

školy segregované, stejně tak federální District of Columbia ponechával Kongres-rokem 1864 počínaje-segregovaný.²³⁸ Když v roce 1860 rokoval Kongres o segregovaných školách ve Washingtonu D.C., senátor Harlan komentoval situaci slovy, že ví, že proti společným neodděleným školám existují “námitky” a že “tento předsudek existuje i v jeho vlastním státě [Iowa]” a dle jeho mínění by bylo “nemožné v jakémkoli státě na severozápadu země” prosadit desegregaci veřejných škol.²³⁹ Otázka segregace škol vyvstala i během debat o zákonu o občanských právech, kdy James Wilson ujišťoval zbytek sněmovny, že zákon neznamená, že všechny děti budou chodit do stejných škol.²⁴⁰ Někteří z Republikánů podporovali ideu desegregace a snažili se ji realizovat legislativní cestou; senátor Sumner navrhl v roce 1871 zákaz rasové diskriminace ve výběru porot, veřejných zařízeních, jako byly obchody nebo ubytovací zařízení a rovněž ve veřejných školách, argumentujíc protiústavností segregace v rámci čtrnáctého dodatku.²⁴¹ Jeho snaha se ovšem setkala s různou opozicí; zejména senátor Trumbull vystupoval proti Sumnerovu návrhu s tím, že vzdělání, veřejná zařízení a poroty nejsou “občanskými právy”, chráněnými čtrnáctým dodatkem a Kongres nemá pravomoc podobnou změnu legislativně prosadit.²⁴²

Když senátor Howard vystoupil před své kolegy v senátu, aby představil návrh čtrnáctého dodatku, komentoval poslední dvě klauzule prvního oddílu (o řádném procesu a stejné ochraně zákona) tak, že “ruší veškerou třídní legislativu ve státech a odstraňují nespravedlnost v podobě podrobování jedné kasty osob zákonům, neaplikovatelným na druhou”.²⁴³ Jaký byl ale princip, na němž byl dodatek postaven? Šlo o obecný zákaz rasové diskriminace? Ve valné většině případů hovořili podporovatelé dodatku o diskriminaci mezi osobami bílé a černé pleti, to však nevyčerpává problematiku rasové diskriminace úplně; stále zde byla diskriminace osob asijského původu, o nichž se zmiňovali oponenti navrženého dodatku²⁴⁴; zejména Číňané a Japonci se v době přijetí dodatku nacházeli v situaci nikoli nepodobné té, v níž bylo černošské obyvatelstvo.²⁴⁵ Například

²³⁸ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 137.

²³⁹ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 36th Cong. 1680. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁴⁰ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 148.

²⁴¹ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 96.

²⁴² *Ibid.*

²⁴³ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2766. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁴⁴ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 89.

²⁴⁵ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 679.

kongresman Higby, zastupující stát Kalifornie, měl za to, že dodatek nechránil Číňany, neboť byli “pohany”, zatímco černoši byli křesťany a původními obyvateli.²⁴⁶ Tato perspektiva byla ovšem menšinová.²⁴⁷ Jak dokládají opakující se vyjádření zákonodárců, jejich srozumění bylo takové, že dodatek chrání proti určitým formám rasové diskriminace, a to mezi *všemi* rasami, nikoli pouze ve vztahu k osvobozenému černošskému obyvatelstvu; Samuel Shellabarger kupříkladu hovoří ve svém projevu k návrhu dodatku o tom, že dodatek “zabezpečuje-nikoli všem občanům, ale všem rasám, všem, které jsou občany-rovnou ochranu”²⁴⁸, stejně tak John Bingham zmiňuje rovnou ochranu “života, svobody a majetku pro všechny osoby”²⁴⁹. Nikde v dodatku ani debatách o něm nelze nalézt zmínku o tom, že by určité rasy byly vyjmuty z jeho ochrany, naopak lze pozorovat obecnou shodu na tom, že japonští a čínští přistěhovalci požívali díky dodatku stejné ochrany, jako černoští obyvatelé.²⁵⁰

Jacobus TenBroek, jeden z vlivných autorů, vycházejících z abolicionistické ústavněprávní teorie, uvádí, že klauzule o stejné ochraně zákona “měla takřka exkluzivně substantivní obsah”.²⁵¹ Požadavek “žádný stát nesmí odepřít [stejnou ochranu zákona] se pro TenBroeka rovná imperativu “každý stát musí poskytnout”, tedy určité aktivní povinnosti konat k zajištění základních, přirozených práv.²⁵² Této koncepci klauzule odporují zastánci restriktivního pojetí, kteří klauzuli vidí jako nikoli poskytující “neomezenou ochranu, úplnou ochranu, jaké jsou všechny zákony schopny”, nýbrž pouze *stejnou* ochranu v podobě nestranného charakteru přijatých zákonů.²⁵³ Rozdíl mezi těmito dvěma pojetími lze shrnout tak, že zatímco první z nich chápe klauzuli samu o sobě jako ustanovení se substantivním obsahem, druhá ji vidí úžeji jako ustanovení určité akcesorické povahy, které se “aktivuje” jen za předpokladu, že určitý zákon poskytuje ochranu; v případě, že je ochrana poskytnuta, musí být pro všechny, pokud není poskytnuta nikomu, klauzule

²⁴⁶ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 89.

²⁴⁷ *Ibid.*

²⁴⁸ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 1293. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁴⁹ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 1094. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁵⁰ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 89.

²⁵¹ TENBROEK, Jacobus: *Equal Under Law*. New York: Collier Books, 1965, s. 237.

²⁵² *Ibid.*

²⁵³ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 207.

nemá sílu vynucovat její poskytnutí²⁵⁴; tedy, jak uváděl kongresman Shellabarger, týká se práv, jež státy “uznají za vhodné přiznat”.²⁵⁵ Zapotřebí je zde také uvést, že podvýbor Společného výboru pro rekonstrukci přišel v lednu roku 1866 s vlastním návrhem dodatku, znějícím:

*“Kongres má právo vydávat všechny zákony nutné k tomu, aby zabezpečil všem osobám v každém státu plnou ochranu při užívání života, svobody a majetku; a všem občanům Spojených států v každém státu tytéž výsady a také rovná politická práva a svobody.”*²⁵⁶

Tento návrh však nezaznamenal úspěch; v dalších návrzích již spojení “plná ochrana” nefiguruje. Jak poznamenal kongresman Wilson o zákonu o občanských právech, z jehož ustanovení o rovné ochraně klauzule dodatku vycházela:

*“Jedna rasa nebude zvýhodňována oproti druhé [...] Takový je duch a rozsah tohoto zákona a nejde ani o krok dále.”*²⁵⁷

Ve světle významu, jaký klauzuli přisuzovali její tvůrci a ti, kdo ji schvalovali, se proto jeví jako přesvědčivější varianta, že klauzule měla úzký, nikoli otevřený a extenzivní význam, který by spočíval v určitém substantivním obsahu. Thaddeus Stevens, přední “radikál”, zastánce urychlení procesu zrovnoprávnění, ve svém vystoupení shrnul svůj náhled na “stejnou ochranu” dodatku a dodatek jako takový v těchto větách:

*“Nelze popřít, že tento strašný boj vyvěrá z krutých principů, vtělených do institucí naší země. Naši otcové byli nuceni odložit principy jejich slavné Deklarace a čekat na jejich plné naplnění, dokud nenastane příhodnější čas. Ten čas by měl nastat nyní. Ale mysl veřejnosti byla po století vzdělávána v omylu. Jak těžké je toto odnaučit za den. [...] Tento návrh nepředstavuje vše, co si výbor přál. Nesplňuje zdaleka má přání, ale naplňuje mé naděje. Věřím, že to je vše, čeho lze dosáhnout za současného stavu veřejného mínění.”*²⁵⁸

²⁵⁴ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 208.

²⁵⁵ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 1293. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁵⁶ TENBROEK, Jacobus: *op. cit.*, s. 205.

²⁵⁷ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 1117. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁵⁸ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2459. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

3. Oddíl druhý až pátý

Jak potvrdil následný historický vývoj, první oddíl čtrnáctého dodatku představoval jeho nejdůležitější část, kterou lze označit za samotné jádro celé úpravy. Dodatek nicméně obsahuje další čtyři oddíly, přičemž oddíl druhý až čtvrtý jsou formulacemi, které jsou svou povahou spíše reakcí na bezprostřední problémy doby²⁵⁹, avšak přesto byly při přijímání čtrnáctého dodatku vnímány jako stejně významné i kontroverzní.²⁶⁰ Následující oddíly prakticky reflektují státoprávní otázky, které v době poválečné rekonstrukce dominovaly politické scéně ve Spojených státech; je známo, že problematika rasové rovnosti nebyla jedinou-dle některých ani tou hlavní²⁶¹-s níž bylo třeba se odpovídajícím způsobem vypořádat; druhý, třetí a čtvrtý oddíl tak řeší zejména problematiku zastoupení jižanských států v Kongresu, kvalifikace pro zastávání úřadu či otázku dluhu bývalé Konfederace. Pátý oddíl poté upravuje pravomoc Kongresu zbylé oddíly vynucovat.

3.1. Oddíl druhý: Zastoupení v Kongresu

Prvá část druhého oddílu stanovuje, že

*“Členové Sněmovny reprezentantů budou mezi státy rozděleni na základě počtu jejich obyvatelstva při započítání celkového počtu osob v každém státu, s výjimkou indiánů, neplaticích daně.”*²⁶²

Původní Ústava obsahovala ve svém prvním článku ustanovení, známé jako “třípětinová klauzule” (*three-fifths clause*). Tato klauzule byla výsledkem kompromisu, ujednaného na ústavním konventu ve Filadelfii v roce 1787, během kterého delegáti z jednotlivých států po dlouhých debatách našli shodu na mechanismu výpočtu zastoupení jednotlivých států v dolní komoře federálního Kongresu. Třípětinová klauzule byla výsledkem ústupků obou stran-jak antiotrokářů, snažících se zabránit legitimaci otroctví prostřednictvím započítání otroků do celkového počtu obyvatel, od něhož se odvozoval počet kongresmanů, čímž by otrokářské státy získaly silnější reprezentaci a ovládaly tak sněmovnu, tak delegátů z jižních států, sledujících naopak pojištění

²⁵⁹ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 402.

²⁶⁰ MALTZ, Earl M.: *The Forgotten Provision of the Fourteenth Amendment: Section 2 and the Evolution of American Democracy*. Louisiana Law Review [online]. 2015, Vol. 76, No. 1, s. 150 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6542&context=lalrev>

²⁶¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 90.

²⁶² Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států, oddíl 2.

otroctví na ústavní úrovni skrze plné započítání otroků obyvatele pro účely zastoupení.²⁶³ Z návrhu delegátů Jamese Wilsona a Charlese Pinckneyho nakonec vzešlo pravidlo, dle kterého členové sněmovny a přímé daně byly mezi státy rozděleny na základě počtu svobodných osob, k nimž se připočítaly tři pětiny všech ostatních osob.²⁶⁴ V praxi toto znamenalo dočasný ústupek zastáncům otroctví, kdy se antiotrokáři rozhodli v zájmu prosazení nové Ústavy a ustavení federální republiky částečně přistoupit na toleranci otroctví skrze započítání otroků, avšak pouze v podobě tří pětín, tedy že každý otrok platil za tři pětiny svobodného člověka, čímž si zajistili, že sněmovní delegace z Jihu nezískají v dolní komoře většinu.

S přijetím třináctého dodatku bylo třípětinové pravidlo fakticky zrušeno, druhý oddíl dodatku čtrnáctého toto následně formálně potvrdil. Vyřešit bylo ovšem nutné zastoupení států bývalé Konfederace a s tímto problémem se pojila rovněž otázka volebního práva propuštěnců. Druhý oddíl dále uvádí:

“Avšak pokud v jakýchkoli volbách při výběru volitelů prezidenta a viceprezidenta Spojených států, volbě zástupců v Kongresu, výkonných a soudních úředníků státu či členů jeho zákonodárského sboru bude odepráno volební právo jakýmkoli mužským obyvatelům daného státu, kteří dovršili věku jednadvaceti let a jsou občany Spojených států, nebo bude jakkoli omezeno, pokud se tak nestane pro účast na vzpouře nebo jiném zločinu, zastoupení takového státu bude zmenšeno v té míře, v jaké byl v tomto státě snížen počet oprávněných voličů.”²⁶⁵

Senátor Fessenden k tomuto ustanovení uvedl následující:

“Bere Ústavu tak, jak ji nachází, s pravomocí států upravovat kvalifikaci pro volební právo přesně tak, jak uznají za vhodné [...]”²⁶⁶

Na dotaz senátora Yatese z Illinois, zda oddíl tímto uznává právo států odeprít volební právo na základě rasy, Fessenden odvětil, že oddíl “žádné takové právo nepřiznává: nýbrž ho odnímá”²⁶⁷, jinými slovy “Pokud zneužijete pravomoc, jíž v rámci Ústavy v tomto směru disponujete, budete za

²⁶³ LARSON, Edward J., WINSHIP, Michael P., *op. cit.*, s. 83.

²⁶⁴ LARSON, Edward J., WINSHIP, Michael P., *op. cit.*, s. 41.

²⁶⁵ Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států, oddíl 2.

²⁶⁶ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 81.

²⁶⁷ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 1279. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

to muset strpět příslušnou sankci dle jiného ustanovení Ústavy [druhého oddílu čtrnáctého dodatku].”²⁶⁸

Senátor Howard, zastupující Fessendena po dobu jeho zdravotní indispozice při představování textu dodatku senátorům, ke vztahu mezi druhým oddílem a pravomocí států regulovat-byť svévolně-volební právo, poznamenal, že druhý oddíl “zanechává právo regulovat volební právo státům a do tohoto práva se nevměšuje”, ačkoli kdyby bylo po jeho, “dozajista by volební právo [...] zaručil alespoň do určité míty”, neboť je “proti vyloučení a vykázání celé rasy”.²⁶⁹ Pro kongresmana Farnswortha představoval druhý oddíl “druhý nejlepší návrh”, který se rozhodl podpořit, jelikož pro ten, který by preferoval nejvíce, tedy univerzální udělení volebního práva, nebylo možné sehnat “požadované dvě třetiny”.²⁷⁰ Thaddeus Stevens viděl druhý oddíl dokonce jako nejdůležitější část dodatku a jeho efekt dle něho měl být takový, že buď “přinutí státy k přiznání univerzálního volebního práva, nebo je zbaví moci tak, že v národní vládě budou navždy v beznadějně menšině”.²⁷¹

Prvý a druhý oddíl nebyly v rekonstrukčním výboru projednávány současně, znění, které se později stalo druhým oddílem, bylo naopak schváleno výborem a sněmovně postoupeno dříve, než byl vůbec ve sněmovně probírán první oddíl, jako součást čtrnáctého dodatku se objevilo až v dubnu v rámci konečného návrhu podoby dodatku.²⁷² Profesor Van Alstyne se domnívá, že druhý oddíl byl primárně koncentrován na “ochranu republikánské hegemonie v Kongresu” a udržení zástupců z jižních států v menšině tak, aby se v Kongresu nemohli stát významnou silou, neboť zastánci dodatku “měli všechny důvody proto, aby se domnívali, že [podnícení jižních států dodatkem k

²⁶⁸ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 1279. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁶⁹ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2766. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁷⁰ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2540. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=072/llcg072.db&recNum=621>

²⁷¹ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2459. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁷² VAN ALSTYNE, William W.: *The Fourteenth Amendment, the “Right” to Vote, and the Understanding of the Thirty-Ninth Congress*. Faculty Publications, William & Mary Law School [online]. 1965, *op. cit.*, s. 43 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/779/>

udělení volebního práva] selže”.²⁷³ Druhý oddíl hovoří vedle výslovného “odepření” volebního práva také o “jakémkoli omezení”. Senátor Stewart z Nevady ostatně na toto spojení v textu při diskuzi o druhém oddílu zvlášť upozornil s tím, že by rád “pochopil, co je tímto výrazem myšleno”²⁷⁴, pročež senátor Howard odpověděl, že chápe toto slovní spojení jako “pouze dodávající větší intenzitu předcházející větě” a za příklad dal situaci, kdy stát jedné osobě umožní volit do státního zákonodárného sboru, ale zároveň té samé osobě nedovolí volit do sněmovny reprezentantů; v takovém případě by šlo o “omezení volebního práva”.²⁷⁵

Původní koncept druhého oddílu, vzešlý z iniciativy oregonského senátora Williamse, člena Společného výboru pro rekonstrukci, počítal nikoli s výčtem volebních procesů, ale hovořil o “volebním právu”²⁷⁶ jako celku.²⁷⁷ Senátor Henderson z Missouri se proto tázal, zdali tato formulace “bude rovněž aplikovatelná na městské úředníky”, k čemuž se mu dostalo jednak kladné odpovědi od Fessendena a jednak vysvětlení od senátora Clarka, dle něhož se mělo jednat pouze o “politické úřady”, mezi které nepatří například ředitelé škol.²⁷⁸ Williams se po uvážení rozhodl návrh upravit tak, aby v něm nebylo pochyb o tom, že se bude vztahovat jak na volby na do federálních orgánů, tak těch státních, v nichž by jinak mohlo vlivem příliš vágní úpravy dojít k tomu, že druhý oddíl bude interpretován jako garance pro čistě federální volební procesy a nad státními orgány v jižních státech budou nadále držet výlučnou kontrolu pouze občané bílé pleti.²⁷⁹ Jeho nový návrh zakazoval odepření volebního práva “v jakýchkoli volbách, konaných v rámci

²⁷³ VAN ALSTYNE, William W.: *The Fourteenth Amendment, the “Right” to Vote, and the Understanding of the Thirty-Ninth Congress*. Faculty Publications, William & Mary Law School [online]. 1965, *op. cit.*, s. 44 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/779/>

²⁷⁴ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2767. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁷⁵ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2767. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁷⁶ V původním znění “elective franchise”.

²⁷⁷ VAN ALSTYNE, William W.: *The Fourteenth Amendment, the “Right” to Vote, and the Understanding of the Thirty-Ninth Congress*. Faculty Publications, William & Mary Law School [online]. 1965, *op. cit.*, s. 83 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/779/>

²⁷⁸ Ibid.

²⁷⁹ MALTZ, Earl M.: *The Forgotten Provision of the Fourteenth Amendment: Section 2 and the Evolution of American Democracy*. Louisiana Law Review [online]. 2015, Vol. 76, No. 1, *op. cit.*, s. 176 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6542&context=lalrev>

Ústavy a zákonů Spojených států nebo kteréhokoli státu”.²⁸⁰ Kvůli přetrvávajícím pochybám o přílišné obecnosti byl i tento Williamsem pozměněn tak, aby výslovně zmiňoval, k jakým volbám se druhý oddíl vztahuje. Návrh druhého oddílu se setkal s opozicí ze strany některých Republikánů jako byl Jacob Howard, i ze strany Demokratů; senátor Hendricks napadal předloženou úpravu s tím, že v případě, že dojde k obměně volebního procesu do sněmovny, měli by propuštěnci i nadále být počítáni jako tři pětiny, aby byla zachována předválečná rovnováha v zastoupení.²⁸¹ Přesto však Williams nakonec svou vizi prosadil.

Význam druhého oddílu lze souhrnně charakterizovat tak, že sloužil jako pokus Republikánů o motivaci jižních států k tomu, aby pod hrozbou sankce v podobě zredukování zastoupení učinily v oblasti volebního práva potřebné kroky ke zrovnoprávnění; zastánci rovného volebního práva si byli vědomi, že za dané situace nelze prosadit explicitní přiznání volebního práva, v zájmu uspokojení umírněných členů Kongresu tak přistoupili na kompromis; jak poznamenal John Bingham:

*“[...] všichni souhlasíme s tím, že výkon volebního práva je výlučně pod kontrolou států [...] Dodatek, jak ukazuje jeho druhý oddíl, nedává [Kongresu] pravomoc regulovat volební právo ve státech.”*²⁸²

Senátor Fessenden při výměně názorů na druhý oddíl se senátorem Yatesem vystihl smysl druhého oddílu tak, že odpírá *právo* státu diskriminovat v oblasti volebního práva a deklaruje tak nepřipustnost diskriminace, neodpírá však *moc* tak učinit, která v rámci Ústavy existuje²⁸³. Yates reagoval uznáním, že “samozřejmě nepopírá moc států porušovat Ústavu”²⁸⁴, k čemuž Fessenden pregnantně dodal:

²⁸⁰ MALTZ, Earl M.: *The Forgotten Provision of the Fourteenth Amendment: Section 2 and the Evolution of American Democracy*. Louisiana Law Review [online]. 2015, Vol. 76, No. 1, *op. cit.*, s. 177 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6542&context=lalrev>

²⁸¹ MALTZ, Earl M.: *The Forgotten Provision of the Fourteenth Amendment: Section 2 and the Evolution of American Democracy*. Louisiana Law Review [online]. 2015, Vol. 76, No. 1, *op. cit.*, s. 174 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6542&context=lalrev>

²⁸² BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 81.

²⁸³ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 1279. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁸⁴ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 1279. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

*“Máte moc jednat protiprávně, ale pokud ji využijete, nebudete za to mít zastoupení.”*²⁸⁵

3.2. Oddíl třetí: Nezpůsobilost k úřadu

Třetí oddíl čtrnáctého dodatku je dalším ustanovením, vztahujícím se přímo k bývalé Konfederaci a otázce volebního práva, tentokrát ovšem nikoli ve vztahu k propuštěncům, nýbrž ve vztahu k samotným příslušníkům Konfederace. Podstatou třetího oddílu bylo zabránit tomu, aby vybrané osoby zastávaly určité úřady na federální či státní úrovni, pokud se účastnily v minulosti povstání nebo vzpoury proti Spojeným státům. Oddíl konkrétně uvádí, že

*“Žádná osoba nesmí být senátorem nebo zástupcem v Kongresu nebo volitelem prezidenta a viceprezidenta, nebo zastávat jakýkoli úřad, ať již civilní či vojenský, ve službách Spojených států nebo jakéhokoli státu, pokud se po složení přísahy dodržovat Ústavu Spojených států jako člen Kongresu nebo úředník Spojených států nebo jako člen zákonodárského sboru jakéhokoli státu nebo jako výkonný nebo soudní úředník jakéhokoli státu účastnila povstání či vzpoury proti ní, nebo napomáhala či podporovala její nepřátele.”*²⁸⁶

Třetí oddíl představoval reakci na vývoj v poražených jižních státech. Šlo o vůbec první úpravu, která výrazně limitovala státy v jejich vlastních volebních procesech.²⁸⁷ Z jižních států začaly být po válce do Kongresu vysílány prominentní osobnosti bývalé Konfederace; nejvýmluvnějším případem, hovořícím za vše, bylo zvolení Alexandera Stephense, bývalého viceprezidenta Konfederace do federálního senátu ještě v roce 1865.²⁸⁸ Pro mnoho Republikánů však Stephens a jemu podobní byli zrádci, rebelové, kteří si zasloužili potrestat a pocítit plně negativní konsekvence svých činů a kteří by znovu ochotně počali škodit Unii, pokud by k tomu dostali příležitost. Původní znění třetího oddílu počítalo s jinou sankcí, jež byla navíc časově limitovaná:

²⁸⁵ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 1279. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

²⁸⁶ Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států amerických, oddíl 3.

²⁸⁷ MAGLIOCCA, Gerard N.: *Amnesty and Section Three of the Fourteenth Amendment*. Constitutional Commentary [online]. 2020, s. 13 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3748639

²⁸⁸ AYNES, Richard L.: *Unintended Consequences of the Fourteenth Amendment and What They Tell Us About Its Interpretation*. Akron Law Review [online]. 2006, Vol. 39, s. 315 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://ideaexchange.uakron.edu/akronlawreview/vol39/iss2/1/>

“Do 4. července roku 1870 budou všechny osoby, které byly dobrovolně stoupenci nedávného povstání a napomáhaly mu či ho podporovaly, vyloučeny z práva volit zástupce v Kongresu a volitele prezidenta a viceprezidenta Spojených států.”²⁸⁹

Zatímco finální verze třetího oddílu se tak dotýkala pasivního volebního práva, původní koncepce byla namířena na volební právo aktivní. Zákonodárci v Kongresu se ve svých postojích k navržené úpravě lišili a vykazovali různou míru shovívavosti vůči činovníkům bývalé Konfederace, což reflektovala i jejich stanoviska k diskvalifikaci z volebního práva. Pro některé byla dočasná nemožnost volit příliš málo; Thaddeus Stevens v Kongresu kriticky hovořil o “morbidní útlocitnosti, někdy nazývané slitováním”, která “soucítí více s vrahem na šibenici než s jeho obětí” a volal po prodloužení diskvalifikace do roku 1876 se zahrnutím dalších volebních procesů na lokální úrovni, na něž by se vyloučení vztahovalo.²⁹⁰ Republikáni se nakonec rozhodli uspořádat třídní sjezd, na němž měli vyřešit rozpory ohledně třetího oddílu. Co přesně bylo na sjezdu vyřčeno, zůstává dodnes neznámé.²⁹¹

Zanedlouho poté nicméně senátor Jacob Howard navrhl novou formulaci třetího oddílu, která po několika kosmetických úpravách získala svou dnešní podobu a z dočasného odepření volebního práva se tak stal permanentní zákaz zastávání úřadu. Tento zákaz je korigován poslední větou třetího oddílu, která umožňuje, aby Kongres dvěma třetinami hlasů v každé komoře “omilostnil” konkrétní osobu a vyjmul ji tak ze zákazu, uloženého třetím oddílem.²⁹² Thaddeus Stevens považoval tento oddíl společně s oddílem druhým za to vůbec nejsignifikantnější z textu dodatku; jak ostatně prohlásil, bez třetího oddílu se dodatek “rovná ničemu”.²⁹³ Otázkou však je, zdali třetí oddíl je svou povahou spíše podmínkou volitelnosti (podobně jako např. věk), nebo zda jde více o trest. Ústava umožňuje oběma komorám Kongresu vyloučit svého člena při souhlasu

²⁸⁹ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2460. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=072/llcg072.db&recNum=541>

²⁹⁰ Ibid.

²⁹¹ GRABER, Mark A.: *Their Fourteenth Amendment, Section 3 and Ours*. Just Security [online]. 16.2.2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://www.justsecurity.org/74739/their-fourteenth-amendment-section-3-and-ours/>

²⁹² Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států amerických, oddíl 3.

²⁹³ AYNES, Richard L.: *Unintended Consequences of the Fourteenth Amendment and What They Tell Us About Its Interpretation*. Akron Law Review [online]. 2006, Vol. 39, op. cit. s. 315 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://ideaexchange.uakron.edu/akronlawreview/vol39/iss2/1/>

dvou třetin²⁹⁴, zároveň stanovuje podmínky volitelnosti, mezi které patří věk (v případě sněmovny reprezentantů alespoň 25 let, v případě senátu alespoň 30 let), občanství Spojených států (alespoň 7 let v případě kongresmanů a alespoň 9 let v případě senátorů) a bydliště ve státu, v němž kandiduje.²⁹⁵ V tzv. Griffinově kauze, rozhodované na obvodním soudu tehdejším předsedou Nejvyššího soudu Salmonem P. Chasem v roce 1869, nazývá Chase třetí oddíl “jediným sankčním oddílem” dodatku.²⁹⁶ Chase dále uvádí, že nejde o ustanovení, které by bylo samovynutitelné, nýbrž jsou zapotřebí “řízení, důkazy, rozhodnutí a vynucování těchto rozhodnutí”, které “může poskytnout pouze Kongres”.²⁹⁷ Problém dle Chase spočíval v tom, že ustanovení, které “bez soudu najednou zbavuje celou třídu osob úřadů, které zastávají” je v rozporu s “duchem federální Ústavy” a nemůže tak být samovynutitelné.²⁹⁸ Někteří ze zákonodárců 39. Kongresu však nesdíleli Chaseův pozdější popis třetího oddílu, senátor Trumbull ještě v roce 1866 hovořil o oddílu jako o nikoli trestajícím či sankčním, ale naopak jednoznačně jako o kvalifikačním, stanovujícím předpoklady, podobně jako Ústava činí například u podmínek pro prezidentskou kandidaturu.²⁹⁹ Trumbullova argumentace se jeví jako přesvědčivá:

“[Ústava] deklaruje, že nikdo kromě rodilých občanů Spojených států nesmí být prezidentem [...] Je tedy každá osoba, žijící v této zemi, která se nenarodila v rámci její jurisdikce, po celý život trestána, protože dle Ústavy nemůže být zvolena do prezidentského úřadu?”³⁰⁰

Jiní zákonodárci ale nesdíleli Trumbullův názor a naopak vyjadřovali stanoviska, která odpovídají tomu, jež o několik let později v Griffinově kauze vyjádřil předseda Chase; John Bingham viděl třetí oddíl jako “trest”, uvalený americkým lidem na bývalé vůdce vzpoury.³⁰¹ Třetí oddíl zůstává i vlivem absence verdiktu Nejvyššího soudu, který by autoritavně osvětlil jeho smysl, zahalen určitou mírou nejistoty. Nejvyšší soud se v průběhu dvacátého století dotkl tématu kvalifikace pro zastávání

²⁹⁴ Ústava Spojených států amerických, článek I., oddíl 5.

²⁹⁵ Ústava Spojených států amerických, článek I., oddíl 2. a oddíl 3.

²⁹⁶ *Griffin's Case*, 11 F. Cas. 7 (C.C.D. Va. 1869)

²⁹⁷ *Griffin's Case*, 11 F. Cas. 7 (C.C.D. Va. 1869)

²⁹⁸ *Griffin's Case*, 11 F. Cas. 7 (C.C.D. Va. 1869)

²⁹⁹ MAGLIOCCA, Gerard N.: *Amnesty and Section Three of the Fourteenth Amendment*. Constitutional Commentary [online]. *op. cit.*, s. 15 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3748639

³⁰⁰ *Ibid.*

³⁰¹ *Ibid.*

úřadu a vyloučení z komory Kongresu v roce 1969, kdy judikoval, že Kongres, který je soudcem ohledně voleb a kvalifikace jeho členů pro zastávání úřadu³⁰², může většinově rozhodnout o vynechání nově zvoleného člena a neumožnit mu tak zasednout v příslušné komoře pouze z těch důvodů, které uvádí klauzule o kvalifikaci pro příslušný úřad.³⁰³ Jiným případem je poté vyloučení člena, které již dle Ústavy vyžaduje souhlas svou třetin a znamená zbavení úřadu toho, kdo jej již zastává. Soud se však v kauze *Powell* nezabýval otázkou, pod kterou z těchto kategorií lze zařadit třetí oddíl čtrnáctého dodatku.

Co lze ovšem z textu oddílu dedukovat je fakt, že oddíl svěřuje explicitně pravomoc vyjmout určité osoby z obecného zákazu Kongresu, nikoli tedy prezidentovi, kterému obecně náleží ústavní pravomoc udělovat milosti.³⁰⁴ Tato výjimka je konsekvencí otevřené animozity mezi prezidentem Johnsonem a Kongresem v době přijímání čtrnáctého dodatku; Kongres speciálně odňal prezidentovi pravomoc udělovat milosti v jistých případech, aby Johnson nemohl pokračovat v jím nastoleném trendu omilostňování bývalých činovníků Konfederace a skrze třetí oddíl si tuto pravomoc přisvojil pro sebe.³⁰⁵

Kongres v letech 1872 a 1898 schválil dvě široké amnestie, kterými fakticky neutralizoval jakýkoli praktický efekt tohoto ustanovení. I v důsledku toho tak třetí oddíl zůstává určitou “zapomenutou” součástí čtrnáctého dodatku, která často uniká pozornosti.

3.3. Oddíl čtvrtý: Státní dluh a kompenzace

Jedním z mnoha problémů, kterým bylo nutné po skončení občanské války věnovat pozornost, byl dluh, který Konfederaci a jejím členským státům po dobu války vznikl. Celková částka, zahrnující jak dluh jednotlivých jižanských států, tak Konfederace jako celku, čítala přibližně 3 miliardy dolarů³⁰⁶ a tato musela být buď splacena, nebo bylo zapotřebí dluh prohlásit za neplatný. Zvolena byla nakonec druhá cesta, kdy čtvrtý oddíl čtrnáctého dodatku zakotvil, že

³⁰² Ústava Spojených států amerických, článek I., oddíl 5.

³⁰³ *Powell v. McCormack*, 395 U.S. 486 (1969)

³⁰⁴ Ústava Spojených států amerických, článek II., oddíl 2.

³⁰⁵ MAGLIOCCA, Gerard N.: *Amnesty and Section Three of the Fourteenth Amendment*. Constitutional Commentary [online]. *op. cit.*, s. 12 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3748639

³⁰⁶ AYNES, Richard L.: *Unintended Consequences of the Fourteenth Amendment and What They Tell Us About Its Interpretation*. Akron Law Review [online]. 2006, Vol. 39, *op. cit.* s. 317 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://ideaexchange.uakron.edu/akronlawreview/vol39/iss2/1/>

“Platnost státního dluhu Spojených států, učiněného v souladu se zákonem, včetně dluhů, vzniklých placením výsluh a odměn za služby při potlačování povstání nebo vzpoury, nesmí být zpochybňována. Ale ani Spojené státy, ani žádný ze států neuhradí či nepřevzme závazek uhradit žádný dluh, vzniklý napomáháním povstání nebo vzpouře proti Spojeným státům nebo náhradu za ztrátu či osvobození otroka; nýbrž všechny takové dluhy, závazky a nároky budou považovány za nezákonné a neplatné.”³⁰⁷

Část oddílu, zakazující úhradu konfедераčního dluhu, byla ze strany Republikánů v Kongresu zformulována jako pojistka, sloužící hned několika účelům. Jednak šlo o záruku, že ti obyvatelé Jihu, kteří zachovali věrnost Unii, nebudou nuceni splácet dluhy po rebelech a naopak věřitelé, kteří Konfederaci poskytnutím půjček napomáhali, budou tímto potrestáni za své jednání proti Unii.³⁰⁸ Dalším cílem bylo pojištění se proti tomu, aby na Jihu znovu získali vůdci povstání moc skrze slib dluh a výsluhy konfедераčních vojáků uhradit.³⁰⁹ Thaddeus Stevens bral úpravu, obsaženou ve čtvrtém oddílu za samozřejmou:

“Není třeba říkat nic o čtvrtém oddílu, protože nikdo, kdo sám není rebel, by se neodvážil proti němu cokoli namítat.”³¹⁰

Další zákaz, uvalený čtvrtým oddílem, tedy zákaz kompenzace za pozbytí vlastnictví otroků, se může ve světle třináctého dodatku jevit jako redundantní, hodnota otroků-a tedy částka, kterou by bylo v případě kompenzace nutné uhradit vlastníkům-se však pohybovala mezi 1,6-2 miliardami dolarů, což představovalo přibližně polovinu celkového majetku v jižních státech³¹¹ a zákonodárci se nemínili vystavit riziku možných žalob bývalých otrokářů z jižních států a přidali proto do čtvrtého oddílu odpovídající garanci. Vzpomínka na případ Dreda Scotta byla stále velmi živá, koneckonců stanovisko Rogera Taneyho se opíralo přesně o tento základ, tedy pátý dodatek Ústavy a zákaz odnětí soukromého majetku bez spravedlivé náhrady. Během války se navíc prezident

³⁰⁷ Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států amerických, oddíl 4.

³⁰⁸ AYNES, Richard L.: *Unintended Consequences of the Fourteenth Amendment and What They Tell Us About Its Interpretation*. Akron Law Review [online]. 2006, Vol. 39, *op. cit.* s. 317 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://ideaexchange.uakron.edu/akronlawreview/vol39/iss2/1/>

³⁰⁹ Ibid.

³¹⁰ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2460. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=072/llcg072.db&recNum=541>

³¹¹ BLACKMAN, Josh: *Section 4 of the Fourteenth Amendment and Compensation for Emancipation of Slaves*. Law & Liberty [online]. 18.3.2014 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://lawliberty.org/section-4-of-the-fourteenth-amendment-and-compensation-for-emancipation-of-slaves/>

Lincoln pokoušel přimět státy k tomu, aby otroky osvobodily výměnou za finanční náhradu; aby tak nebylo pochyb o tom, že otrokáři se zrušením otroctví nemají vůči státu žádný nárok na kompenzaci, čtvrtý oddíl pamatoval i na tuto otázku.³¹²

3.4. Oddíl pátý: Vynutitelnost

Když Jacob Howard vystoupil v senátu s projevem, v němž prezentoval text dodatku ostatním senátorům, uvedl k poslednímu oddílu čtrnáctého dodatku následující:

*“Jak jsem již poznamenal, první oddíl je omezením států a nedává sám o sobě žádné pravomoci Kongresu. Pravomoc, která Kongresu náleží, není odvozena od tohoto oddílu, nýbrž od oddílu pátého, který mu dává pravomoc přijímat zákony vhodné pro dosažení onoho velkého cíle tohoto dodatku.”*³¹³

Pátý oddíl sestává z jedné zdánlivě jednoznačné věty:

*“Kongres má pravomoc vynucovat skrze vhodnou legislativu ustanovení tohoto dodatku.”*³¹⁴

Takřka identickou formulaci obsahuje i předcházející dodatek třináctý, který ve svém druhém oddílu rovněž umožňuje Kongresu přijímat legislativu, sloužící k vynucení dodržování jeho ustanovení. Otázka pravomoci Kongresu přijímat prováděcí legislativu byla předmětem sporů i během debat o zákonu o občanských právech; připomeňme, že primárním důvodem opozice Johna Binghamy proti zákonu bylo právě přesvědčení o nedostatku pravomoci na straně Kongresu.³¹⁵ Právě tento defekt měl napravit pátý oddíl dodatku. Navzdory stručnému znění pátého oddílu však přesto i tento zavdává prostor k pochybám o jeho skutečném významu. Je totiž zapotřebí rozebrat, v jakém vztahu je explicitní přiznání pravomoci Kongresu vůči soudní moci a její pravomoci,

³¹² AYNES, Richard L.: *Unintended Consequences of the Fourteenth Amendment and What They Tell Us About Its Interpretation*. Akron Law Review [online]. 2006, Vol. 39, op. cit. s. 319 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://ideaexchange.uakron.edu/akronlawreview/vol39/iss2/1/>

³¹³ Congressional Globe, Senate, 1st Sess, 39th Cong. 2766. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

³¹⁴ Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států amerických, oddíl 5.

³¹⁵ LASH, Kurt T., op. cit., s. 126.

respektive rozsahu této pravomoci tak, jak je specifikován Ústavou v druhém oddílu článku III.³¹⁶ Výslovné udělení pravomoci Kongresu lze interpretovat *a contrario* jako zároveň vyloučení soudního přezkumu v otázkách čtrnáctého dodatku a jak bude ukázáno, skutečně se tak stalo, a to přímo ze strany Nejvyššího soudu. Republikáni v Kongresu museli přizpůsobit své cíle realitě jejich doby, která byla taková, že i uvnitř soudní soustavy bylo stále “zakořeněno otroctví”.³¹⁷ Předválečné kauzy, dotýkající se otroctví, jakými kromě případu Dreda Scotta byly např. *Prigg v. Pensylvánie*, kde Nejvyšší soud shledal, že ačkoli otroctví je lokálním institutem, nemajícím základ na federální úrovni, svobodné státy nemohou v rozporu s Ústavou-konkrétně její klauzulí o uprchlících³¹⁸-přijímat zákony, kterými by znemožňovaly zadržení uprchlých otroků na jejich území a jejich odvezení zpět do otrokářských států³¹⁹, či *Ableman v. Booth*, kde Taneyho soud potvrdil ústavnost druhého zákona o uprchlých otrocích z roku 1850³²⁰, byly vryty do paměti předních zastánců čtrnáctého dodatku, kteří byli zároveň otevřenými kritiky Nejvyššího soudu, na jehož pravomoc soudního přezkumu (*judicial review*) nahlíželi se značnou skepsí a nedůvěrou.³²¹ Bylo tedy cílem tvůrců dodatku zajistit, aby jeho vynucování bylo výlučnou pravomocí Kongresu? K tomuto závěru dospěl alespoň Nejvyšší soud v roce 1879, kdy řešil případ státního soudce státu Virginie, obviněného pro porušení federálního zákona o občanských právech z roku 1875, když odmítl umožnit účast afroameričanů v porotách. Soud judikoval, že Kongres má pravomoc zasáhnout v případech, kdy dojde k porušení ustanovení čtrnáctého dodatku, protože

“[...] nebýt pátého oddílu dodatku, byl by možná prostor pro argumentaci, že první oddíl pouze deklaruje morální povinnost státu [...] Ale Ústava nyní výslovně dává Kongresu pravomoc

³¹⁶“Soudní moc se vztahuje na všechny případy práva a spravedlnosti, vyvstávající v rámci této Ústavy, zákony Spojených států a mezinárodní smluvy, ať už existující či v budoucnu uzavřené jménem Spojených států; na všechny případy velvyslanců, jiných zástupců a konzulů;- na všechny případy admirální a námořní jurisdikce;- na spory, jejichž stranou jsou Spojené státy; na spory mezi dvěma nebo více státy; na spory mezi občany různých států Unie; na spory mezi občany téhož státu, činícími si nároky na pozemky v různých státech Unie; na spory mezi státem nebo jeho občany a cizími státy nebo jejich občany či poddanými.”

³¹⁷ TENBROEK, Jacobus, *op. cit.*, s. 149.

³¹⁸ Tzv. *fugitive slave clause* byla klauzule, obsažená ve druhém oddílu čtvrtého článku, která vyžadovala, aby uprchlé osoby byly navráceny zpět tomu, komu byly zavázány poskytovat práci či službu. Toto ustanovení bylo prováděno zákony Kongresu, tzv. *Fugitive Slave Acts*, přijatými v letech 1793 a 1850.

³¹⁹ *Prigg v. Pennsylvania*, 41 U.S. 539 (1842)

³²⁰ *Ableman v. Booth*, 62 U.S. 506 (1858)

³²¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 246.

zasáhnout a vynucovat [...] Jde o pravomoc limitovanou, vztahující se pouze na určitou třídu případů, ale v rámci daných mezí jde o pravomoc kompletní.”³²²

Zákazy, uložené čtrnáctým dodatkem, jsou dle soudu “do určité míry omezením moci států” a za účelem zajištění dodatkem garantovaných práv byla Kongresu svěřena pravomoc jejich dodržování vynucovat vhodnou legislativou, přičemž “významnou část své síly” dodatek odvozuje právě od tohoto ustanovení, obsaženého v pátém oddílu.³²³ Avšak jak soud dále dodává, není řečeno, že “je to *moc soudní*, jejíž pravomoc se má vztahovat na vynucování zákazů a ochranu garantovaných práv”, nýbrž “Kongres, jehož pravomoc byla rozšířena, Kongres je oprávněn *vynucovat* zákazy vhodnou legislativou”.³²⁴ Jak většinové stanovisko soudu shrnuje:

*“Není řečeno, že tato složka moci [moc soudní] je oprávněna prohlašovat jakékoli jednání státu, odporující těmto zákazům [čtrnáctého dodatku] za neplatné.”*³²⁵

Prvý oddíl třetího článku Ústavy svěřuje Kongresu pravomoc ustavovat soudy nižší instance, výslovně zmiňuje pouze Nejvyšší soud.³²⁶ Dle Nejvyššího soudu z této pravomoci vyplývá zároveň možnost federálním soudům, ustaveným Kongresem, zúžit pravomoc, aniž by tak došlo k narušení principu dělby moci, neboť soudy, vytvořené zákonem Kongresu, mají “pouze takovou pravomoc, jaká je jim zákonem dána” a zákon, který limituje pravomoc federálního obvodního soudu, “nemůže být v rozporu s Ústavou, dokud nepřiznává pravomoci v ní nevyčtené”.³²⁷ Tato situace skutečně platila až do přijetí zákona o občanských právech z roku 1871 a pozdějšího zákona o občanských právech z roku 1875, kterým Kongres přiznal obecnou pravomoc okrskovým federálním soudům (*district courts*), díky čemuž mohly nově řešit otázky ochrany ústavních práv³²⁸. Zákon o občanských právech z roku 1866, předcházející čtrnáctému dodatku, ve svém třetím oddílu přiznal okrskovým federálním soudům širokou pravomoc v záležitostech, zákona se dotýkajících.³²⁹ Pokud čtrnáctý dodatek zahrnoval ve svém prvním oddílu konstitucionalizaci zákona o občanských

³²² *Ex Parte Virginia*, 100 U.S. 339 (1879)

³²³ *Ex Parte Virginia*, 100 U.S. 339 (1879)

³²⁴ *Ex Parte Virginia*, 100 U.S. 339 (1879)

³²⁵ *Ex Parte Virginia*, 100 U.S. 339 (1879)

³²⁶ Ústava Spojených států amerických, článek III., oddíl 1.

³²⁷ *Sheldon v. Sill*, 49 U.S. 441 (1850)

³²⁸ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 247.

³²⁹ Civil Rights Act (1866)

právech, inkorporoval tak implicitně i toto ustanovení? Vzhledem ke zmíněné nedůvěře v soudní moc, která mezi tvůrci dodatku panovala, se takový závěr jeví jako nepravděpodobný. Podle kongresmana Stevense dodatek “umožňuje Kongresu napravit nespravedlivou legislativu států”.³³⁰ Senátor Howard pak k pátému oddílu sdělil následující:

*“Dává Kongresu odpovědnost za to, že v budoucnu dohlédne na to, aby všechny oddíly dodatku byly provedeny v dobré víře a že žádný stát nebude porušovat práva osobní nebo majetková. [...] Opravňuje Kongres k tomu, aby v případě, že státy přijmou zákony odporující dodatku, takovou legislativu formálně zákonem napravil.”*³³¹

Zákonodárci nezmiňují ve svých vystoupeních v Kongresu soudní moc v souvislosti s pátým oddílem a vynucováním čtrnáctého dodatku. Nabízejí se dvě alternativy, proč tomu tak není; první, že skutečně odpovědnost za vynucování dodatku spočívala pouze na Kongresu a nikoli na soudech a druhá, že brali možnost soudů přezkoumat potenciální porušení dodatku ze strany států jako naprostou samozřejmost, kterou nebylo zapotřebí zmiňovat a pravomoc Kongresu představovala jakousi nadstavbu, umožňující přijímat prováděcí legislativu. Většina v *Ex Parte Virginia* měla v této otázce jasno, avšak s postupujícím časem došlo k výrazné proměně vnímání pátého oddílu ze strany Nejvyššího soudu, aniž by přitom došlo k vypořádání se s precedentem z roku 1879.³³² V roce 1883 rozhodoval Nejvyšší soud v tzv. *Civil Rights Cases*, v nichž vedle centrálního verdiktu ohledně aplikovatelnosti čtrnáctého dodatku na soukromé subjekty soud rovněž uvedl, že pátý oddíl dává Kongresu vynucovací pravomoc v podobě možnosti “přijmout odpovídající legislativu k nápravě dopadů zakázaných státních zákonů a tím je efektivně učinit neplatnými a neškodnými”.³³³

Jak soudce Joseph Bradley ve většinovém stanovisku dále poznamenává:

*“Toto je zákonodárná moc, svěřená Kongresu a více jí není. Kongresu není dána pravomoc přijímat zákony, dotýkající se subjektů, které jsou v doméně legislativy státní, nýbrž poskytovat způsoby ochrany proti zmiňovanému druhu státní legislativy nebo státního jednání.”*³³⁴

³³⁰ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess, 39th Cong. 2459. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

³³¹ Congressional Globe, Senate, 1st Sess., 39th Cong. 2768. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

³³² BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 245.

³³³ *Civil Rights Cases*, 109 U.S. 3 (1883)

³³⁴ *Civil Rights Cases*, 109 U.S. 3 (1883)

V *Civil Rights Cases* se Nejvyšší soud navázal prakticky na rozhodnutí v tzv. jatečných případech z roku 1873, kde soud interpretoval vynucovací pravomoc Kongresu úzce jako nikoli obecnou pravomoc přijímat legislativu, ale jako pravomoc *nápravnou*:

“Pokud by však státy neuzpůsobily své zákony jejím [klauzule o stejné ochraně zákona] požadavkům, pak na základě pátého oddílu dodatku by byl Kongres oprávněn ji vynucovat vhodnou legislativou.”³³⁵

O mnoho desetiletí později, roku 1965, přišel v interpretaci pátého oddílu velký zvrat, když Nejvyšší soud rozhodl ve sporu *Katzenbach v. Morgan*. V této kauze soud potvrdil ústavnost části zákona o volebních právech (*Voting Rights Act*) z roku 1965, jež stanovovala, že každý, kdo dokončil šestý stupeň vzdělání, ať už na veřejné či soukromé škole, kde dominantním jazykem nebyla angličtina, měl právo volit v jakýchkoli volbách i tehdy, pokud neuměl číst nebo psát v angličtině. V New Yorku však platil zákon podmiňující právo volit právě schopností číst a psát v anglickém jazyce. Otázka, kterou soud řešil, byla, “zda nehledě na to, zda soudy shledají, že klauzule o stejné ochraně zákona sama o sobě zneplatňuje newyorský požadavek gramotnosti, může Kongres zakázat vynucování státního zákona skrze zákonodárnou činnost na základě pátého oddílu čtrnáctého dodatku”.³³⁶ Podle precedentu testy gramotnosti, podmiňující účast ve volbách, nebyly automaticky porušením čtrnáctého dodatku, ovšem za předpokladu, že byly aplikovány rovnoměrně a nediskriminačně.³³⁷ Pokud tedy takovýto test *není* porušením stejné ochrany zákona, vyžadované čtrnáctým dodatkem, vyplývá z této skutečnosti na základě precedentů z jatečných případů a *Civil Rights Cases* závěr, že Kongres v takovém případě svou pravomoc, danou pátým oddílem, užít *nemůže*. Většina v *Katzenbach v. Morgan* ale dospěla k závěru, že zákonodárci měli v úmyslu prostřednictvím pátého oddílu udělit Kongresu stejně široké pravomoci, jaké mu poskytuje tzv. *necessary and proper clause* prvního článku Ústavy.³³⁸ Dle Williama Brennana, autora většinového stanoviska, je pátý oddíl “udělením pozitivní zákonodárné pravomoci”, umožňující Kongresu “aplikovat vlastní uvážení při rozhodování zda a jaká legislativa je zapotřebí k zajištění garancí

³³⁵ *Slaughterhouse Cases*, 83 U.S. 36 (1872)

³³⁶ *Katzenbach v. Morgan*, 384 U.S. 641 (1966)

³³⁷ *Lassiter v. Northampton County Board of Elections*, 360 U.S. 45 (1959)

³³⁸ Jde o klauzuli, obsaženou v článku I., oddílu devátém Ústavy, dle níž je Kongres oprávněn k výkonu jemu svěřených a v Ústavě vyčtených pravomocí přijímat všechny zákony, které jsou “nutné a vhodné” (*necessary and proper*).

čtrnáctého dodatku”.³³⁹ Tímto soud naznačil, že Kongres má sám pravomoc definovat obsah a rozsah klauzulí čtrnáctého dodatku a tedy rovněž možnost definovat nová práva, chráněná dodatkem. Soudce John Marshall Harlan II ve svém disentu napadá verdikt soudu s tím, že pokud má Kongres pravomoc “definovat substantivní rozsah dodatku”, pak může i skrze zákony “fakticky oslabit rozhodnutí tohoto soudu, týkající se řádného procesu a stejné ochrany”.³⁴⁰ Jinými slovy dle Harlana je na soudní moci, nikoli moci zákonodárné, aby vykládala ústavní ustanovení a určovala tak jejich rozsah. Na své odůvodnění v *Katzenbach v. Morgan* poté William Brennan navázal v roce 1970 v kauze *Oregon v. Mitchell*, kdy ve svém stanovisku uvádí, že Nejvyšší soud “konzistentně judikoval, že dodatek dává pravomoc soudu”³⁴¹ a pátý oddíl tudíž neznamená, že Kongres je výlučným strážcem dodržování garancí čtrnáctého dodatku. Podstatou kauzy *Mitchell* bylo určení, zdali Kongres disponuje pravomocí stanovit minimální věkovou hranici pro účast ve volbách na státní a lokální úrovni. Kongres shledal, že hranice 21 let představuje diskriminaci na základě věku, kterou čtrnáctý dodatek zapovídá a Kongres je proto oprávněn na základě pátého oddílu přijmout legislativu, kterou hranici sníží.³⁴² Takovýto výklad-že Kongres má “pozitivní” pravomoc garance dodatku definovat-by byl konzistentní s verdiktem z *Katzenbach v. Morgan*, soud však přesto novelu, kterou se věková hranice snižovala na osmnáct let, shledal za překračující pravomoc Kongresu. Soudci Blackmun, Stewart (Stewart disentoval společně s Harlanem již v případě *Katzenbach*) a předseda Burger zastávali názor, že Kongres “nemá pravomoc určovat co je a co není ‘závažným státním zájmem’ pro účely stejné chrany zákona”, podobně soudci Harlan a Black nepovažovali pátý oddíl za podklad pro stanovení věkové hranice Kongresem ve státních a lokálních volbách.³⁴³ Soudci nicméně sepsali několik zčásti souhlasných a zčásti odlišných stanovisek a výsledné stanovisko bylo značně roztržité, což se odrazilo i na následné praxi nižších instancí.³⁴⁴ Nejistota, panující od rozhodnutí v kauze *Mitchell* byla rozptýlena až v roce 1997 s případem *City of Boerne v. Flores*. V roce 1990 rozhodl Nejvyšší soud v kauze *Employment*

³³⁹ *Katzenbach v. Morgan*, 384 U.S. 641 (1966)

³⁴⁰ *Katzenbach v. Morgan*, 384 U.S. 641 (1966)

³⁴¹ *Oregon v. Mitchell*, 400 U.S. 112 (1970)

³⁴² ROTUNDA, Ronald D.: *The Power of Congress Under Section 5 of the Fourteenth Amendment after City of Boerne v. Flores*. Indiana Law Review [online]. 1998, Vol. 32, s. 174 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.chapman.edu/law_articles/141/

³⁴³ *Oregon v. Mitchell*, 400 U.S. 112 (1970)

³⁴⁴ ROTUNDA, Ronald D.: *The Power of Congress Under Section 5 of the Fourteenth Amendment after City of Boerne v. Flores*. Indiana Law Review [online]. 1998, Vol. 32, *op. cit.*, s. 178 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.chapman.edu/law_articles/141/

Division v. Smith, kde judikoval, že zákony, zasahující do svobody vyznání jsou v rámci prvního dodatku přípustné za předpokladu, že jde o zákony neutrální, které jsou obecně aplikovatelné.³⁴⁵ V reakci na toto rozhodnutí přijal Kongres zákon, známý jako *Religious Freedom Restoration Act* (RFRA), jenž nově stanovoval, že jak federální vláda, tak jednotlivé státy nemohou zákonem “podstatně zatěžovat” praktikování víry i kdyby šlo o neutrální obecně aplikovatelný zákon, pokud zároveň nebude doloženo, že daný zákon sleduje závažný veřejný zájem a tohoto zájmu nelze dosáhnout šetrnějšími prostředky.³⁴⁶ K Nejvyššímu soudu následně dospěl spor, v němž se texaský arcibiskup ze San Antonia odvolával právě na porušení ustanovení RFRA a na soudcích bylo, aby rozhodli, zdali Kongres přijetím RFRA nepřekročil svou pravomoc v rámci pátého oddílu čtrnáctého dodatku. Poměrem 6-3 soud rozhodl, že ano a zákon shledal v rozsahu, v jakém dopadal na státy, za protiústavní. Soudce Anthony Kennedy ve většinovém stanovisku argumentuje, že povaha pátého oddílu je “nápravná, nikoli substantivní” a RFRA je “natolik nepřiměřený údajnému nápravnému či preventivnímu cíli, že ho nelze brát jako reagující na, nebo navrženého k prevenci protiústavního jednání”.³⁴⁷ Dle většiny zákon nebyl náležitým výkonem pravomoci, dané pátým oddílem a namísto vynucující úpravy, reagující na existující protiústavní jednání států šlo o “substantivní změnu v ústavní ochraně”.³⁴⁸ Kongres tak podle názoru soudu zasáhl do oblasti, vyhrazené státům:

*“Jakkoli široká je pravomoc Kongresu v rámci vynucovací klauzule čtrnáctého dodatku, RFRA je v rozporu s nezbytnými principy, nutnými k zachování dělby moci a federální rovnováhy.”*³⁴⁹

Díky rozhodnutí v *City of Boerne v. Flores* tak Nejvyšší soud napomohl vnést jistotu do interpretační praxe a potvrdil, že pravomoc Kongresu, která mu byla svěřena pátým oddílem, je třeba chápat jako přesně vymezenou a korekční, nikoli jako substantivní pravomoc přijímat legislativu-s jakkoli dobrým úmyslem-na základě vlastního výkladu čtrnáctého dodatku, který nenáleží zákonodárcům v Kongresu, ale soudní moci.

³⁴⁵ *Employment Division, Department of Human Resources of Oregon v. Smith*, 494 U.S. 872 (1990)

³⁴⁶ ROTUNDA, Ronald D.: *The Power of Congress Under Section 5 of the Fourteenth Amendment after City of Boerne v. Flores*. Indiana Law Review [online]. 1998, Vol. 32, *op. cit.*, s. 179 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.chapman.edu/law_articles/141/

³⁴⁷ *City of Boerne v. Flores*, 521 U.S. 507 (1997)

³⁴⁸ *City of Boerne v. Flores*, 521 U.S. 507 (1997)

³⁴⁹ *City of Boerne v. Flores*, 521 U.S. 507 (1997)

4. Historický vývoj soudní interpretace

Alexis De Tocqueville ve svém *opus magnum* *Demokracie v Americe* píše, že

*“Ve Spojených státech není téměř politické otázky, která by se dříve nebo později nestala otázkou soudní.”*³⁵⁰

Máloco reflektuje toto konstatování tak přesně, jako vývoj výkladu čtrnáctého dodatku ze strany Nejvyššího soudu od dob ratifikace až po dnešní dny. S postupujícím časem se dodatek stal zřejmě největším zdrojem kontroverzí, které před Nejvyšší soud dospěly³⁵¹ a čím dál více společensko-politických otázek začalo být rovněž otázkami právními, kdy dosah čtrnáctého dodatku počal být soudem rozšiřován na nové problémy a témata. Rozhodování soudu bylo v průběhu let značně proměnlivé, přičemž tento fakt se naprosto dominantně odrazil na oddílu prvním čtrnáctého dodatku, který zažil bez přehánění revoluční vývoj. Extenzivní interpretace klauzulí prvního oddílu Nejvyšším soudem si vysloužila jak uznání, tak kritiku; zastánci originalistického výkladu Ústavy nahlížejí na nalézání nových občanských a politických práv v dodatku velmi kriticky jako na “soudcovský aktivismus”, kdy soudci fakticky nahrazují zákonodárnou moc³⁵²; neboli-slovy Alexandra Hamiltona-aplikují “*vůli, nikoli úsudek*”.³⁵³ Střet mezi originalisty, prosazujícími soudcovskou zdrženlivost při výkladu Ústavy a zákonů a zastánci teorie “živé Ústavy” (*living Constitution*)³⁵⁴, jejíž význam je proměnlivý a zohledňuje společenský vývoj za účelem široké ochrany práv a svobod, provází čtrnáctý dodatek do dnešního dne; lze dokonce říci, že není části Ústavy, na níž by se tato konfrontace manifestovala lépe, než je právě čtrnáctý dodatek a zejména jeho první oddíl. Toto dokládá i rozmanitost oblastí, v nichž Nejvyšší soud na podkladu čtrnáctého dodatku zejména v průběhu dvacátého století zasahoval; od ochrany ekonomických svobod přes otázky segregace a volebního práva až po nová občanská práva, pojící se s obecným právem na soukromí a svobodu.

³⁵⁰ DE TOCQUEVILLE, Alexis, *op. cit.*, s. 264.

³⁵¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 3.

³⁵² BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 16.

³⁵³ MADISON, James, HAMILTON, Alexander, JAY, John: *The Federalist Papers*. Londýn: Penguin Books Ltd., 1987, s. 440.

³⁵⁴ The Bicentennial Speech. In: Thurgood Marshall [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <http://thurgoodmarshall.com/the-bicentennial-speech/>.

4.1. Inkorporace *Bill of Rights* vůči státům

Aplikovatelnost *Bill of Rights* (či inkorporace) vůči jednotlivým státům představuje jednu z prominentních problematik, pojících se s čtrnáctým dodatkem. Jak bylo popsáno v druhé části této práce, zmínky o možné inkorporaci se objevovaly již v době ratifikace dodatku, a to konkrétně v souvislosti s klauzulí o svobodách nebo výsadách. Dlouhodobým určujícím precedentem v této sféře bylo rozhodnutí v *Barron v. Baltimore*, které stvrdilo neaplikovatelnost *Bill of Rights* na státní úrovni; otázkou ovšem je, zda a do jaké míry se situace změnila s přijetím čtrnáctého dodatku. První kauzou po ratifikaci dodatku, která se zcela rozhodujícím způsobem na dlouhou dobu podepsala na vnímání vztahu mezi federální a státní mocí a ve vztahu ke čtrnáctému dodatku především na chápání klauzule o svobodách nebo výsadách, byla “jatká”, tzv. *Slaughter-House Cases* z roku 1873. Jateční případy byly sporem, vyvstalým v důsledku opatření, přijatého státem Louisiana, reagujícím na znečišťování prostředí v okolí města New Orleans odpadem z jatek, které vedlo k propuknutí epidemií. Výsledkem byl vznik centralizovaného jatečního monopolu na úkor všech ostatních soukromých jatek, která měla být uzavřena. Místní řezníci se rozhodli bránit proti opatření, které dle nich porušovalo klauzule o řádném procesu a svobodách nebo výsadách, soudní cestou a jejich případ dospěl po odvoláních až k Nejvyššímu soudu. Většinové stanovisko sepsal soudce Samuel P. Miller, který se nejprve zaměřil na problém dvojího občanství:

“ [...] rozdíl mezi občanstvím Spojených států a občanstvím státu je jasně uznáván a etablován. [...] Je tedy dosti zřejmé, že existují občanství Spojených států a občanství státu, která se od sebe odlišují a která záleží na rozdílných znacích a okolnostech.”³⁵⁵

Následně Miller vztáhl toto rozlišení i ke dvojím “svobodám nebo výsadám”, které mohou vycházet jak ze státního, tak federálního občanství:

“Je poněkud pozoruhodné, aby v případě, že tato klauzule [o svobodách nebo výsadách] byla zamýšlena jako ochrana občana státu proti zákonodárné moci jeho vlastního státu, byl pojem občan státu vynechán, když je natolik opatrně užíván a byl užit v kontrastu s občany Spojených států ve větě, která jí [klauzuli] bezprostředně předchází.”³⁵⁶

To, na co Miller upozorňuje, je, že text klauzule o občanství hovoří o dvojím občanství a jemu následující klauzule o svobodách nebo výsadách hovoří pouze o svobodách nebo výsadách “občanů

³⁵⁵ *Slaughter-House Cases*, 83 U.S. 36 (1872)

³⁵⁶ *Slaughter-House Cases*, 83 U.S. 36 (1872)

Spojených států”, nikoli také občanů jednotlivých států. Z tohoto tedy Miller dovodil, že klauzule zapovídá omezování svobod nebo výsad, vyplývajících z *federálního* občanství, nikoli občanství *státního*; v opačném případě by to znamenalo, že soud by se stal “věčným cenzorem zákonodárství států” a takový výsledek “nebyl zamýšlen Kongresem, který [rekonstrukční] dodatky navrhl, ani legislativami států, které je ratifikovaly”.³⁵⁷ Ve svém stanovisku Miller rovněž analyzuje předválečnou interpretaci klauzule o svobodách a výsadách čtvrtého článku, včetně *dicta* soudce Washingtona z *Corfield v. Coryell*, přičemž dochází k závěru, že čtrnáctý dodatek *netransformoval* masu práv, zahrnutých pod pojmem “svobody a výsady” do substantivní federální garance, o což se pokoušeli někteří z radikálních Republikánů v Kongresu a co bylo většinou zákonodárců konzistentně odmítáno³⁵⁸ a jak se rovněž domníval ve svém disentu v jatečních případech soudce Bradley. Millerovým východiskem tedy bylo, že početná výslovně nevyčtená práva, označovaná jako svobody a výsady ve čtvrtém článku, jsou pod kontrolou států a na jejich uvážení a podléhají pouze omezením v podobě klauzulí o řádném procesu a stejné ochraně, nikoli klauzule o svobodách nebo výsadách, která se týká svobod a výsad *občanů Spojených států*.³⁵⁹ Jaká práva ale tyto federální svobody a výsady zahrnují? Na tomto místě se Miller rozhodl vydat cestou spekulace a hypotetických úvah. Bylo by dle něho možné vyčkat s jejich vymezením, dokud to nebude nutné v budoucím případě, jenž by je zahrnoval, nicméně přesto se rozhodl nabídnout svou perspektivu, která zahrnovala mezi federální svobody a výsady množství práv, jako je “právo být chráněn implicitními garancemi Ústavy”, právo na ochranu ze strany vlády, právo svobodného přístupu do přístavů, ochranu života, svobody a majetku na mořích nebo v zahraničí, právo pokojně se shromažďovat či právo petiční.³⁶⁰ Poslední dvě jsou samozřejmě právy, chráněnými prvním dodatkem Ústavy. Nabízí se proto konstatování, že mezi federálními svobodami nebo výsadami, které státy nesmí omezovat, jsou také práva, obsažená v *Bill of Rights*. V tomto rozsahu jde o *dictum*, avšak je pravdou, že skutečně nic z celého Millerova odůvodnění nezapovídá inkorporaci *Bill of Rights* vůči státům; naopak, Miller sám k ní v nezávazné části dává prostor.³⁶¹ Přesto bývá verdikt z jatečních případů často kritizován jako rozhodnutí, které prakticky zneutralizovalo

³⁵⁷ *Slaughter-House Cases*, 83 U.S. 36 (1872)

³⁵⁸ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 258.

³⁵⁹ *Ibid.*

³⁶⁰ *Slaughter-House Cases*, 83 U.S. 36 (1872)

³⁶¹ LASH, Kurt T.: *The Privileges or Immunities Clause and Unenumerated Rights*. Law & Liberty [online]. 21.3.2019 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://lawliberty.org/the-privileges-or-immunities-clause-and-unenumerated-rights/>

klauzuli o svobodách nebo výsadách a slovy Clarence Thomase ji “připravilo o veškerý význam”.³⁶² Dle profesora Curtise soud v jatečních případech “zvrátil jeden z hlavních znárodnujících výsledků občanské války”, když zanechal ochranu svobod a výsad občanů *států* v rukou samotných států.³⁶³ Do jaké míry tomu tak skutečně bylo, záleží na interpretaci klauzule o svobodách a výsadách čtvrtého článku a svobod nebo výsad čtrnáctého dodatku. Případem, který dočasně učinil přítrž teorii o inkorporaci *Bill of Rights*, ovšem byla kauza, jež přišla o dva roky později: *Spojené státy v. Cruikshank*. Po masakru v New Orleans v roce 1866 se Louisiana stala v roce 1873 centrem další krvavé události, ke které došlo ve městě Colfax, kde byly během shromáždění zavražděny desítky černošských obyvatel.³⁶⁴ Pachatelé, mezi nimiž figurovalo i množství členů nechvalně známého Ku-Klux Klanu, byli obviněni z porušení zákona z roku 1870 (tzv. *Enforcement Act*)³⁶⁵-mimo jiné pro porušení práv propuštěnců na pokojné shromažďování a držení zbraní-a odsouzení.³⁶⁶ Nejvyšší soud pod předsednictvím Morrisona Waitea však odsuzující rozsudky zrušil, když judikoval, že právo shromažďovací a petiční “nebylo zamýšleno jako omezení pravomocí státních vlád vůči jejich vlastním občanům”, ale jako “operující pouze na úrovni národní vlády”, stejně jako právo držet zbraň.³⁶⁷ Waite se v jím sepsaném většinovém stanovisku odvolává na precedenty z *Barron v. Baltimore* a *Slaughter-House Cases* (nutno podotknout, že navzdory tomu, že soudce Miller uvádí přesně totéž právo-právo shromažďovací-jako jedno z možných práv, chráněných jako svobody a výsady občanů Spojených států), klauzulí o svobodách nebo výsadách, o níž bylo hovořeno jako o prostředku inkorporace práv, mezi které patří i ta v rámci prvního a druhého dodatku, se však vůbec nezabývá. Namísto toho věnuje pozornost klauzulím o řádném procesu a stejné ochraně zákona, které Waite uznává jako ochranu proti jednotlivým státům, nejde však dle něho o ochranu proti soukromým subjektům:

³⁶² *Saenz v. Roe*, 526 U.S. 489 (1999)

³⁶³ CURTIS, Michael Kent, *op. cit.*, s. 177.

³⁶⁴ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 266.

³⁶⁵ *Enforcement Act* z roku 1870 byl prvním ze série tří zákonů, přijatých Kongresem v letech 1870-1871, jejichž cílem bylo prosazení ochrany ústavních práv černošského obyvatelstva a boj proti teroru, rozpoutanému proti němu zejména ze strany Ku-Klux Klanu, zažívajícího v těchto letech vzestup.

³⁶⁶ LASH, Kurt T., *op. cit.*, s. 266.

³⁶⁷ *United States v. Cruikshank*, 92 U.S. 542 (1875)

“[...] toto ustanovení [...] nepřidává nic na právech, která mají v rámci Ústavy občané proti sobě navzájem.”³⁶⁸

V tomto směru verdikt z případu *Cruikshank* připravil prostor pro rozhodnutí, jež přišlo o osm let později v sérii případů, známých jako *Civil Rights Cases*. Z iniciativy senátora Charlese Sumnera vzešel v roce 1875 další zákon o občanských právech, zakazující diskriminaci na základě rasy, barvy pleti či předchozího otroctví ve veřejných zařízeních (*public accommodations*), jakými byly např. hotely, restaurace nebo divadla pod hrozbou uvěznění či peněžitého trestu.³⁶⁹ Zákon tak nově již nesměřoval vůči státům, nýbrž proti soukromým subjektům. V *Civil Rights Cases* však Nejvyšší soud rozhodl, že tato ustanovení zákona jsou protiústavní, jelikož čtrnáctý dodatek nesvěřuje Kongresu pravomoc přijmout zákon, který by byl cílen na jednotlivce; je nutné, aby zákon byl “ve své povaze nápravný a byl určen k ochraně proti státním regulacím nebo postupům”.³⁷⁰ Stejně tak soud odmítl, že by diskriminace ve veřejných zařízeních byla porušením dodatku třináctého, který, jak soudce Bradley uvádí ve většinovém stanovisku, umožňuje Kongresu jednat “pouze ve vztahu k otroctví a jeho souvislostem”.³⁷¹ Doktrína neaplikovatelnosti čtrnáctého dodatku na soukromé subjekty nebyla dosud zvrácena, ve sporu *Shelley v. Kraemer* z roku 1948 ale soud shledal, že vynucování *soukromého* opatření, diskriminujícího na základě rasy, státními soudy, lze chápat jako jednání státu a proto zahrnutelné pod přezkum v rámci stejné ochrany čtrnáctého dodatku.³⁷²

Poté, co případ *Cruikshank* odsunul s ohledem na inkorporaci *Bill of Rights* klauzuli o svobodách nebo výsadách do pozadí, panoval stav, stvrzený Nejvyšším soudem, po několik dekad. Změna v otázce inkorporace nastala během první poloviny dvacátého století. Nebyla ovšem důsledkem jednoho přelomového verdiktu, který by shledal souhrnně všech prvních osm dodatků *Bill of Rights* za aplikovatelné vůči státům a nestalo se tak ani prostřednictvím klauzule o svobodách nebo výsadách. Vývoj, k jakému v oblasti inkorporace došlo, bývá označován jako inkorporace selektivní (*selective incorporation*). Podstatou selektivní inkorporace je posuzování jednotlivých klauzulí dodatků *Bill of Rights* separátně, nikoli jako celku a následné rozhodování, zdali daná klauzule je

³⁶⁸ *United States v. Cruikshank*, 92 U.S. 542 (1875)

³⁶⁹ Civil Rights Act (1875)

³⁷⁰ *Civil Rights Cases*, 109 U.S. 3 (1883)

³⁷¹ *Civil Rights Cases*, 109 U.S. 3 (1883)

³⁷² *Shelley v. Kraemer*, 334 U.S. 1 (1948)

natolik “zásadní”, že byla inkorporována skrze čtrnáctý dodatek vůči státům či nikoli.³⁷³ V roce 1925 dospěl před Nejvyšší soud případ *Gitlow v. New York*, v němž soud řešil, zda Benjamin Gitlow, socialista, odsouzený za obhajobu svržení vlády Spojených států podle státního zákona, nebyl odsouzen v rozporu s prvním a čtrnáctým dodatkem. Většina dospěla k závěru, že nikoli, neboť Gitlowův projev spadal dle ní mimo ochranu svobody projevu, poskytovanou prvním dodatkem. S ohledem na čtrnáctý dodatek je však podstatnější druhý závěr, který soud v kauze *Gitlow* dovodil; totiž že svoboda projevu prvního dodatku je inkorporována prostřednictvím dodatku čtrnáctého vůči jednotlivým státům, konkrétně skrze klauzuli o řádném procesu. Soudce Sanford uvádí ve většinovém stanovisku následující:

“[...] ‘svoboda’, chráněná čtrnáctým dodatkem zahrnuje svobodu projevu a tisku [...] Pro nynější účely předpokládáme, že svoboda projevu a tisku, chráněné prvním dodatkem, jsou mezi základními osobními právy a ‘svobodami’, chráněnými klauzulí o řádném procesu čtrnáctého dodatku před porušováním ze strany států.”³⁷⁴

První klauzulí, inkorporovanou proti státům prostřednictvím klauzule o řádném procesu, byla klauzule pátého dodatku o zákazu odnětí soukromého majetku bez spravedlivé náhrady.³⁷⁵ Roku 1908 v případě *Twining v. New Jersey* poté soud rozvinul teorii inkorporace, postavené na řádném procesu:

“Je možné, že některá z osobních práv, chráněných prvními osmi dodatky [...] jsou také chráněna proti jednání států, protože jejich odepření by bylo odepřením řádného procesu. Pokud ano [...] pak proto, že jsou takové povahy, že jsou zahrnuty v koncepci řádného procesu.”³⁷⁶

Rozhodnutí v *Gitlow v. New York* na tento model přímo navázalo a určilo směr, jakým se inkorporace *Bill of Rights* ubírala. Na základě klauzule o řádném procesu počaly být postupně vůči státům inkorporovány další garance *Bill of Rights* jako svoboda vyznání³⁷⁷, shromažďování³⁷⁸ nebo

³⁷³ AMAR, Akhil: The Bill of Rights and the Fourteenth Amendment. The Yale Law Journal [online]. 1992, Vol. 101, op. cit., s. 1196 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/1040/

³⁷⁴ *Gitlow v. New York*, 268 U.S. 652 (1925)

³⁷⁵ *Chicago, Burlington & Quincy Railroad Co. v. City of Chicago*, 166 U.S. 226 (1897)

³⁷⁶ *Twining v. New Jersey*, 211 U.S. 78 (1908)

³⁷⁷ *Cantwell v. Connecticut*, 310 U.S. 296 (1940)

³⁷⁸ *De Jonge v. Oregon*, 299 U.S. 353 (1937)

právo na soud nestrannou porotou v trestním řízení.³⁷⁹ Metoda selektivní inkorporace prostřednictvím klauzule o řádném procesu na Nejvyšším soudu převládla, objevily se ale i jiné náhledy na otázku prosazování *Bill of Rights* čtrnáctým dodatkem na státní úroveň. Soudce Felix Frankfurter kupříkladu odmítal inkorporaci jako takovou; dle Frankfurtera historické materiály “přesvědčivě dokazují, že Kongres a členové legislativ ratifikujících států neuvažovali o čtrnáctém dodatku jako o zkratce pro inkorporaci prvních osmi dodatků”.³⁸⁰ Frankfurterovým protipólem byl na Nejvyšším soudu Hugo Black, naopak prosazující “úplnou inkorporaci”, tedy nejen těch klauzulí, které byly inkorporovány na základě inkorporace selektivní, ale paušálně všech, které prvních osm dodatků *Bill of Rights* obsahuje.³⁸¹

Vize Frankfurtera a Blacka se napřímo střetly v případě *Adamson v. Kalifornie*, kde soud posuzoval soulad kalifornského zákona s klauzulí o zákazu sebeobviňování pátého dodatku. Frankfurter zaznamenal v této kauze dílčí vítězství, když Nejvyšší soud shledal, že dotčená klauzule není inkorporována skrze čtrnáctý dodatek vůči státům. V souhlasném stanovisku Frankfurter ostře kritizuje teorii inkorporace na bázi klauzule o řádném procesu, o níž hovoří jako o “ignorující historický význam spojení ‘řádný proces’” a “vedoucí nevyhnutelně k pokřivené konstrukci konkrétních ustanovení *Bill of Rights*”.³⁸² Black, “architekt teorie inkorporace”³⁸³, naproti tomu v obsáhlém disentu interpretuje historické podklady jako “přesvědčivě dokládající” správnost teze o kompletní inkorporaci *Bill of Rights*, která však zároveň nemá být postavena na klauzuli o řádném procesu a přirozenoprávní teorii, odmítnuté většinou v jatečných případech jako “podrobnější veškerou státní legislativu kontinuální cenzuře tohoto soudu za účelem určení, zda je v souladu s názorem soudu na ‘přirozené’ právo a spravedlnost.”³⁸⁴ Jak ukázala následující léta, ani Frankfurter, ani Black se nedočkali naplnění svých představ o (ne)inkorporaci *Bill of Rights*. Namísto toho se soud vydal cestou doktríny selektivní inkorporace skrze klauzuli o řádném procesu, která ve

³⁷⁹ *Duncan v. Louisiana*, 391 U.S. 145 (1968)

³⁸⁰ *Bartkus v. Illinois*, 359 U.S. 121 (1959)

³⁸¹ AMAR, Akhil: The Bill of Rights and the Fourteenth Amendment. The Yale Law Journal [online]. 1992, Vol. 101, *op. cit.*, s. 1196 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/1040/

³⁸² *Adamson v. California*, 332 U.S. 46 (1947)

³⁸³ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 157.

³⁸⁴ *Adamson v. California*, 332 U.S. 46 (1947)

výsledku přinesla prosazení drtivé většiny klauzulí prvních osmi dodatků proti státům³⁸⁵ a tento model přetrvává až do dnešních dní, kdy je inkorporace obecně akceptována; jediným ze současných soudců Nejvyššího soudu, volajícím výrazně po odmítnutí inkorporace na podkladě řádného procesu a naopak její prosazení skrze klauzuli o svobodách nebo výsadách, zůstává Clarence Thomas.³⁸⁶

4.2. Vzestup doktríny substantivního řádného procesu

Inkorporace *Bill of Rights* nebyla jediným důležitým fenoménem, pro který Nejvyšší soud našel právní základ v klauzuli o řádném procesu. Na konci devatenáctého století se totiž počala formovat doktrína, jež vešla ve známost jako řádný proces *substantivní*. Stejně jako v případě inkorporace, i substantivní řádný proces byl produktem judikatury Nejvyššího soudu. Koncept substantivního rozměru klauzule o řádném procesu představuje odchýlení od ryze procedurálního chápání pojmu řádného procesu, vnímajícího tento pojem jako procesní záruku, vyžadující pouze, aby v případě zbavení života, svobody nebo majetku byla dodržena veškerá procedurální pravidla.³⁸⁷ Jak podotýká profesor John Hart Ely, nelze se “vyhnout faktu, že slovo ‚řádny‘ je následováno slovem ‚proces‘”, přičemž neexistuje “žádný důkaz, že slovo ‚proces‘ znamenalo [v době ratifikace] něco jiného, než znamená nyní”.³⁸⁸ Oproti tomuto pojetí substantivní řádný proces identifikuje a ztělesňuje samotná práva, chráněná před státními zásahy, neboli, jak judikoval Nejvyšší soud,

*“některá z osobních práv [...] jsou také chráněna proti jednání států, protože jejich odepření by bylo odepřením řádného procesu.”*³⁸⁹

Koncepce substantivního obsahu “řádného procesu” si s postupem času získala enormní vliv a sloužila jako ochrana Ústavou nevyčtených práv, obsažených dle zastánců této teorie pod pojmem “svobody”, jíž nelze nikoho bez řádného procesu zbavit. O to paradoxněji poté působí fakt, že vůbec první užití této doktríny přišlo ze strany Nejvyššího soudu v případě Dreda Scotta, když předseda Taney “vložit” do procedurálního ustanovení pátého dodatku substanci v podobě práva na

³⁸⁵ AMAR, Akhil: The Bill of Rights and the Fourteenth Amendment. The Yale Law Journal [online]. 1992, Vol. 101, *op. cit.*, s. 1263-1264 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/1040/

³⁸⁶ *Ramos v. Louisiana*, 590 U.S. ____ (2020)

³⁸⁷ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D, *op. cit.*, s. 276.

³⁸⁸ ELY, John Hart. *Democracy and Distrust: a Theory of Judicial Review*. Cambridge: Harvard University Press, 2002, s. 18.

³⁸⁹ *Twining v. New Jersey*, 211 U.S. 78 (1908)

vlastnictví otroků a jejich přivedení do teritorií Spojených států.³⁹⁰ Během posledního desetiletí devatenáctého století zažil substantivní řádný proces obrození, spočívající v novém způsobu jeho uplatňování. Oblastí, v níž našel substantivní řádný proces nové využití, byla ekonomika, v níž se po občanské válce střetávaly koncepce státní regulace a volnotržní doktríny *laissez faire*.³⁹¹ Právě ve prospěch druhé z uvedených alternativ začal Nejvyšší soud v zájmu ochrany “smluvní svobody” shledávat konzistentně státní zásahy do hospodářství (jako např. omezení pracovní doby či minimální mzdu) za odporující požadavku řádného procesu; omezení smluvní svobody soud vykládal jako popření svobody, představující substantivní součást klauzule o řádném procesu, aplikovatelné díky pátému a čtrnáctému dodatku jak na federální, tak státní úrovni.³⁹² Toto období v dějinách Nejvyššího soudu je nazýváno jako “éra *Lochner*”³⁹³; pojmenování vzešlo z klíčové kauzy *Lochner v. New York*, rozhodnuté v roce 1905, jež se stala symbolem několika desetiletí, během nichž byl soud hlavní bariérou proti státním ekonomickým regulacím. *Lochner* však nebyl prvním případem, ve kterém Nejvyšší soud zasáhl pomocí doktríny substantivního řádného procesu na ochranu svobodného podnikání a obchodu. Ještě v roce 1897 vynesl soud verdikt ve sporu *Allgeyer v. Louisiana*, v němž posuzoval ústavnost louisianského zákona, zakazujícího pod hrozbou pokuty vstupovat do smluvního vztahu s pojišťovny, nedodržujícími státní zákony, konkrétně sídlícími mimo stát Louisiana a zároveň nemajícími v Louisianě autorizovaného pojišťovacího agenta. Fakticky tak stát zakazoval kontrakty s mimostátními pojišťovacími společnostmi. Nejvyšší soud jednomyslně shledal tuto regulaci za protiústavní s odvoláním na klauzuli o řádném procesu čtrnáctého dodatku:

*“Jednání [...] shledáváme jako náležité, takové, které mohli odpůrci svobodně vykonat a kterému státní legislativa neměla právo zabránit [...] Odepřít občanům takové právo bez řádného procesu je protizákonné. Dotčený zákon není řádným procesem, protože zakazuje jednání, na které měli odpůrci v rámci federální Ústavy právo.”*³⁹⁴

Svoboda, o níž klauzule hovoří, dle soudce Peckhama, autora stanoviska soudu, neznamená pouze “fyzické omezení osoby”, ale zahrnuje mimo jiné i svobodu “uzavírat smlouvy”, do níž v tomto

³⁹⁰ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 31.

³⁹¹ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 405.

³⁹² SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 406.

³⁹³ BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D., *op. cit.*, s. 284.

³⁹⁴ *Allgeyer v. Louisiana*, 165 U.S. 578 (1897)

případě stát nezákonně zasáhl; meze státní moci v této oblasti pak bude třeba posuzovat “případ od případu”.³⁹⁵ Stejně jako v případě Rogera Taneyho ale i odůvodnění soudce Peckhama nedostatečně vysvětluje *odkud* dovozuje, že pojmy “svoboda” a “řádný proces” mají substantivní význam a zahrnují konkrétně smluvní svobodu.³⁹⁶ Když vzpomeneme na soudce Millera a jeho odmítnutí role “cenzora zákonodárství států” a substantivního pojetí řádného procesu v jatečních případech, vidíme na straně soudu razantní obrat.

Jeden z nejproslulejších případů, který bývá uváděn jako typický příklad soudního aktivismu, přisvojujícího si moc přetvářet Ústavu³⁹⁷, však přišel na počátku nového století s kauzou *Lochner*. Stát New York přijal zákon, limitující pracovní dobu zaměstnanců pekáren, maximální doba nesměla překročit deset hodin denně nebo šedesát hodin týdně. *Lochner*, vlastník pekárny, tento zákaz porušil a byl potrestán pokutou. Většinové stanovisko Nejvyššího soudu, ke kterému kauza nakonec dospěla, sepsal opět soudce Rufus Peckham. V něm nejprve uznává existenci tzv. policejních pravomocí jednotlivých států (*police powers*), avšak výkon této pravomoci nesmí být “nerozumným, zbytečným nebo arbitrárním zásahem do práva jednotlivce na osobní svobodu”, k níž patří i “obecná smluvní svoboda”, chráněná čtrnáctým dodatkem.³⁹⁸ Dle soudu byl limit policejních pravomocí v *Lochnerově* případě “dosažen a překročen”, neboť “neexistuje rozumný základ” pro shledání daného zákona za “potřebný či vhodný”;

*“Pokud člověk pracuje deset hodin denně, je to v pořádku, ale pokud je to deset a půl nebo jedenáct, jeho zdraví je ohroženo a jeho chléb může být nezdravý a proto by neměl mít povoleno takto pracovat. Toto je dle našeho mínění nerozumné a zcela arbitrární.”*³⁹⁹

Většina tedy shledala, že za jistých okolností mohou být podobné regulace ústavně konformní, avšak nikoli v tomto konkrétním případě.⁴⁰⁰ Soudci Harlan, White, Day a Holmes disentovali; a bylo to právě odlišné stanovisko jednoho z velikánů Nejvyššího soudu Olivera Wendella Holmese mladšího, které se i přes svou stručnost proslavilo (někdejší soudce Nejvyššího soudu John Paul

³⁹⁵ *Allgeyer v. Louisiana*, 165 U.S. 578 (1897)

³⁹⁶ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 44.

³⁹⁷ *Ibid.*

³⁹⁸ *Lochner v. New York*, 198 U.S. 45 (1905)

³⁹⁹ *Lochner v. New York*, 198 U.S. 45 (1905)

⁴⁰⁰ O tři roky později rozhodl kupříkladu Nejvyšší soud, že zákonné limity pracovní doby žen jsou ústavně konformní, jelikož fyzická konstituce žen a jejich úloha jako matek opravňují stát k přijetí příslušných regulací (*Muller v. Oregon*, 208 U.S. 412 (1908)).

Stevens ho dokonce označil za “nejvlivnější” v dějinách soudu⁴⁰¹):

“Tento případ byl rozhodnut na základě ekonomické teorie, kterou velká část země nepřijímá. Pokud by otázkou bylo, zda souhlasím s onou teorií, hlouběji a dlouze bych si ji prostudoval než bych se rozhodl. Avšak toto nepovažuji za svou povinnost, protože silně věřím, že můj souhlas či nesouhlas nemá co dočinění s právem většiny vtělit její názory do zákona. [...] Čtrnáctý dodatek neuzákonil Společenskou statiku pana Herberta Spencera. [...] Cílem Ústavy není ztělesňovat konkrétní ekonomickou teorii [...].”⁴⁰²

Holmes napadá většinové stanovisko jako uzurpující si pravomoc rozhodovat o ekonomických otázkách států na podkladu ohýbání textu čtrnáctého dodatku. Neodmítl ovšem doktrínu substantivního řádného procesu jako takovou, když následně přiznal existenci určitých implicitních principů, vycházejících z amerických tradic a nepotřebujících výslovné zmínění v Ústavě k tomu, aby byly aplikovatelné:

“Domnívám se, že slovo svoboda ve čtrnáctém dodatku je překrucováno, když je chápáno jako bránící přirozenému výsledku dominantního názoru, ledaže by bylo možné říci, že racionální a spravedlivý člověk by nutně musel uznat, že navržený zákon by omezoval základní principy tak, jak byly chápány tradicemi našeho lidu a práva.”⁴⁰³

Holmes tak prakticky vychází ze stejné premisy jako pětičlenná většina; že existují nepsané principy, založené na tradicích “lidu a práva”, které mohou sloužit jako důvod pro shledání určité právní úpravy jako protiústavní, rozchází se s ní však v definici těchto principů.⁴⁰⁴

Na kauzu *Lochner* navázaly v prvních třech dekádách dvacátého století další případy, v nichž se soud držel stejného vzorce a jako protiústavní shledal téměř 200 státních a federálních zákonů⁴⁰⁵, mezi kterými byl např. federální zákaz smluv, v nichž zaměstnavatel podmiňoval přijetí zaměstnance jeho neúčastí v odborech⁴⁰⁶, federální Keating-Owenův zákon, zakazující obchod se

⁴⁰¹ KAPLAN, David A.: *The Most Dangerous Branch: Inside the Supreme Court in the Age of Trump*. New York: Broadway Books, 2018, s. 169.

⁴⁰² *Lochner v. New York*, 198 U.S. 45 (1905)

⁴⁰³ *Lochner v. New York*, 198 U.S. 45 (1905)

⁴⁰⁴ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 45.

⁴⁰⁵ KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 169.

⁴⁰⁶ *Adair v. United States*, 208 U.S. 161 (1908)

zbožím, vyrobeným dětmi mladšími čtrnácti let⁴⁰⁷ či zákon o minimální mzdě žen a dětí ve Washingtonu D.C.⁴⁰⁸ Konec éry *Lochner* přišel až s nástupem prezidenta F. D. Roosevelta a jeho Nového údělu (*New Deal*), programu, zaměřeného naopak na státní intervenci do ekonomiky za účelem boje s vypuknuvší Velkou hospodářskou krizí. Soudy počaly zvažovat ve svých rozhodnutích sociální a ekonomické faktory za účelem posuzování ospravedlnitelnosti ekonomických regulací a interpretace čtrnáctého dodatku doznala v této rovině změnu v podobě nového výkladového “realismu”.⁴⁰⁹ Obrat se odrazil i na Nejvyšším soudu, který v roce 1937 v kauze *West Coast Hotel Co. v. Parrish*⁴¹⁰ odmítl zrušit washingtonský zákon o minimální mzdě žen, čímž zvrátil precedent z případu *Adkins*. Toto rozhodnutí znamenalo definitivní konec lochnerovské etapy a s jejím koncem skončilo i působení doktríny substantivního řádného procesu ve službách ekonomické svobody.⁴¹¹ Doktrína jako taková však přežila a s jejím pozdějším návratem již nešlo o nástroj ochrany “smluvní svobody”, nýbrž základ pro občanská práva zcela nového typu, která si ovšem z hlediska kontroverznosti s érou *Lochner* dozajista v ničem nezdala.

4. 3. Éra Warrenova soudu: segregace a volební právo

Rasová segregace byla fenoménem, který nadále i po skončení údobí rekonstrukce přetrvával v mnoha státech Unie. Dřívější “černé zákoníky” nahradily na státní a místní úrovni tzv. zákony Jima Crowa (*Jim Crow laws*), které poskytovaly segregaci právní rámec a zejména ve státech bývalé Konfederace ukotvovaly diskriminaci v nejrůznějších oblastech společenského života, jako bylo užívání veřejných prostranství, hromadné dopravy či oddělené školy.⁴¹² Vedle těchto segregáčnických zákonů rovněž platily zákazy rasově smíšených manželství či dokonce společného soužití mezi odlišnými rasami.⁴¹³ Otázka manželství byla jednou z těch, jichž se zákonodárci 39. Kongresu

⁴⁰⁷ *Hammer v. Dagenhart*, 247 U.S. 251 (1918)

⁴⁰⁸ *Adkins v. Children's Hospital*, 261 U.S. 525 (1923)

⁴⁰⁹ CUSHMAN, Robert Eugene: *The Social and Economic Interpretation of the Fourteenth Amendment*. Michigan Law Review [online]. 1922, Vol. 20, No. 7, s. 754 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1278337?origin=crossref&seq=18#metadata_info_tab_contents

⁴¹⁰ Pro rozhodnutí v tomto případě se vžilo označení “obrat v čase, který zachránil devítku” (*the switch in time that saved nine*); poté, co Nejvyšší soud několikrát zastavil prezidentovy snahy o implementaci částí Nového údělu, oznámil Roosevelt záměr rozšířit počet míst na soudu (*court packing*) za účelem získání většiny, nakloněné jeho politice. Verdikt v kauze *Parrish* měl být údajně snahou soudu usmířit si prezidenta a zabránit jeho soudní reformě.

⁴¹¹ KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 170.

⁴¹² KUST, Jan, *op. cit.*, s. 90.

⁴¹³ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 115.

během debat o zákonu o občanských právech i čtrnáctém dodatku dotkli; jejich dominantní přesvědčení bylo takové, že zákazy smíšených manželství *nejsou* v rozporu s klauzulí o stejné ochraně zákona.⁴¹⁴ I tam, kde smíšená manželství nebyla protizákonná, je však veřejné mínění bralo historicky jako stigma, znak “bezpečnosti”⁴¹⁵, což dokládá i negativní postoj abolicionistů k partnerství kongresmana Stevense s ženou černé pleti.⁴¹⁶ Manželství nadto dle kongresmana Moultona nebylo “občanským právem”, nýbrž právem “sociálním” a nešlo o “smlouvu” ve smyslu zákona o občanských právech⁴¹⁷; stejný názor zastávali i Fessenden s Trumbullem, kteří v debatě se senátorem Johnsonem popírali, že by zákon znamenal zneplatnění zákonů o zákazu smíšených manželství.⁴¹⁸ Důvodem, proč podobné zákony nebyly v tehdejší době vnímány jako odepření “stejně ochrany” byl fakt, že byly aplikovány “stejně”; neboli, slovy senátora Fessendena, “černý muž má stejné právo vzít si bílou ženu, jaké má bílý muž vzít si černou ženu”,⁴¹⁹ tedy ve skutečnosti žádné, nicméně nominálně neexistuje nepřipustné znevýhodnění. K tomuto závěru se přihlásil i Nejvyšší soud v roce 1883, kdy rozhodl, že alabamský zákon, zakazující smíšená manželství, neporušuje klauzuli o stejné ochraně čtrnáctého dodatku, jelikož v zákoně není obsažena “jakákoli diskriminace proti ani jedné z ras”, když zákon “aplikuje stejnou saknci na oba pachatele, bílého i černého”.⁴²⁰ Doktrína, která si získala název “oddělení, ale rovni” (*separate but equal*), byla poté naplno soudem rozvinuta v klíčovém sporu *Plessy v. Ferguson*. Homer Plessy byl muž smíšené rasy, který byl však dle louisianského zákona považován za černého a jako takový byl nucen cestovat ve vlaku ve vagónu pro osoby černé pleti. Plessyho argumentace před Nejvyšším soudem se zakládala na tom, že rasová segregace ho označuje “odznakem inferiority” a odpírá ústavní práva garantovaná třináctým a čtrnáctým dodatkem.⁴²¹ Nejvyšší soud však rozhodl v Plessyho neprospěch, když shledal, že pokud je louisianský zákon “odznakem inferiority”, pak “jen proto, že barevná rasa se rozhodla ho takto vykládat” a ačkoli cílem čtrnáctého dodatku “bylo

⁴¹⁴ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 109.

⁴¹⁵ DE TOCQUEVILLE, Alexis, *op. cit.*, s. 330.

⁴¹⁶ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 193.

⁴¹⁷ Congressional Globe, House of Representatives, 1st Sess., 39th Cong. 632. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage>

⁴¹⁸ Congressional Globe, Senate, 1st Sess., 39th Cong. 505. In: The Library of Congress [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llcg&fileName=070/llcg070.db&recNum=610>

⁴¹⁹ Ibid.

⁴²⁰ *Pace v. Alabama*, 106 U.S. 583 (1883)

⁴²¹ *Plessy v. Ferguson*, 163 U.S. 537 (1896)

nepochybně vynucovat absolutní rovnost ras před zákonem”, dodatek nelze chápat jako “vynucující společenskou rovnost” a “rušící rozlišování na základě barvy pleti”.⁴²²

“Zákony umožňující a dokonce vyžadující oddělení [...] nenaznačují nezbytně podřadnost jedné rasy vůči druhé[...]. Co se rozporu s čtrnáctým dodatkem týče, případ se zužuje na otázku, zdali je louisianský zákon rozumnou regulací [...] nemůžeme říci, že zákon, schvalující, či dokonce vyžadující oddělení dvou ras ve veřejné dopravě je nerozumný [...].”⁴²³

Jediným disentuujícím byl soudce John Marshall Harlan. Jeho nesouhlasné stanovisko se stejně jako Harlan sám, zapsalo-zejména díky formulaci o “barvoslepé Ústavě” (*color-blind Constitution*) do dějin⁴²⁴:

“[...] z pohledu ústavy, z pohledu práva, neexistuje v této zemi nadřazená, dominantní, vládnoucí třída občanů. Nejsou zde žádné kasty. Naše ústava je barvoslepá a nezná ani netoleruje třídy mezi občany.”⁴²⁵

Harlan tak odmítl politiku “oddělení, ale rovni”, jež byla založena na zdánlivé rovnosti v omezení pro všechny rasy a formálně “stejně” kvalitě oddělených služeb, avšak ve skutečnosti byla zástěrkou pro rasovou diskriminaci⁴²⁶ a dle Harlana zároveň představovala porušení rovné ochrany, vyžadované čtrnáctým dodatkem. Ona “rovnost v oddělení” zůstala platnou doktrínou až do padesátých let dvacátého století. Roku 1953 nahradil zesnulého Freda Vinsona na postu předsedy Nejvyššího soudu Earl Warren. Období Warrenova soudu představuje významný milník v amerických právních dějinách a přineslo s sebou množství zlomových verdiktů, podněcujících až revoluční vývoj v občanských právech.⁴²⁷ Pod Warrenovým předsednictvím se soud stal klíčovým spojencem progresivní části společnosti proti konzervativně založeným zákonodárným sborům a mnohá z jeho rozhodnutí vzbudila nevoli mezi zastánci originalistického výkladového proudu, akcentujícího soudcovskou zdrženlivost; Robert Bork například kriticky charakterizoval Warrenův

⁴²² *Plessy v. Ferguson*, 163 U.S. 537 (1896)

⁴²³ *Plessy v. Ferguson*, 163 U.S. 537 (1896)

⁴²⁴ Soudce Harlan se proslavil jako “velký disentér” na soudu (*Great dissenter*), přezdívku si vysloužil díky svým početným odlišným stanoviskům zejména v případech, dotýkajících se rovnosti a občanských práv.

⁴²⁵ *Plessy v. Ferguson*, 163 U.S. 537 (1896)

⁴²⁶ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 404.

⁴²⁷ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 413.

soud jako soud, který si “osvojil politickou roli”.⁴²⁸ V oblasti segregace přišlo přelomové rozhodnutí v roce 1954 ve slavné kauze *Brown v. Board of Education*. Žalobci v případě *Brown* napadli politiku segregovaných škol v Kansasu s odkazem na klauzuli o stejné ochraně zákona čtrnáctého dodatku. Stanovisko soudu, sepsané předsedou Warrenem, bylo jednomyslné: segregace ve školství porušuje čtrnáctý dodatek. Warren však neposkytl detailní právní analýzu, o kterou by verdikt opřel, jeho odůvodnění stálo více na sociologicko-psychologické bázi:

*“Segregace bílých a barevných dětí ve veřejných školách má škodlivý dopad na barevné děti. Tento dopad je o to větší, když je posvěcen zákonem, jelikož politika oddělení ras bývá obvykle interpretována jako naznačující inferioritu černošské skupiny. Tento pocit inferiority ovlivňuje motivaci dětí ke vzdělávání. [...] Docházíme k závěru, že doktrína 'oddělení, ale rovni' nemá ve veřejném školství místo. Oddělená vzdělávací zařízení jsou nutně nerovná. Proto shledáváme, že žalobci [...] byli zbaveni stejné ochrany zákona, garantované čtrnáctým dodatkem.”*⁴²⁹

Brown se tak stal případem, který oficiálně zvrátil doktrínu *separate but equal* ve vztahu k vzdělávacímu systému. Na to, zda soud postavil toto morálně nepochybně správné rozhodnutí rovněž na správné právní bázi a odůvodnění, však neexistuje jednotný názor; Robert Bork vidí kauzu jako “velké a správné rozhodnutí”, podpořené však “velmi slabým odůvodněním”⁴³⁰, profesor Raoul Berger pak vidí samotné rozhodnutí jako nepodpořené textem a historií čtrnáctého dodatku.⁴³¹ Jacobus TenBroek vyjádřil přesvědčení, že soud si “spletl substantivní stejnou ochranu s kvalifikační stejnou ochranou”.⁴³² Charles L. Black naproti tomu uvádí, že “čtrnáctý dodatek přikazuje rovnost a segregace, tak jak je známa, znamená nerovnost”.⁴³³ Profesor Bickel, v době rozhodnutí asistent soudce Frankfurtera, vypracoval pro Frankfurtera memorandum, v němž uvádí, že je “nemožné dospět k závěru, že 39. Kongres zamýšlel zrušit segregaci”⁴³⁴, přičemž tvůrci čtrnáctého dodatku nezamýšleli zakázat segregaci, která byla “široce rozšířenou praktikou na

⁴²⁸ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 69.

⁴²⁹ *Brown v. Board of Education of Topeka*, 347 U.S. 483 (1954)

⁴³⁰ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 75.

⁴³¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 254.

⁴³² TENBROEK, Jacobus, *op. cit.*, s. 24.

⁴³³ BLACK, Charles L.: *The Lawfulness of the Segregation Decisions*. The Yale Law Journal [online]. 1960, Vol. 69, s. 428 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/2586/

⁴³⁴ BERGER, Raoul, *op. cit.* s., 133.

severu”.⁴³⁵ Bickel však později obhajoval verdikt jako rozhodnutí “založené na morálním a materiálním stavu národa v roce 1954, nikoli 1866”.⁴³⁶

Ačkoli Nejvyšší soud v kauze *Brown* hodnotí historické pozadí čtrnáctého dodatku ve vztahu k segregaci jako “neprůkazné”⁴³⁷, debaty zákonodárců 39. Kongresu na téma segregace indikují, že tento nesporně odpudivý institut zůstal mimo zamýšlený dosah čtrnáctého dodatku.⁴³⁸ Sumnerův zákon o občanských právech z roku 1875 obsahoval v původním znění ustanovení, rušící segregaci ve veřejných školách; tato část však byla po debatě zákonodárců ze zákona vyškrtána.⁴³⁹ Ještě v roce 1873 rozhodl Nejvyšší soud v jiné málo známé kauze *Railroad Company v. Brown*, že segregované vagóny ve vlacích jsou “diskriminací” a obejití zákonného požadavku nediskriminace na základě rasy, který Kongres připojil k zákonu, jímž uděloval jedné železniční společnosti zvláštní privilegia, argumentací, že pro černošské cestující byly-v duchu *separate but equal*-vyčleněny zvláštní oddělené vagóny, bylo “důvtipným pokusem vyhnout se dodržování zjevného významu požadavku”.⁴⁴⁰ Toto rozhodnutí se však netýkalo výkladu čtrnáctého dodatku, centrální otázkou bylo dodržení zákonné podmínky a náhrada újmy. Segregace rovněž panovala po dlouhá léta i ve Washingtonu D.C., nabízí se proto otázka, proč Kongres nezrušil segregaci na federálním území, nad nímž má výlučnou kontrolu, pokud čtrnáctým dodatkem dokázal desegregaci prosadit v jednotlivých státech navzdory hlasitým obavám o zachování federalismu v době rekonstrukce.⁴⁴¹

Segregace veřejných škol ve státech tak či onak skončila díky verdiktu v kauzách *Brown* a *Brown II*, kde soud navázal na obecné pravidlo konkrétními instrukcemi k desegregaci.⁴⁴² Konec segregovaných škol ve Washingtonu D.C. poté přinesl případ *Bolling v. Sharpe*. Soud se zde ovšem neopřel o klauzuli o stejné ochraně zákona, nýbrž o pátý dodatek a jeho klauzuli o řádném procesu a

⁴³⁵ BICKEL, Alexander M.: *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics*. Second Edition. New Haven: Yale University Press, 1986, s. 100.

⁴³⁶ BICKEL, Alexander M.: *The Original Understanding and the Segregation Decision*. Harvard Law Review [online]. 1955, Vol. 69, No. 1, *op. cit.*, s. 65 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/3972/

⁴³⁷ *Brown v. Board of Education of Topeka*, 347 U.S. 483 (1954)

⁴³⁸ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 115.

⁴³⁹ MCCONNELL, Michael W.: *The Originalist Case for Brown v. Board of Education*. Harvard Journal of Law and Public Policy [online]. 1995, Vol. 19, s. 459 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=12612&context=journal_articles

⁴⁴⁰ *Railroad Company v. Brown*, 84 U.S. 445 (1873)

⁴⁴¹ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 138.

⁴⁴² SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 431.

velmi extenzivní interpretací shledal, že ačkoli stejná ochrana zákona čtrnáctého dodatku se vztahuje jen na státní úroveň, nejsou koncepty stejné ochrany a řádného procesu “vzájemně neslučitelné” a diskriminace může být “natolik neospravedlnitelná, že představuje porušení řádného procesu”.⁴⁴³ *Bolling* tak byl případem tzv. “obrácené inkorporace”⁴⁴⁴, kdy ustanovení, zavazující původně pouze státy, bylo nově vztaženo i na federální úroveň. Díky sérii dalších rozhodnutí soudu, odkazujících na verdikt z kauzy *Brown*⁴⁴⁵, bylo dosaženo zrušení segregace i v dalších oblastech společenského života ve Spojených státech.⁴⁴⁶ K odstranění segregace v soukromé sféře přispěl zejména zákon o občanských právech z roku 1964 (*Civil Rights Act of 1964*). Šlo o velmi rozsáhlou úpravu o jedenácti částech, zahrnující i ochranu před diskriminací ve veřejných zařízeních či zaměstnání, a to nejen z rasových důvodů⁴⁴⁷; díky Nejvyššímu soudu poté tato přelomová legislativa obstála i po právní stránce.⁴⁴⁸

Éra Warrenova soudu přinesla v oblasti rasové rovnosti vedle konce segregace i další podstatné proměny, konkrétně ve sféře voleb a volebního práva. Zásadní otázkou bylo téma rozdělování volebních okrsků (*reapportionment*). Do roku 1962 zastával Nejvyšší soud názor, že upravování hranic volebních okrsků představuje politickou otázku, k jejímuž řešení nejsou federální soudy příslušné a nemohou ji tak přezkoumávat v rámci stejné ochrany čtrnáctého dodatku; namísto by případně byl zásah Kongresu na základě jeho vynucovací pravomoci.⁴⁴⁹ V případě *Baker v. Carr* byla tato doktrína překonána, když Nejvyšší soud poměrem 6-2 rozhodl, že rozdělování volebních okrsků je soudně přezkoumatelnou otázkou.⁴⁵⁰ Profesor Alexander Bickel charakterizoval kauzu *Baker* jako “otevírající prasklinu v soudní bráně, která neměla být v *Colegrove v. Green* zavřena”⁴⁵¹, varoval však zároveň před přílišnou ingerencí soudu do “politického houští”, kterým praxe

⁴⁴³ *Bolling v. Sharpe*, 347 U.S. 497 (1954)

⁴⁴⁴ LAWSON, Gary S., SEIDMAN, Guy I., NATELSON, Robert G.: *The Fiduciary Foundations of Federal Equal Protection*. Boston University Law Review [online]. 2014, Vol. 94, s. 417 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://www.bu.edu/bulawreview/files/2014/05/LAWSON.pdf>

⁴⁴⁵ BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 76.

⁴⁴⁶ Viz např. *New Orleans City Park Improvement Association v. Detiege*, 358 U.S. 54 (1958) či *Mayor and City Council of Baltimore City v. Dawson*, 350 U.S. 877 (1955).

⁴⁴⁷ Civil Rights Act (1964)

⁴⁴⁸ Viz např. *Heart of Atlanta Motel, Inc. v. United States*, 379 U.S. 241 (1964) či *Griggs v. Duke Power Co.*, 401 U.S. 424 (1971).

⁴⁴⁹ *Colegrove v. Green*, 328 U.S. 549 (1946)

⁴⁵⁰ *Baker v. Carr*, 369 U.S. 186 (1962)

⁴⁵¹ BICKEL, Alexander M., *op. cit.*, s. 195.

rozdělování okrsků je.⁴⁵² Bickelova slova se ukázala jako prorocká; na kauzu *Baker v. Carr* navázal o dva roky později spor *Reynolds v. Sims*, v němž soud shledal klauzuli o stejné ochraně čtrnáctého dodatku za vyžadující, aby volební okrsky pro státní zákonodárné sbory byly rozděleny na základě populace tak, aby každý hlas měl stejnou váhu (tzv. *one man, one vote* princip). Soudce John Marshall Harlan II ostře disentoval:

*“Rozvinutí této nové ‘ústavní’ doktríny ze strany soudu indikuje jak daleko-a jak nemoudře-tento soud zbloudil od příslušných hranic své pravomoci.”*⁴⁵³

Dle Harlana by Nejvyšší soud “ustavený jako soudní těleso, neměl být viděn jako útočiště pro reformní hnutí”⁴⁵⁴ a stanovisko většiny nemělo oporu v textu ani historii čtrnáctého dodatku:

*“Nejsm schopn pochopit naprostou lhostejnost soudu ke druhému oddílu, který výslovně uznává moc států odepřít či ‘jakkoli’ omezit právo obyvatel volit ‘členy zákonodárného sboru [státu]’ a jeho výslovného ustanovení o nápravě takového odepření nebo omezení. Rozsah druhého oddílu a jeho konkrétní odkaz na státní zákonodárné sbory vylučují tezi, že prvý oddíl byl zamýšlen dosáhnout výsledku, jakého dosáhl dnes soud.”*⁴⁵⁵

Nejvyšší soud samotný koneckonců již v roce 1875 v *Minor v. Happersett*-sporu o tom, zda čtrnáctý dodatek garantoval volební právo ženám-položil nabízející se otázku:

*“Pokud volební právo bylo jednou ze svobod nebo výsad [chráněných již čtrnáctým dodatkem], proč doplňovat Ústavu [patnáctým dodatkem], aby bylo zabráněno jeho odepření na základě rasy apod.?”*⁴⁵⁶

V každém případě soud pod předsednictvím Earla Warrena rozšířil dosah čtrnáctého dodatku i na volební otázky; v roce 1966 pak judikoval, že dodatek (konkrétně opět klauzule o stejné ochraně zákona) rovněž zapovídá podmiňování volebního práva zaplacením poplatku (*poll tax*).⁴⁵⁷ Výrazná

⁴⁵² BICKEL, Alexander M., *op. cit.*, s. 197.

⁴⁵³ *Reynolds v. Sims*, 377 U.S. 533 (1964)

⁴⁵⁴ *Reynolds v. Sims*, 377 U.S. 533 (1964)

⁴⁵⁵ *Reynolds v. Sims*, 377 U.S. 533 (1964)

⁴⁵⁶ *Minor v. Happersett*, 88 U.S. 162 (1874)

⁴⁵⁷ *Harper v. Virginia State Board of Elections*, 383 U.S. 663 (1966)

aktivita Warrenova soudu v této oblasti byla ale pouze předzvěstí rozhodnutí, která přišla v následujících letech a desetiletích.

4. 4. Čtrnáctý dodatek jako základ pro nová občanská práva

Ačkoli doktrína substantivního řádného procesu sloužila v první polovině dvacátého století primárně k ochraně ekonomické svobody a volného trhu, již během éry *Lochner* docházelo k jejímu užití i na neekonomická témata. V případě *Meyer v. Nebraska* shledal Nejvyšší soud za protiústavní zákon státu Nebraska, zakazující výuku jiného než anglického jazyka u dětí do osmého stupně; zákon dle soudu porušoval svobodu, chráněnou klauzulí o řádném procesu.⁴⁵⁸ V *Pierce v. Society of Sisters* pak ze stejného důvodu soud zrušil oregonský zákaz soukromých škol.⁴⁵⁹ Roku 1942 v *Skinner v. Oklahoma* soud judikoval, že povinná sterilizace jako trest za některé trestné činy představuje porušení stejné ochrany zákona, neboť zatímco u trestných činů jako krádež a zpronevěra oklahomský zákon stanovoval stejné sazby peněžitého trestu i odnětí svobody, pouze krádež vloupáním byla trestána sterilizací.⁴⁶⁰ Ač na první pohled šlo o problematiku stejné ochrany zákona, soud zároveň uvedl, že jde o legislativu, “zahrnující jedno ze základních občanských práv”, protože “manželství a prokreace jsou zásadní pro samotnou existenci a přežití lidské rasy” a sterilizace znamená “zbavení svobody navždy” bez možnosti nápravy, přičemž “není vůbec jisté”, zda by právní vady dotčeného zákona zhojilo rozšíření nebo zúžení tříd pachatelů, kterých se sterilizace týká.⁴⁶¹ Soud tedy skrze stanovisko Williama O. Douglase zapochyboval o sterilizaci *samotné* jakožto trestu, nikoli pouze o její rovné aplikaci, čímž se opět od stejné ochrany přesunul do sféry svobody a řádného procesu.⁴⁶²

Skutečný milník v občanských právech ale přišel roku 1965 s případem *Griswold v. Connecticut*. V něm Nejvyšší soud posuzoval ústavnost zákona státu Connecticut, zakazujícího užívání antikoncepce a její propagaci a poskytování.⁴⁶³ Historicky byly otázky mravnosti v sexuální oblasti

⁴⁵⁸ *Meyer v. Nebraska*, 262 U.S. 390 (1923)

⁴⁵⁹ *Pierce v. Society of Sisters*, 268 U.S. 510 (1925)

⁴⁶⁰ *Skinner v. Oklahoma ex rel. Williamson*, 316 U.S. 535 (1942)

⁴⁶¹ *Skinner v. Oklahoma ex rel. Williamson*, 316 U.S. 535 (1942)

⁴⁶² BORK, Robert Heron, *op. cit.*, s. 64.

⁴⁶³ Šlo o jeden z tzv. Comstockových zákonů (*Comstock Laws*), původně přijatých na federální úrovni v druhé polovině devatenáctého století za účelem “ochrany veřejné morálky”, legislativa snažící se o uchování určitého “všeobecného morálního dobra” se nicméně vyskytovala i na státní úrovni a pojmenování “*Comstock Laws*” bývá užíváno souhrmně pro tento typ právní úpravy.

doménou jednotlivých států, které přijímaly v rámci svých policejních pravomocí příslušné úpravy.⁴⁶⁴ Tyto zákony však byly zřídka vynucovány a postupně rušeny⁴⁶⁵; právě z důvodu nevynucování se Nejvyšší soud tímž zákonem, napadeným v kauze *Griswold*, rozhodl nezabývat o čtyři roky dříve.⁴⁶⁶ Druhý pokus o zrušení zmíněného connecticutského zákona soudní cestou však již byl úspěšný. Estelle Griswoldová a Dr. Lee Buxton si v Connecticutu otevřeli antikoncepční kliniku, na níž poskytovali právě ty služby, které státní zákon zakazoval a byli potrestáni pokutou. Nejvyšší soud po sérii odvolání poměrem 7-2 zákon prohlásil za protiústavní, jelikož porušuje “právo na manželské soukromí”.⁴⁶⁷ Právo na soukromí (*right to privacy*) je v americké právní historii mladým pojmem⁴⁶⁸, o jehož rozvinutí se postarali Samuel Warren a pozdější soudce Nejvyššího soudu Louis Brandeis ve svém vlivném článku z roku 1890 nazvaném *The Right to Privacy*, v němž toto právo analyzují ve vztahu k tisku a pomluvám a v kontextu jeho kořenů v *common law* a anglických precedencích a vymezují ho jako “právo užívat života, právo být nechán na pokoji”.⁴⁶⁹ V *Griswold v. Connecticut* většina dovodila existenci práva na soukromí z konkrétních ustanovení *Bill of Rights*; prvního, třetího, čtvrtého, pátého a devátého dodatku:

“[...] tyto konkrétní garance v *Bill of Rights* mají polostíny, vytvořené prozařováním z těchto garancí, které jim napomáhají dát život a podstatu. Různé garance vytvářejí zóny soukromí.”⁴⁷⁰

Většina formálně odmítla postavit rozhodnutí na doktríně substantivního řádného procesu s výslovným odkazem na kauzu *Lochner*:

“Některé argumenty navrhuji, aby *Lochner v. New York* byl naším rádcem. [...] Nezasedáme jako super-legislativa, abychom určovali moudrost, potřebnost a vhodnost zákonů, které se dotýkají ekonomických problémů, obchodních záležitostí nebo společenských podmínek.”⁴⁷¹

⁴⁶⁴ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 233.

⁴⁶⁵ *Ibid.*

⁴⁶⁶ *Poe v. Ullman*, 367 U.S. 497 (1961)

⁴⁶⁷ *Griswold v. Connecticut*, 381 U.S. 479 (1965)

⁴⁶⁸ POUND, Roscoe: *The Fourteenth Amendment and the Right of Privacy*. *Western Reserve Law Review* [online]. 1961, Vol. 13, s. 37 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://core.ac.uk/download/pdf/214098336.pdf>

⁴⁶⁹ WARREN, Samuel D., BRANDEIS, Louis D.: *The Right to Privacy*. *Harvard Law Review* [online]. 1890, Vol. IV, [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html

⁴⁷⁰ *Griswold v. Connecticut*, 381 U.S. 479 (1965)

⁴⁷¹ *Griswold v. Connecticut*, 381 U.S. 479 (1965)

Namísto toho však “složila” nové obecné ústavní právo na soukromí z několika existujících dodatků a shledala connecticutský zákon za protiústavní:

“Tento zákon se však přímo dotýká vztahu mezi manželi a role jejich lékaře v jednom z aspektů tohoto vztahu. [...] Dovolili bychom policii, aby prohledávala posvátné prostory manželských ložnicí za účelem nalezení známek užití antikoncepce? Takováto idea odporuje představě soukromí, obklopujícího manželský vztah.”⁴⁷²

Právo na soukromí jakožto nové základní právo tak vzešlo odvozením z obecného principu autonomie jednotlivce, který většina našla v různých částech *Bill of Rights*.⁴⁷³ Soudci Stewart a Black dissentovali, Stewart označil zákon za “nebývale hloupý”, avšak nikoli protiústavní, Black poté poukazoval na to, že zásahy do soukromí jsou možné, pokud je nezapovídají výslovně ústavní ustanovení.⁴⁷⁴ Právo na soukromí, vzešlé z případu *Griswold*, bylo o sedm let později, již pod předsednictvím Warrena Burgera, rozšířeno z manželských i na nesezdané páry v *Eisenstadt v. Baird* na základě klauzule o stejné ochraně zákona.⁴⁷⁵ Roku 1967 poté Nejvyšší soud v *Loving v. Virginia* vztáhl ochranu čtrnáctého dodatku i na rasově smíšená manželství a označil jejich zákazy jako odporující klauzulím o stejné ochraně a řádném procesu.⁴⁷⁶ Vedle všeobecného práva na soukromí tak rozhodnutí v případech *Griswold* a *Loving* vytvořily podklad pro manželství coby základní právo, závěr, který soud znovu potvrdil v roce 1978 v *Zablocki v. Redhail*.⁴⁷⁷ Jedno z nejproslulejších rozhodnutí v americké historii následně přišlo s kauzou *Roe v. Wade*, když Nejvyšší soud rozhodl, že právo na soukromí zahrnuje také právo ženy na interrupci a revolučně změnil politiku i soudnictví ve Spojených státech, když vstoupil do vysoce kontroverzního tématu, do té doby ponechaného v rukou zákonodárců jednotlivých států a na demokratické debatě.⁴⁷⁸ Po podrobné analýze historie legislativní úpravy interrupcí ve většinovém stanovisku soudce Harry Blackmun věnoval jádru samotného právního zdůvodnění překvapivě stručnou pasáž:

⁴⁷² *Griswold v. Connecticut*, 381 U.S. 479 (1965)

⁴⁷³ BORK, Robert Heron: *Neutral Principles and Some First Amendment Problems*. Indiana Law Journal [online]. 1971, Vol. 47, No. 1, s. 9 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2720&context=ilj>

⁴⁷⁴ *Griswold v. Connecticut*, 381 U.S. 479 (1965)

⁴⁷⁵ *Eisenstadt v. Baird*, 405 U.S. 438 (1972)

⁴⁷⁶ *Loving v. Virginia*, 388 U.S. 1 (1967)

⁴⁷⁷ *Zablocki v. Redhail*, 434 U.S. 374 (1978)

⁴⁷⁸ KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 187.

“Právo na soukromí, ať už má základ v konceptu osobní svobody a omezení státního jednání čtrnáctého dodatku, jak se domníváme my, nebo, jak shledal okrskový soud, v devátém dodatku a jeho ponechání práv lidu, je dostatečně široké na to, aby zahrnovalo rozhodnutí ženy o tom, zda ukončit těhotenství či nikoli.”⁴⁷⁹

Disentujícími byli soudci Byron White a William Rehnquist. Rehnquist označil rozhodnutí většiny za “nalézající ve čtrnáctém dodatku právo, které bylo zjevně naprosto neznámé jeho tvůrcům”.⁴⁸⁰ White v odlišném stanovisku v kauze *Doe v. Bolton*, rozhodnuté společně s *Roe v. Wade*, kritizuje stanoviska většiny v obou kauzách s tím, že soud “jednoduše vytváří a oznamuje nové ústavní právo pro těhotné matky”, které není podpořeno “textem ani historií Ústavy”, ale přesto je dle většiny nadáno “dostatečným významem, aby anulovalo většinu existujících státních potratových zákonů”.⁴⁸¹ Obsah rozhodnutí z *Roe* byl pozměněn a upřesněn o 19 let později v *Planned Parenthood v. Casey*, kde soud stanovil novou hranici pro restrikce interrupcí ze strany států a standard jejich přezkumu (tzv. *undue burden* standard). Téma potratů se od dob *Roe v. Wade* stalo pravidelnou součástí nejen politických kampaní, ale také senátních slyšení o soudních nominacích.⁴⁸² Jde o mimořádně třaskavou otázku, dělící nejen soudce na Nejvyšším soudu, ale celou americkou společnost. Téma zvrácení verdiktu z *Roe* se objevuje s každou novou kauzou, dotýkající se potratů; Antonin Scalia ve svém odlišném stanovisku v případě *Casey* k interrupcím uvádí, že “Ústava o nich neříká absolutně nic” a “dlouholeté tradice americké společnosti povolují jejich zákaz”⁴⁸³, pro Clarence Thomase jsou pak precedenty v oblasti interrupcí “těžce nesprávné a měly by být zvráceny”, přičemž zásadním problémem ústředního rozhodnutí z *Roe v. Wade* je, že “není podpořeno textem čtrnáctého dodatku”.⁴⁸⁴

S Warrenovým a Burgerovým soudem počala být ochrana čtrnáctého dodatku vztahována na nová osobní práva; k tomuto docházelo vedle klauzule o řádném procesu také prostřednictvím klauzule o stejné ochraně zákona. Historicky byla tato soudem užívána na případy rasové diskriminace, jako tomu bylo vedle již zmíněných případů také v kauze *Yick Wo v. Hopkins*, kde soud v roce 1886

⁴⁷⁹ *Roe v. Wade*, 410 U.S. 113 (1973)

⁴⁸⁰ *Roe v. Wade*, 410 U.S. 113 (1973)

⁴⁸¹ *Doe v. Bolton*, 410 U.S. 179 (1973)

⁴⁸² KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 187.

⁴⁸³ *Planned Parenthood of Southeastern Pa. v. Casey*, 505 U.S. 833 (1992)

⁴⁸⁴ *June Medical Services, LLC v. Russo*, 591 U.S. ____ (2020)

potvrdil dosah klauzule i na nepřímou diskriminaci, v daném případě vůči osobám čínského původu.⁴⁸⁵ Na judikaturu, beroucí stejnou ochranu zákona jako garantující princip rasové rovnosti Nejvyšší soud navázal i v oblasti politiky tzv. “pozitivní diskriminace” či “afirmativní akce” (*affirmative action*), cílené na odčinění křivd minulosti skrze zvýhodnění rasových menšin v přístupu ke vzdělání či zaměstnání.⁴⁸⁶ Zde nejprve soud konstatoval, že vyčlenění části míst na univerzitě pro rasové menšiny, tedy určitých kvót, není slučitelné se stejnou ochranou zákona, zároveň ale nevyloučil vzetí rasy v potaz při přijímacím řízení.⁴⁸⁷ Tento princip stvrdil soud i o mnoho let později⁴⁸⁸, nicméně odmítl neindividualizované paušální zvýhodňování, postavené výlučně na rasových důvodech.⁴⁸⁹

Od sedmdesátých let začala ovšem klauzule o stejné ochraně být interpretována také jako chránící i jiné skupiny a tedy zakazující rovněž diskriminaci na základě pohlaví⁴⁹⁰, v devadesátých letech poté soud počal vztahovat její ochranu i na menšiny sexuální. Postavení osob s homosexuální orientací nebylo až do osmdesátých let dvacátého století výrazným tématem, které by si získalo pozornost Nejvyššího soudu.⁴⁹¹ Homosexuální styk byl již od koloniálních dob kriminalizován⁴⁹² na základě zákonů proti “sodomii”⁴⁹³ a obecně společensky považován za nepřijatelný.⁴⁹⁴ V roce 1986 soud nejprve při posuzování ústavnosti jednoho ze “zákonů o sodomii” (konkrétně státu Georgia) konstatoval, že čtrnáctý dodatek nechrání právo na homosexuální pohlavní styk.⁴⁹⁵ Soudce Byron White ve většinovém stanovisku odmítl aplikaci doktríny substantivního řádného procesu na daný případ a kriticky zhodnotil její užití v dřívějších precedencích:

“Je pravdou, že navzdory textu klauzulí o řádném procesu pátého a čtrnáctého dodatku, které se jeví jako zaměřené pouze na procesy, kterými jsou život, svoboda nebo majetek zbaveny, je spousta

⁴⁸⁵ *Yick Wo v. Hopkins*, 118 U.S. 356 (1886)

⁴⁸⁶ SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan, *op. cit.*, s. 432.

⁴⁸⁷ *Regents of the University of California v. Bakke*, 438 U.S. 265 (1978)

⁴⁸⁸ *Grutter v. Bollinger*, 539 U.S. 306 (2003)

⁴⁸⁹ *Gratz v. Bollinger*, 539 U.S. 244 (2003)

⁴⁹⁰ *Reed v. Reed*, 404 U.S. 71 (1971)

⁴⁹¹ KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 315.

⁴⁹² JOHNSON, Paul, *op. cit.*, s. 325.

⁴⁹³ KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 316.

⁴⁹⁴ BAER, Judith A., *op. cit.*, s. 225.

⁴⁹⁵ *Bowers v. Hardwick*, 478 U.S. 186 (1986)

případů, v nichž byly tyto klauzule vykládány jako mající substantivní obsah [...] Mezi těmito případy jsou takové, které uznávají práva, mající chabý nebo žádný základ v ústavním textu."⁴⁹⁶

Argument, že podobné právo je "hluboce zakořeněno v historii a tradici národa"⁴⁹⁷ pak White odmítl jako "přinejlepším nevhodný".⁴⁹⁸ Většina se tak zdržela "expanzivnějšího náhledu na autoritu soudu objevovat nová základní práva v klauzuli o řádném procesu"⁴⁹⁹ a neuznala garanci práva na homosexuální styk v Ústavě. Postupně však soud ve své judikatuře obrátil; nejprve zrušil dodatek coloradské Ústavy, neumožňující brát sexuální menšiny jako chráněnou skupinu, jíž náleží zvláštní zákonná ochrana⁵⁰⁰, následně přímo překonal precedent z případu *Bowers*, když v *Lawrence v. Texas* označil texaský zákon, kriminalizující homosexuální styk za odporující klauzuli o řádném procesu čtrnáctého dodatku. "Právo na svobodu", garantované klauzulí o řádném procesu podle většiny poskytuje "plné právo" navazovat homosexuální vztahy a dává tak "nárok na respekt soukromého života".⁵⁰¹ Dle soudce Anthony Kennedyho tvůrci čtrnáctého dodatku

*"[...] věděli, že doba nás může zaslepit k určitým pravdám a pozdější generace mohou shledat, že zákony, dříve chápané jako potřebné a vhodné ve skutečnosti slouží jen k útlaku. Jak Ústava přetrvává, lidé v každé generaci se mohou dovolat jejích principů v jejich vlastním hledání větší svobody."*⁵⁰²

Kennedy tak vyjadřuje přesvědčení, odpovídající teorii určité "otevřené frazeologie"⁵⁰³, domnívající se, že tvůrci dodatku zvolili záměrně obecné formulace v jeho textu, aby s postupujícím časem a společenským vývojem bylo možné pod ně zahrnout práva, jež politická situace v době přijetí dodatku neumožňovala prosadit. Disentující Antonin Scalia vyjádřil přesvědčení, že soud "si zvolil stranu v kulturní válce, odchylujíc se tak od jeho role neutrálního pozorovatele, zajišťujícího dodržování demokratických pravidel"⁵⁰⁴, podobně Clarence Thomas ve stručném odlišném

⁴⁹⁶ *Bowers v. Hardwick*, 478 U.S. 186 (1986)

⁴⁹⁷ *Moore v. City of East Cleveland*, 431 U.S. 494 (1977)

⁴⁹⁸ *Bowers v. Hardwick*, 478 U.S. 186 (1986)

⁴⁹⁹ *Bowers v. Hardwick*, 478 U.S. 186 (1986)

⁵⁰⁰ *Romer v. Evans*, 517 U.S. 620 (1996)

⁵⁰¹ *Lawrence v. Texas*, 539 U.S. 558 (2003)

⁵⁰² *Lawrence v. Texas*, 539 U.S. 558 (2003)

⁵⁰³ BERGER, Raoul, *op. cit.*, s. 116.

⁵⁰⁴ *Lawrence v. Texas*, 539 U.S. 558 (2003)

stanovisku citoval Pottera Stewarta v kauze *Griswold*, když texaský zákon nazval “nebývale hloupým” a “pokud by byl texaským zákonodárcem, hlasoval by pro jeho zrušení”, ale nikde v Ústavě nenachází “obecné právo na soukromí”.⁵⁰⁵

Nastaveného směřování se soud držel i do budoucna, když nejdříve v roce 2013 zrušil část federálního zákona, klasifikujícího manželství jako svazek muže a ženy jako porušující klauzuli o stejné ochraně zákona⁵⁰⁶. O dva roky později poté vydal verdikt v další z naprosto přelomových kauz *Obergefell v. Hodges* a vztáhl povinnost uznávat stejnopohlavní sňatky i na státní úrovni.⁵⁰⁷

“[...] právo uzavřít manželství je základním právem neodmyslitelně spjatým se svobodou člověka a na základě klauzule o řádném procesu a klauzule o stejné ochraně nemohou být stejnopohlavní páry zbaveny tohoto práva a této svobody.”⁵⁰⁸

Většinové stanovisko, sepsané opět soudcem Kennedym, si vysloužilo tvrdou kritiku ze strany čtyř disentujících; Antonin Scalia ho dokonce označil za “soudní puč”, kterým si soud přisvojuje úlohu zákonodárce a “ohrožuje americkou demokracii”.⁵⁰⁹ Stejně tak Samuel Alito hovoří v odlišném stanovisku o “uzurpování si ústavního práva lidu rozhodovat o tom, zda bude ponecháno či změněno tradiční pojetí manželství”.⁵¹⁰

Případ *Obergefell* byl kulminací dlouholetého vývoje, během něhož Nejvyšší soud převzal roli aktivního ochránce, prosazujícího nová osobní práva jednotlivců vůči federální i státní moci. Jde o nepochybně historické rozhodnutí, náhledy na nějž se liší v závislosti na obecném náhledu na roli Nejvyššího soudu a způsob výkladu ústavního textu. Verdikt měl nicméně i širší implikaci než jen přelom v otázce manželství jakožto ústavního práva; byl zároveň ze strany soudu také potvrzením jeho centrálního významu⁵¹¹, který si v průběhu času vybudoval a jenž z něho dnes namísto

⁵⁰⁵ *Lawrence v. Texas*, 539 U.S. 558 (2003)

⁵⁰⁶ *United States v. Windsor*, 570 U.S. 744 (2013)

⁵⁰⁷ *Obergefell v. Hodges*, 576 U.S. ____ (2015)

⁵⁰⁸ *Obergefell v. Hodges*, 576 U.S. ____ (2015)

⁵⁰⁹ *Obergefell v. Hodges*, 576 U.S. ____ (2015)

⁵¹⁰ *Obergefell v. Hodges*, 576 U.S. ____ (2015)

⁵¹¹ KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 341.

“nejméně nebezpečné složky moci”⁵¹², “nedisponující ani silou, ani vůlí”⁵¹³ činí ústředního činitele na poli společensko-politického dění.

4.5. *Bush v. Gore: Nejvyšší soud rozhoduje prezidentské klání*

Vývoj vlivu čtrnáctého dodatku ilustruje symbolicky rok 2001, v němž prezidentský souboj mezi tehdy úřadujícím viceprezidentem Al Gorem a texaským guvernérem Georgem W. Bushem dospěl až před Nejvyšší soud, který jej měl rozsoudit; a učinil tak právě na základě čtrnáctého dodatku. Výsledek voleb byl po sečtení hlasů v jednotlivých státech velmi těsný a ukázalo se, že rozhodujícím státem bude Florida, kde stále nebyly sečteny všechny hlasy a nebylo jasné, který z kandidátů tento rozhodující stát získal. Vzhledem k tomu, že po sečtení se sice jako vítěz jevil George Bush, ale výsledek byl příliš těsný, vyžadoval státní zákon přepočít hlasů na volebních strojích napříč státem. Po přepočtu se však tento rozdíl ještě snížil a Gore proto zažádal o ruční přepočít ve 4 zvolených okrscích; této žádosti bylo Nejvyšším soudem Floridy vyhověno. Floridský zákon stanovoval, že sčítání musí být ukončeno do 14. listopadu, floridský Nejvyšší soud ale zasáhl a termín prodloužil o 12 dní. Přesto dva ze čtyř vybraných okrsků, provádějících ruční přepočít, ho nestihly v termínu dokončit. Gore následně zažádal o celostátní ruční přepočít, tomuto požadavku bylo opět Nejvyšším soudem Floridy vyhověno.

Po několika žalobách ze strany Goreovy kampaně se nakonec spor dostal před federální Nejvyšší soud, na němž tak fakticky spočinula tíha rozhodnutí o tom, kdo bude příštím prezidentem Spojených států. Poměrem 7-2 soud judikoval, že ruční celostátní přepočít, nařízený floridským Nejvyšším soudem, odporuje klauzuli o stejné ochraně zákona. Jednotlivé volební okrsky na Floridě totiž neměly jednotný standard posuzování hlasovacích lístků, což by vedlo k tomu, že hlas označený v jednom okrsku jako platný by v jiném naopak byl neplatný. Tímto by dle většiny byla narušena garance stejné ochrany, protože by hlasy neměly stejnou váhu a nešlo by o proces s “dostatečnými zárukami stejného zacházení”.⁵¹⁴ Volitelé za stát Florida měli být jmenováni do 12. prosince (tzv. *safe harbor*), den po vynesení verdiktu Nejvyššího soudu, jenž dále poměrem 5-4 shledal, že přepočít není možné do této doby stihnout tak, aby byly dodrženy alespoň “nejzákladnější požadavky stejného zacházení a férovosti”⁵¹⁵ a proto ho zastavil, čímž stvrdil

⁵¹² MADISON, James, HAMILTON, Alexander, JAY, John, *op. cit.*, s. 437.

⁵¹³ *Ibid.*

⁵¹⁴ *Bush v. Gore*, 531 U.S. 98 (2000)

⁵¹⁵ *Bush v. Gore*, 531 U.S. 98 (2000)

vítězství republikánského kandidáta George Bushe. Spor také vyžadoval po soudcích, aby se zabýval otázkami státního práva a interpretace vůle státní legislativy státním soudem, což, jak podotýká v souhlasném stanovisku předseda Rehnquist, bývá obvykle řešeno tak, že “z respektu k federalismu” Nejvyšší soud odkazuje v otázkách státního práva na rozhodnutí státních soudů, ale existují “specifické případy, kdy federální Ústava ukládá povinnost nebo přiznává pravomoc konkrétní složce státní moci”.⁵¹⁶ Takovým případem dle Rehnquista je i článek II. oddíl 1 Ústavy, který svěřuje státům pravomoc volit volitele do Sboru volitelů (*Electoral College*) “způsobem, jaký určí státní legislativa”.⁵¹⁷ Tím, že Nejvyšší soud státu Florida prodloužil termín pro ukončení sčítání tak zasáhl do oblasti, svěřené zákonodárcům státu, kteří vyjádřili záměr dodržet “*safe harbor*” termín.⁵¹⁸ Disentující John Paul Stevens měl za to, že “nic nebrání” tomu, aby i v případě, že skutečně došlo k narušení stejné ochrany zákona, byla zjednána náprava, aniž by byli floridští voliči zbaveni práva na to, aby jejich hlasy byly započítány; floridský Nejvyšší soud pak podle Stevense nepochybil ve výkladu úmyslu státní legislativy, jež chtěla, aby žádný platný hlas nezůstal nezapočítán.⁵¹⁹ Za zmínku stojí rovněž odlišné stanovisko Ruth Bader Ginsburgové, zakončené známým stručným “*I dissent*”, v němž Ginsburgová argumentuje, že verdikt Nejvyššího soudu Floridy a jeho výklad státního zákona měl být respektován a odůvodnění zastavení přepočtu z důvodu časové tísně a “nepraktičnosti” označila kriticky za “věštbu, kterou samotné rozhodnutí soudu neumožní prověřit”.⁵²⁰

S případem *Bush v. Gore* tak přišel pomyslný “vrchol” v dějinách Nejvyššího soudu, kdy na jeho verdiktu závisela podoba jiné složky moci. Reputace soudu v očích veřejnosti ale s tímto sporem dále utrpěla; mnozí vnímali rozhodnutí jako politické a zaujaté.⁵²¹ Otázkou samozřejmě je, zdali se takovému dopadu vzhledem k povaze a důležitosti sporu vůbec dalo vyhnout, ať už by soud rozhodl jakkoli.

⁵¹⁶ *Bush v. Gore*, 531 U.S. 98 (2000)

⁵¹⁷ Ústava Spojených států amerických, článek II., oddíl 1.

⁵¹⁸ *Bush v. Gore*, 531 U.S. 98 (2000)

⁵¹⁹ *Bush v. Gore*, 531 U.S. 98 (2000)

⁵²⁰ *Bush v. Gore*, 531 U.S. 98 (2000)

⁵²¹ KAPLAN, David A., *op. cit.*, s. 215.

Závěr

Historický kontext přijetí čtrnáctého dodatku a podrobné diskuze zákonodárců 39. Kongresu indikují, že rozsah dodatku byl limitovaný. Dodatek byl výsledkem politického kompromisu, na nějž museli zastánci rychlého procesu zrovnoprávnění přistoupit v zájmu prosazení alespoň určitých základních změn, na něž by s postupem času, společenským pokrokem a vývojem veřejného mínění bylo možné dále navázat. Jak se však ukázalo, tuto úlohu zastal Nejvyšší soud. Vývoj jeho výkladu ve vztahu ke čtrnáctému dodatku reflektuje vývoj dosahu a vlivu dodatku samotného, který zaznamenal oproti jeho původnímu obecnému porozumění enormní transformaci, s níž se pojilo rozšíření jeho dosahu na otázky, které nade vsí pochybnost nebyly při tvorbě, schvalování a ratifikaci vůbec zvažovány; některé z nich se dokonce staly tématem až o mnoho desetiletí později. Nelze popřít, že v některých směrech přinesla činnost Nejvyššího soudu bezesporu pozitivní výsledky ze společensko-morálního hlediska, zmiňme především kauzu *Brown v. Board of Education*, právní podklad podobných rozhodnutí byl však často velmi diskutabilní. Zvláštním případem je pak otázka inkorporace *Bill of Rights* vůči jednotlivým státům Unie, která je dodnes předmětem debat mezi akademiky, zaměřenými na čtrnáctý dodatek a jeho původní význam. Zatímco někteří inkorporaci odmítají, jiní naopak tuto teorii podporují s odkazem na dnes takřka zapomenutou klauzuli o svobodách nebo výsadách prvního oddílu. Nejvyšší soud se nicméně přímo nepřiklonil ani k jedné z těchto variant a namísto toho šel vlastní cestou klauzule o řádném procesu, za což sklízí kritiku od obou zmíněných stran debaty o inkorporaci. Jen obtížně lze nyní předvídat budoucnost dodatku a jeho další vývoj, jenž závisí především na proměnlivém složení Nejvyššího soudu. Některé z precedentů jsou trvale zakotveny v americkém právním systému a neexistuje žádný relevantní tlak na jejich přehodnocení (viz kauza *Brown*), jiné jsou ale konstantně podrobovány kritice i mimo právní kruhy a z jejich potenciálního překonání se stalo kontroverzní politické téma, vyvstávající během volebních kampaní (*Roe v. Wade*, *Planned Parenthood v. Casey*). Opětovný přezkum takovýchto precedentů se jeví jako pravděpodobný, kupříkladu v případě kauz *Roe* a *Casey* k němu již dokonce dochází v nyní soudem probíraném sporu *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization*. Závěr lze nicméně učinit takový, že čtrnáctý dodatek je nehledě na jeho budoucí vývoj již nyní vlivem judikatury Nejvyššího soudu zřejmě nejlivnějším doplněním, jaké původní Ústava doznala, bez ohledu na to, zda shledáváme rozhodovací praxi soudu v této oblasti za žádoucí a oprávněnou či nikoli.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury:

BAER, Judith A.: *Equality under the Constitution: Reclaiming the Fourteenth Amendment*. Ithaca: Cornell University Press, 1983. ISBN: 978-0-8014-1555-5.

BARNETT, Randy E., BERNICK, Evan D.: *The Original Meaning of the Fourteenth Amendment*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2021. ISBN: 9780674257764.

BERGER, Raoul: *Government by Judiciary: The Transformation of the Fourteenth Amendment*. Second Edition. Carmel: Liberty Fund, 1997. ISBN: 978-0865971448.

BICKEL, Alexander M.: *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics*. Second Edition. New Haven: Yale University Press, 1986. ISBN: 978-0-300-03299-4.

BORK, Robert Heron: *The Tempting of America: The Political Seduction of the Law*. New York: Touchstone, 1991. ISBN: 978-0-684-84337-7.

CURTIS, Michael Kent: *No State Shall Abridge: The Fourteenth Amendment and the Bill of Rights*. Durham: Duke University Press, 1986. ISBN: 0-8223-0599-2.

DE TOCQUEVILLE, Alexis: *Demokracie v Americe*. Praha: LEDA spol. s.r.o, 2012. ISBN: 978-80-7335-269-1.

ELY, John Hart. *Democracy and Distrust: a Theory of Judicial Review*. Cambridge: Harvard University Press, 2002. ISBN: 9780674196377.

JOHNSON, Paul: *Dějiny amerického národa*. Praha: LEDA, 2014. ISBN: 978-80-7335-361-2.

KAPLAN, David A.: *The Most Dangerous Branch: Inside the Supreme Court in the Age of Trump*. New York: Broadway Books, 2018. ISBN: 9781524759919.

KENNEDY, John Fitzgerald: *Portréty odvahy*. Praha: Argo, 2013. ISBN: 9788025710173.

KUST, JAN. *Nejvyšší soud USA*. Praha: Ústav práva a právní vědy, o. p. s., 2013. ISBN: 978-80-905247-6-7.

LARSON, Edward J., WINSHIP, Michael P.: *Constitutional Convention: A Narrative History from the Notes of James Madison*. New York: The Modern Library, 2005. ISBN: 978-0-8129-7517-8.

LASH, Kurt T.: *The Fourteenth Amendment and the Privileges and Immunities of American Citizenship*. New York: Cambridge University Press, 2014. ISBN: 978-1-316-50752-0.

MADISON, James, HAMILTON, Alexander, JAY, John: *The Federalist Papers*. Londýn: Penguin Books Ltd., 1987. ISBN: 978-0-14-04495-7.

MCGINNIS, John O., RAPPAPORT, Michael B.: *Originalism and the Good Constitution*. Cambridge, Londýn: Harvard University Press, 2013. ISBN: 978-0-674-72507-2.

SCALIA, Antonin: *A Matter of Interpretation: Federal Courts and the Law*. Princeton: Princeton University Press, 1997. ISBN: 0-691-02630-0

SELTENREICH, Radim, KUKLÍK, Jan: *Dějiny angloamerického práva*. 2 vydání. Praha: Leges, 2011. ISBN: 978-80-87212-87-5.

STORY, Joseph: *Commentaries on the Constitution of the United States*. Volume III. New York: Cossimo Classics, 2020. ISBN: 978-1-64679-217-7.

TENBROEK, Jacobus: *Equal Under Law*. New York: Collier Books, 1965.

2. Seznam použitých internetových zdrojů:

AMAR, Akhil: *The Bill of Rights and the Fourteenth Amendment*. The Yale Law Journal [online]. 1992, Vol. 101 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2005&context=fss_papers

AYNES, Richard L.: *On Misreading John Bingham and the Fourteenth Amendment*. The Yale Law Journal [online]. 1993, Vol. 103 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=7516&context=yjl>

AYNES, Richard L.: *Unintended Consequences of the Fourteenth Amendment and What They Tell Us About Its Interpretation*. Akron Law Review [online]. 2006, Vol. 39 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://ideaexchange.uakron.edu/akronlawreview/vol39/iss2/1/>

BARNETT, Randy E.: *Whence Comes Section One? The Abolitionist Origins of the Fourteenth Amendment*. Georgetown Law Faculty Publications and Other Works [online]. 2011, Vol. 3, No. 1 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.georgetown.edu/facpub/476>

BERGER, Raoul: *Incorporation of the Bill of Rights in the Fourteenth Amendment: A Nine-Lived Cat*. Ohio State Law Journal [online]. 1981, Vol. 42 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://kb.osu.edu/handle/1811/65145>

BERGER, Raoul: *Paul Dimond Fails to "Meet Raoul Berger on Interpretivist Grounds"*. Ohio State Law Journal [online]. 1982, Vol. 43, No. 2 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/65189/OSLJ_V43N2_0285.pdf

BICKEL, Alexander M.: *The Original Understanding and the Segregation Decision*. Harvard Law Review [online]. 1955, Vol. 69, No. 1 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/3972/

BLACK, Charles L.: *The Lawfulness of the Segregation Decisions*. The Yale Law Journal [online]. 1960, Vol. 69 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/2586/

BLACKMAN, Josh: *Section 4 of the Fourteenth Amendment and Compensation for Emancipation of Slaves*. Law & Liberty [online]. 18.3.2014 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://lawliberty.org/section-4-of-the-fourteenth-amendment-and-compensation-for-emancipation-of-slaves/>

BORK, Robert Heron: *Neutral Principles and Some First Amendment Problems*. Indiana Law Journal [online]. 1971, Vol. 47, No. 1 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2720&context=ilj>

Congressional Globe. In: Library of Congress. [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://memory.loc.gov/ammem/amlaw/lwcglink.html#anchor39>

CUSHMAN, Robert Eugene: *The Social and Economic Interpretation of the Fourteenth Amendment*. Michigan Law Review [online]. 1922, Vol. 20, No. 7 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1278337?origin=crossref&seq=18#metadata_info_tab_contents

DIMOND, Paul R.: *Strict Construction and Judicial Review of Racial Discrimination Under the Equal Protection Clause: Meeting Raoul Berger on Interpretivist Grounds*. Michigan Law Review [online]. 1981, Vol. 80 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://repository.law.umich.edu/mlr/vol80/iss3/3/>

FAIRMAN, Charles: *Does the Fourteenth Amendment incorporate the Bill of Rights? The Original Understanding*. Stanford Law Review [online]. 1949, Vol. 2, No. 1 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1226431?seq=9#metadata_info_tab_contents

First Inaugural Address of Abraham Lincoln. In: The Avalon Project [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://avalon.law.yale.edu/19th_century/lincoln1.asp

GRABER, Mark A.: *Their Fourteenth Amendment, Section 3 and Ours*. Just Security [online]. 16.2.2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://www.justsecurity.org/74739/their-fourteenth-amendment-section-3-and-ours/>

Great inaugural addresses: Abraham Lincoln's two speeches. In: National Constitution Center [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://constitutioncenter.org/blog/great-inaugural-speeches-abraham-lincoln>

House Divided Speech. In: Abraham Lincoln Online [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <http://www.abrahamlincolnonline.org/lincoln/speeches/house.htm>

LASH, Kurt T.: *Enforcing the Rights of Due Process: The Original Relationship between the Fourteenth Amendment and the 1866 Civil Rights Act*. The Georgetown Law Journal [online]. 2018, Vol. 106 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.richmond.edu/law-faculty-publications/1490/>

LASH, Kurt T.: *The Privileges or Immunities Clause and Unenumerated Rights*. Law & Liberty [online]. 21.3.2019 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://lawliberty.org/the-privileges-or-immunities-clause-and-unenumerated-rights/>

LAWSON, Gary S., SEIDMAN, Guy I., NATELSON, Robert G.: *The Fiduciary Foundations of Federal Equal Protection*. Boston University Law Review [online]. 2014, Vol. 94 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://www.bu.edu/bulawreview/files/2014/05/LAWSON.pdf>

MAGLIOCCA, Gerard N.: *Amnesty and Section Three of the Fourteenth Amendment*. Constitutional Commentary [online]. 2020, [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3748639

MALTZ, Earl M.: *The Forgotten Provision of the Fourteenth Amendment: Section 2 and the Evolution of American Democracy*. Louisiana Law Review [online]. 2015, Vol. 76, No. 1 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6542&context=lalrev>

MCCONNELL, Michael W.: *The Originalist Case for Brown v. Board of Education*. Harvard Journal of Law and Public Policy [online]. 1995, Vol. 19 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=12612&context=journal_articles

New York Assembly. Remarks on an Act for Regulating Elections, [6 February 1787]. In: National Archives [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://founders.archives.gov/documents/Hamilton/01-04-02-0017>

POUND, Roscoe: *The Fourteenth Amendment and the Right of Privacy*. Western Reserve Law Review [online]. 1961, Vol. 13 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://core.ac.uk/download/pdf/214098336.pdf>

REYNOLDS, Donald E.: *The New Orleans Riot of 1866, Reconsidered*. Louisiana History: The Journal of the Louisiana Historical Association [online]. 1964, Vol. 5, No. 1 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/4230742?read-now=1&refreqid=excelsio%3A3a7d614856823307e0ac359e101eeae7&seq=9#page_scan_tab_contents

ROTUNDA, Ronald D.: *The Power of Congress Under Section 5 of the Fourteenth Amendment after City of Boerne v. Flores*. Indiana Law Review [online]. 1998, Vol. 32 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://digitalcommons.chapman.edu/law_articles/141/

SHAWHAN, Mark: *The Significance of Domicile in Lyman Trumbull's Conception of Citizenship*. The Yale Law Journal [online]. 2010, Vol. 119, No. 6 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5211&context=yjlj>

SUNSTEIN, Cass Robert.: *Constitutional Myth-Making: Lessons from the Dred Scott Case*. Occasional Papers [online]. 1996, No. 37 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://dash.harvard.edu/handle/1/12942329>

The Bicentennial Speech. In: Thurgood Marshall [online]. [cit. 2020-09-11]. Dostupné na: <http://thurgoodmarshall.com/the-bicentennial-speech/>.

UPHAM, David R.: *Corfield v. Coryell and the Privileges and Immunities of American Citizenship*. Texas Law Review [online]. 2005, Vol. 83 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://constitutionallawreporter.com/wp-content/uploads/2015/09/Corfield-v.-Coryell.pdf>

VAN ALSTYNE, William W.: *The Fourteenth Amendment, the "Right" to Vote, and the Understanding of the Thirty-Ninth Congress*. Faculty Publications, William & Mary Law School [online]. 1965 [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/779/>

Veto of the Civil Rights Bill. In: Teaching American History [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: <https://teachingamericanhistory.org/document/veto-of-the-civil-rights-bill/>

WALKER, Jr., Frank H.: *Was it Intended That the Fourteenth Amendment Incorporate the Bill of Rights?* North Carolina Law Review [online]. 1964, Vol. 42, No. 4 [cit. 2021-12-10] Dostupné na: <https://scholarship.law.unc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6079&context=nclr>

WARREN, Samuel D., BRANDEIS, Louis D.: *The Right to Privacy*. Harvard Law Review [online]. 1890, Vol. IV [cit. 2021-12-10]. Dostupné na: https://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html

3. Seznam použitých právních předpisů:

An Act to Amend the Vagrant Laws of the State (1865)

An Act to Confer Civil Rights on Freedmen, and for other Purposes (1865)

An Act to Establish and Regulate the Domestic Relations of Persons of Color and to Amend the Law in Relation to Paupers and Vagrancy (1865)

Civil Rights Act (1866)

Civil Rights Act (1875)

Civil Rights Act (1964)

Ústava Spojených států amerických

4. Seznam použité judikatury:

Abbot v. Bayley, 23 Mass. 89, 6 Pick. 89 (1827)

Ableman v. Booth, 62 U.S. 506 (1858)

Adair v. United States, 208 U.S. 161 (1908)

Adamson v. California, 332 U.S. 46 (1947)

Adkins v. Children's Hospital, 261 U.S. 525 (1923)

Allgeyer v. Louisiana, 165 U.S. 578 (1897)

Baker v. Carr, 369 U.S. 186 (1962)

Barron v. Mayor & City Council of Baltimore, 32 U.S. 243 (1833)

Bartkus v. Illinois, 359 U.S. 121 (1959)

Bolling v. Sharpe, 347 U.S. 497 (1954)

Bowers v. Hardwick, 478 U.S. 186 (1986)

Brown v. Board of Education of Topeka, 347 U.S. 483 (1954)

Bush v. Gore, 531 U.S. 98 (2000)

Campbell v. Morris, 3 Md. 535 (1797)

Cantwell v. Connecticut, 310 U.S. 296 (1940)

Chicago, Burlington & Quincy Railroad Co. v. City of Chicago, 166 U.S. 226 (1897)

City of Boerne v. Flores, 521 U.S. 507 (1997)

Civil Rights Cases, 109 U.S. 3 (1883)

Colegrove v. Green, 328 U.S. 549 (1946)

Corfield v. Coryell, 6 F.Cas. 546 (1823)

De Jonge v. Oregon, 299 U.S. 353 (1937)

Doe v. Bolton, 410 U.S. 179 (1973)

Dred Scott v. Sandford, 60 U.S. 393 (1856)

Duncan v. Louisiana, 391 U.S. 145 (1968)

Eisenstadt v. Baird, 405 U.S. 438 (1972)

Employment Division, Department of Human Resources of Oregon. v. Smith, 494 U.S. 872 (1990)

Ex Parte McCardle, 74 U.S. 506 (1868)

Ex Parte Virginia, 100 U.S. 339 (1879)

Gitlow v. New York, 268 U.S. 652 (1925)

Gratz v. Bollinger, 539 U.S. 244 (2003)

Griffin's Case, 11 F. Cas. 7 (C.C.D. Va. 1869)

Griggs v. Duke Power Co., 401 U.S. 424 (1971)

Griswold v. Connecticut, 381 U.S. 479 (1965)

Grutter v. Bollinger, 539 U.S. 306 (2003)

Hammer v. Dagenhart, 247 U.S. 251 (1918)

Harper v. Virginia State Board of Elections, 383 U.S. 663 (1966)

Heart of Atlanta Motel, Inc. v. United States, 379 U.S. 241 (1964)

June Medical Services, LLC v. Russo, 591 U.S. ____ (2020)

Katzenbach v. Morgan, 384 U.S. 641 (1966)

Lassiter v. Northampton County Board of Elections, 360 U.S. 45 (1959)

Lawrence v. Texas, 539 U.S. 558 (2003)

Lochner v. New York, 198 U.S. 45 (1905)

Loving v. Virginia, 388 U.S. 1 (1967)

Mayor and City Council of Baltimore City v. Dawson, 350 U.S. 877 (1955)

Meyer v. Nebraska, 262 U.S. 390 (1923)

Minor v. Happersett, 88 U.S. 162 (1874)

Moore v. City of East Cleveland, 431 U.S. 494 (1977)

Muller v. Oregon, 208 U.S. 412 (1908)

Murray's Lessee v. Hoboken Land & Improvement Co., 59 U.S. 272 (1856)

New Orleans City Park Improvement Association v. Detiege, 358 U.S. 54 (1958)

Obergefell v. Hodges, 576 U.S. ____ (2015)

Oregon v. Mitchell, 400 U.S. 112 (1970)

Pace v. Alabama, 106 U.S. 583 (1883)

Pierce v. Society of Sisters, 268 U.S. 510 (1925)

Planned Parenthood of Southeastern Pa. v. Casey, 505 U.S. 833 (1992)

Plessy v. Ferguson, 163 U.S. 537 (1896)

Poe v. Ullman, 367 U.S. 497 (1961)

Powell v. McCormack, 395 U.S. 486 (1969)

Prigg v. Pennsylvania, 41 U.S. 539 (1842)

Railroad Company v. Brown, 84 U.S. 445 (1873)

Ramos v. Louisiana, 590 U.S. ____ (2020)

Reed v. Reed, 404 U.S. 71 (1971)

Regents of the University of California v. Bakke, 438 U.S. 265 (1978)

Reynolds v. Sims, 377 U.S. 533 (1964)

Roe v. Wade, 410 U.S. 113 (1973)

Romer v. Evans, 517 U.S. 620 (1996)

Saenz v. Roe, 526 U.S. 489 (1999)

Sheldon v. Sill, 49 U.S. 441 (1850)

Shelley v. Kraemer, 334 U.S. 1 (1948)

Skinner v. Oklahoma ex rel. Williamson, 316 U.S. 535 (1942)

Slaughterhouse Cases, 83 U.S. 36 (1872)

Twining v. New Jersey, 211 U.S. 78 (1908)

United States v. Cruikshank, 92 U.S. 542 (1875)

United States v. Windsor, 570 U.S. 744 (2013)

United States v. Wong Kim Ark, 169 U.S. 649 (1898)

Yick Wo v. Hopkins, 118 U.S. 356 (1886)

Zablocki v. Redhail, 434 U.S. 374 (1978)

Čtrnáctý dodatek Ústavy Spojených států a vývoj jeho vlivu v důsledku soudního výkladu

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá analýzou čtrnáctého dodatku Ústavy Spojených států amerických a změnami v chápání jeho významu v průběhu let od jeho ratifikace v důsledku interpretace ze strany Nejvyššího soudu Spojených států. Rozebrány jsou všechny oddíly čtrnáctého dodatku, největší pozornost je však věnována jeho prvnímu oddílu a v něm obsaženým nejpodstatnějším klauzulím o občanství, svobodách nebo výsadách, řádném procesu a stejné ochraně zákona. Stranou nezůstávají ani debaty zákonodárců 39. Kongresu, nabízející vhled do původního porozumění termínů a spojení, užitých v textu dodatku a umožňující pochopit kontext jeho vzniku. Vývoj vlivu dodatku je poté analyzován skrze několik dějinných etap, reflektujících konstantně se měnící složení Nejvyššího soudu a tím i jeho rozhodovací činnost.

Práce se snaží o přiblížení nejpravděpodobnějšího původního významu jednotlivých částí dodatku a jeho následné srovnání s interpretací Nejvyššího soudu, díky čemuž lze sledovat postupné rozšiřování dosahu dodatku a tedy i jeho nabývání na vlivu na americkou společnost. Zatímco v době schvalování a ratifikování čtrnáctého dodatku se lze důvodně domnívat, že jeho účel byl omezený a vycházející z politické reality tehdejších poválečných Spojených států, v dekáдах následujících ratifikaci počal být dodatek vztahován i na společenská témata doposud plně spočívající v rukou zákonodárných sborů a odvíjející se od demokratické diskuze na státní i federální úrovni. Toto vedlo mnohé autory ke zpochybňování legitimacy Nejvyššího soudu, jehož judikatura v oblasti čtrnáctého dodatku bývá některými označována za až “aktivistickou”. Citovaní autoři nenáleží k jednomu proudu výkladové filozofie, práce se naopak snaží o konfrontaci různých náhledů na čtrnáctý dodatek a jeho význam a vyvození závěru z tohoto střetu; zmiňovány jsou tak jak názor, vidící dodatek jako limitovaný, zastávaný kupříkladu profesory Charlesem Fairmanem a Raoulem Bergerem, tak perspektiva o širším původním významu dodatku a jeho cílech, reprezentovaná například profesory Michealem Kentem Curtisem a Randym Barnettem.

Klíčová slova

čtrnáctý dodatek, Ústava Spojených států, Nejvyšší soud Spojených států, interpretace

The Fourteenth Amendment to the United States Constitution and the evolution of its influence as a result of judicial interpretation

Abstract

The thesis analyzes the Fourteenth Amendment to the United States Constitution and the changes in its understanding resulting from its interpretation by the Supreme Court of the United States throughout the years since the ratification of the Amendment. The thesis discusses every section of the Fourteenth Amendment, but the highest attention is dedicated to its most significant first section and the clauses contained in it; the citizenship clause, the privileges or immunities clause, the due process clause and the equal protection clause. The debates of the 39th Congress are discussed as well, as they offer an insight to the original understanding of the terms used in the text of the Amendment and allow to understand the context of its origin. The evolution of the Amendment's influence is then analyzed through a number of historical eras that reflect the ever-changing composition of the Court and the decisions stemming from it.

The thesis tries to outline the most likely original meaning of the Amendment's clauses and compare it to their interpretation by the Supreme Court which makes it possible to observe the Amendment's gradually growing influence on American society. While it can be reasonably assumed that during the times of the passing and ratification of the Amendment its objective was fairly limited, reflecting the post-war political reality in the United States, during the decades following ratification the Amendment started to be applied to issues that until then had been completely in the hands of the legislatures and depending on the democratic discussion on both federal and state level. This has led a number of authors to doubt the legitimacy of the Court, the jurisprudence of which in this matter sometimes gets labeled as even "activist". The authors quoted in this thesis can not be assigned to just one method of interpretation and legal philosophy, to the contrary, the thesis aims to confront different views on the Amendment and its original meaning and based on it reach a conclusion; therefore both the view of the Amendment as limited, held for example by professors Charles Fairman and Raoul Berger and the perspective that sees its objectives as broader, represented for example by professors Michael Kent Curtis and Randy Barnett, are mentioned.

Keywords

Fourteenth Amendment, United States Constitution, Supreme Court, interpretation